

Raport de progres
în legătură cu punerea în aplicare a Acordului de Parteneriat
 august 2017

PARTEA I

Informațiile și evaluările solicitate pentru toate fondurile structurale și de investiții europene (fondurileESI)

1. Modificarea necesităților de dezvoltare din statul membru după adoptarea acordului de parteneriat [articolul 52 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

(a) Descrierea generală și evaluarea modificării necesităților de dezvoltare, inclusiv descrierea modificărilor necesităților de dezvoltare identificate de recomandările relevante specifice fiecărei țări, adoptate în conformitate cu articolul 121 alineatul (2) și cu articolul 148 alineatul (4) din tratat.

Programarea Fondurilor Europene Structurale și de Investiții (fonduri ESI) s-a axat pe prioritățile și provocările identificate în contextul semestrului european și al recomandărilor specifice de țară.

Prin Acordul de parteneriat 2014-2020 au fost identificate la nivel strategic 5 provocări de dezvoltare. În susținerea acestora, în cadrul celor 11 obiective tematice ale Strategiei Europa 2020, prin programele subsecvente Acordului au fost stabilite prioritățile de investiții către care sunt orientate fondurile ESI.

<i>Provocare de dezvoltare</i>	<i>Obiectiv tematic</i>	<i>Program</i>
COMPETITIVITATE ȘI DEZVOLTARE LOCALĂ	1. Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării	POC, POR PNDR
	2. Îmbunătățirea accesului la tehnologia informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acesteia	POC
	3. Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii	POR, POIMM PNDR, POPAM
	8. Promovarea ocupării durabile și de calitate a forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă	POR, POCU, PNDR, POPAM
POPULAȚIE ȘI ASPECTE SOCIALE	2. Îmbunătățirea accesului la tehnologia informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acesteia	POC
	8. Promovarea ocupării durabile și de calitate a forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă	POR, POCU, PNDR, POPAM
	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare	POCU, POR, PNDR
	10. Investiții în educație, formare și formare profesională pentru dezvoltarea competențelor și învățare pe tot parcursul vieții	POCU, POR, PNDR
	11. Creșterea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă	POCA, POR
INFRASTRUCTURĂ	2. Îmbunătățirea accesului la tehnologia informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acesteia	POC
	7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor din infrastructurile rețelelor importante	POIM, POR
RESURSE	4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon în toate sectoarele	POR, POIM, PNDR, POPAM
	5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor	POIM, PNDR

<i>Provocare de dezvoltare</i>	<i>Obiectiv tematic</i>	<i>Program</i>
	6. Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	POR, POIM, PNDR, POPAM
	7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor din infrastructurile rețelelor importante	POIM, POR
GUVERNARE	2. Îmbunătățirea accesului la tehnologia informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acesteia	POC
	11. Creșterea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă	POCA, POR

Deși România a înregistrat progrese la nivelul celor 5 provocări de dezvoltare identificate la nivelul Acordului de Parteneriat, acestea nu sunt semnificative pentru revizuirea nevoilor de dezvoltare și reconfigurarea investițiilor stabilite la nivelul programelor. Astfel, rămâne de actualitate necesitatea consolidării măsurilor active pe piața forței de muncă, integrarea romilor pe piața forței de muncă, creșterea ratei de școlarizare și scăderea ratei de părăsire timpurie a școlii, îmbunătățirea eficienței consumului de energie și dezvoltării infrastructurii, cu precădere a celei de transport și mediu, dezvoltarea locală integrată.

Competitivitatea și dezvoltarea locală

Nivelul general al activității economice din România rămâne în continuarea foarte scăzut. O analiză a nivelului, structurii și performanței sectoriale arată clar faptul că problema competitivității reprezintă o provocare pentru România.

Nivelul productivității rămâne necompetitiv la nivel internațional în multe domenii industriale, iar serviciile cu valoare adăugată înaltă sunt slab reprezentate în cadrul economiei. Strategia Națională pentru Competitivitate a identificat sectoarele industriale și ale serviciilor cu valoare adăugată competitive care au demonstrat creșteri recente și bune performanțe la export, respectiv sectorul autovehiculelor, sectorul alimentar și al băuturilor, agricultura ecologică, sectorul textilelor și al pielăriei, sectorul tehnologiilor informației și comunicațiilor și sectorul serviciilor financiare.

În anul 2014 rata de supraviețuire a întreprinderilor la un an este de peste 80%. Proporția celor care și-au încetat definitiv activitatea este de 5,9%, iar ponderea întreprinderilor încă inactive la un an după înființare se situează în jurul valorii de 13,0%. În anul 2014, regiunile București-Ilfov, Centru și Nord-Est prezintă cea mai ridicată rată (87,2%, 85,0%, respectiv 81,8%) a întreprinderilor active după un an de la înființare, regiunea Sud-Vest Oltenia prezintă cea mai ridicată rată a întreprinderilor inactive la un an de la înființare, aproximativ 19,0%.

În ceea ce privește TIC, pe lângă potențialul său ca sector în dezvoltare, acesta joacă un rol important în îmbunătățirea eficienței întreprinderilor și în extinderea accesului la piață. Dezvoltarea TIC este un domeniu cheie de îmbunătățire a competitivității mediului de afaceri, de a crește eficiența sectorului public și de a reduce birocrăția. Potrivit rezultatelor anchetei privind accesul populației la tehnologia informațiilor și comunicațiilor în gospodării, în anul 2016, aproape două din trei gospodării din România (65,0%) au acces la rețeaua de internet de acasă.

Investițiile în cercetare-dezvoltare rămân scăzute, contribuția sectorului privat rămânând mult sub nivelul asumat ca țintă pentru obiectivul Europa 2020. Față de ținta națională 2020 - 2% din PIB (1% PIB - sector public și 1% PIB - sector privat), situația actuală (2015) este: 0,49% din PIB* (0,27% PIB – sector public și 0,22% PIB – sector privat), în creștere față de 2014 cu 0,11 p.p. pe total cheltuieli (0,05 p.p. la cheltuielile din sectorul public și 0,06 p.p. la cele din sectorul privat).

În anul 2015, au fost cheltuite 3476,9 milioane lei pentru activitatea de cercetare-dezvoltare în cele 4 sectoare de performanță, respectiv sectorul mediu de afaceri, guvernamental, învățământ superior, privat non-profit.

După sursele de finanțare ale cheltuielilor totale de cercetare-dezvoltare, în anul 2015, fondurile publice au avut cea mai ridicată pondere, respectiv 41,7% urmate de sursele de la întreprinderi, respectiv 37,3%.

Din fondurile publice, cele mai mari sume au primit unitățile din sectorul guvernamental (61,2%), urmate de unitățile din sectorul învățământ superior (23,9%). Sursele de finanțare pentru activitatea de cercetare-dezvoltare din străinătate au fost orientate în cea mai mare parte către unitățile din sectorul mediului de afaceri (37,9%), sectorul guvernamental (32,8%) și sectorul învățământ superior de (29,0%).

Intensitatea cercetării (calculată ca raport între cheltuielile totale de cercetare-dezvoltare și produsul intern brut) în anul 2015, a crescut cu 0,10 puncte procentuale față de nivelul anului 2014, ajungând la 0,49%.

Oamenii și societatea

În România există mari discrepanțe în ceea ce privește veniturile, oportunitățile, nivelul de educație și competențe sau serviciile de sănătate, având un caracter profund teritorial, cu variații pronunțate între regiuni, între zonele urbane și cele rurale, care necesită intervenții adaptate și strategice în lupta împotriva sărăciei, excluziunii sociale și pentru creșterea accesului la educație.

În anul 2016, cu toate că situația pieței forței de muncă arată o îmbunătățire, **rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani** a fost de 66,3%, cele mai mari valori fiind înregistrate pentru populația de sex masculin (75,0% față de numai 57,4% pentru populația de sex feminin). Pe medii de rezidență, rata de ocupare în mediul urban a fost de 66,9%, față de 65,6% în mediul rural. Rata de ocupare la tineri (15-24 ani) a fost de 22,3% și a înregistrat o valoare mult mai ridicată pentru cei din mediul rural (28,9%).

Prin urmare se păstrează în continuare discrepanțele față de media UE-28 (71.1%) și o distanță de 3,7 p.p. față de ținta națională de 70% stabilită în contextul Strategiei Europa 2020.

În funcție de nivelul de instruire, cele mai active din punct de vedere economic au fost persoanele în vârstă de 15-64 ani cu nivel de educație superior (universitar de scurtă și lungă durată, inclusiv masterat, doctorat, post-doctorat și studii postuniversitare), rata de activitate a acestora fiind de 89,0%. Persoanele cu nivel mediu de educație (postliceal de specialitate, liceal, inclusiv treapta I și profesional, complementar sau de ucenici) au fost active pe piața forței de muncă în proporție de 69,5%. Participarea la activitatea economică a persoanelor cu nivel scăzut de educație (gimnazial, primar și fără școală) a fost de numai 44,9%. Pe măsură ce scade nivelul de educație al persoanelor în vârstă de muncă, discrepanțele pe sexe și medii s-au adâncit.

Pe activități ale economiei naționale, se observă că, dintre persoanele ocupate, 23,1% lucrau în ramurile agricole. În ramurile neagricole, persoanele ocupate se regăseau în proporție de 24,6% în industria prelucrătoare, 18,1% în comerț și 10,4% în construcții. Dintre activitățile cu un pronunțat grad de feminizare a populației ocupate enumerăm: sănătate și asistență socială (79,6%), învățământ (76,4%), intermediari financiare (63,9%), hoteluri și restaurante (59,7%), activități profesionale (56,3%) și comerț (55,9%). Persoanele ocupate în vârstă de muncă (15-64 ani) se regăseau în proporție de 48,5% în servicii, 30,8% lucrau în industrie și construcții, iar 20,7% în sectorul agricol.

Astfel, la o populația activă a României de 8.979 mii persoane în anul 2016, 8.449 mii erau persoane ocupate și 530 mii erau șomeri. Rata șomajului (proporția șomerilor în populația activă) a înregistrat la nivelul țării o valoare de 5,9%, în ceea mai mare măsură fiind afectați

absolvenții învățământului scăzut și mediu, pentru care rata șomajului a fost de 7,6%, respectiv 6,2%. Rata șomajului a fost de doar 3,1% în cazul persoanelor cu studii superioare.

Repartizarea pe sexe și medii a șomerilor relevă că, în anul 2016, preponderente în numărul total al șomerilor erau persoanele de sex masculin (64,0%), precum și persoanele din mediul urban (52,5%). Din distribuția șomerilor pe grupe de vârstă se constată că tinerii (15-24 ani) dețineau, ca și în anii anteriori, o pondere semnificativă (23,6%) în totalul șomerilor, reprezentând 28,8% din numărul total șomerilor din mediul rural și 18,9% din mediul urban.

Rata șomajului de lungă durată (în șomaj de un an și peste) a fost de 3,0%, iar incidența șomajului de lungă durată (persoanelor aflate în șomaj de un an și peste) a fost de 50,0% din totalul șomerilor. În ceea ce privește distribuția pe sexe șomajul a manifestat valori apropiate pe (50,1% în cazul bărbaților și 49,8% în cazul femeilor), dar ușor diferențiate pe medii de rezidență (51,8% în mediul urban și 48,1% în mediul rural). Pentru tineri (15-24 ani), rata șomajului de lungă durată (în șomaj de șase luni și peste) a fost de 13,0%, iar incidența șomajului de lungă durată în rândul tineretului de 63,1%.

Rata șomajului a atins valorile cele mai ridicate în regiunile Sud-Vest Oltenia (9,9%) și Sud Muntenia (8,9%), iar cele mai mici în regiunile Nord-Est (3,0%) și Nord-Vest (4,3%).

Comparativ cu celelalte state ale UE, României se caracterizează printr-o **rata riscului de sărăcie sau excluziune socială** (indicatorul AROPE) de 37,3%, în anul 2015, corespunzătoare unui număr de 7,4 milioane persoane care sunt afectate de cel puțin unul dintre următorii factori: venituri sub pragul sărăciei, traiul în condiții cu lipsuri materiale severe sau traiul în gospodăria cu o intensitate foarte scăzută a muncii.

Cu toate că pe ansamblu tendința ultimilor ani a fost vizibil descendentă, totuși nivelurile relative estimate pentru România sunt foarte mari. Categoriile socio-economice care prezintă în medie cel mai mare risc de sărăcie sau excluziune socială sunt persoanele de sex feminin (38,1%, față de 36,5% la cele de sex masculin), șomerii, persoanele cu un nivel scăzut de instruire. În anul 2015 o pondere de 50,0% din populația cu nivel scăzut de instruire s-a situat în risc de sărăcie sau excluziune socială, în comparație cu 8,3% dintre persoanele cu nivel superior de instruire. Statutul ocupațional de șomer este legat de un mare risc de sărăcie sau excluziune socială. În anul 2015, în jur de 3 din 4 șomeri (75,0% din total persoane de 18 ani și peste) s-au situat în risc de sărăcie sau excluziune socială. Prin comparație, persoanele ocupate au un risc de sărăcie sau excluziune socială cu 47,2 puncte procentuale mai mic decât cel al șomerilor. Principalii factori care au condus la situația prezentată sunt: componența gospodăriei în care trăiesc aceștia și situația acestora pe piața forței de muncă.

În același timp, vârsta are joace un rol important în indicatorul AROPE fiind mai mare la copii (46,8%) și la tinerii din grupa de vârstă 18-24 ani (45,3%), scăzând la persoanele de 65 de ani și peste (33,3%).

Față de anul 2012 s-a înregistrat scăderea ponderii persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială la toate grupele de vârstă, mai însemnate fiind la grupele de vârstă de 50-64 ani (cu 7,8 p.p), de 25-49 ani (6,6 p.p), respectiv 0-17 ani (5,7 p.p).

Riscul de sărăcie sau excluziune socială este inegal distribuit și în profil regional, cea mai mare rată a riscului de sărăcie sau excluziune socială se înregistrează în regiunile de Nord-Est și Sud-Est, fiind de două ori mai mare decât în regiunea București-Ilfov.

Analizând evoluția componentelor indicatorului AROPE se poate observa că în anul 2015, aproape 2 milioane de persoane se află în risc de sărăcie și sunt deprivare material sever (10,0%). Aproximativ 122 mii persoane suferă de deprivare materială severă și trăiesc în gospodăria cu intensitate foarte redusă a muncii, iar 203 mii de persoane sunt expuse riscului de sărăcie și trăiesc în gospodăria cu intensitate foarte redusă a muncii. peste jumătate de milion de persoane (515 mii persoane) sunt expuse riscului de sărăcie, se află în deprivare materială severă și trăiesc în gospodăria cu intensitate foarte redusă a muncii.

În ceea ce privește **educația**, în anul 2016, numărul persoanelor care au urmat o formă de instruire în cadrul sistemului național de educație a fost de 1389 mii persoane; dintre acestea, ponderile majoritare au fost deținute de persoanele cu domiciliul în mediul urban (57,4%) și de tineri (95,8%). Din totalul celor care au urmat o formă de instruire în cadrul sistemului național de educație, persoanele ocupate au reprezentat 2,8%, iar șomerii numai 0,5%. În anul 2016 persoanele cu nivel scăzut de educație reprezentau 36,0% din totalul populației de 15 ani și peste, puțin peste jumătate (50,8%) un nivel mediu de educație, iar cele cu studii superioare dețineau o pondere de 13,2%. Majoritatea absolvenților învățământului superior domiciliau în mediul urban (85,6%) și erau femei (51,9%).

Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional de către tinerii în vârstă de 18-24 ani a fost în anul 2016 de 18,5%. Această rată a avut, în anul 2016, valori apropiate pe sexe (18,4% în cazul bărbaților și 18,7% în cazul persoanelor de sex feminin), dar a înregistrat diferențe semnificative pe medii de rezidență (27,2% în mediul rural față de 9,8% în mediul urban).

Rata tinerilor neocupați care nu urmează nicio formă de educație sau de instruire (calculată pentru grupa de vârstă 15-24 ani) a fost în anul 2016 de 17,4%, mai mare în cazul femeilor (20,8% față de 14,1% în cel al bărbaților) și în cazul celor rezidenți în mediul rural (20,7% față de 13,8% pentru tinerii din mediul urban).

După cum s-a menționat mai sus, sărăcia se concentrează în mod semnificativ în zonele rurale din România și este însoțită de precaritatea locuințelor, în principal în ceea ce privește, insalubritatea (toaletă, baie, apă curentă, infrastructură de canalizare, etc.). Deși s-au realizat investiții în infrastructură (drumuri, alimentarea cu apă și infrastructura de canalizare) și în servicii de bază în zonele rurale, această infrastructură este în continuare subdezvoltată, afectând astfel creșterea economică, crearea de locuri de muncă, atractivitatea investițiilor și având un impact negativ asupra calității vieții populației rurale.

Infrastructura

Creșterea economică a României este îngreunată de infrastructura subdezvoltată și depășită. Deși România este poziționată pe rute importante care leagă Europa Centrală de Marea Neagră și Caucaz, infrastructura sa de transport este subdezvoltată față de volumul de bunuri și numărul de pasageri ce tranzitează teritoriul românesc, iar accesibilitatea rămâne o barieră majoră pentru dezvoltarea economică regională.

România continuă să ocupe ultima poziție între statele membre ale UE în ceea ce privește calitatea infrastructurii generale, a infrastructurii rutiere și a infrastructurii feroviare.

La sfârșitul anului 2016, drumurile publice totalizau 86080 km, din care 17612 km (20,5%) drumuri naționale, 35361 km (41,1%) drumuri județene și 33107 km (38,4%), drumuri comunale.

Din totalul drumurilor naționale, 35,2% (6200 km) erau drumuri europene, 4,2% (747 km) autostrăzi, iar din punctul de vedere al numărului de benzi de circulație, 1,6% (280 km) erau drumuri cu 3 benzi, 10,3% (1820 km) drumuri cu 4 benzi și 0,1% (22 km) drumuri cu 6 benzi.

Tot în 2016, liniile de cale ferată de folosință publică în exploatare însumau 10.774 km, din care 10.635 km (98,7%) linii cu ecartament normal și 134 km (1,2%) linii cu ecartament larg.

Densitatea liniilor la 1.000 km² teritoriu a fost de 45,2‰. Densitățile cele mai mari s-au înregistrat, în ordine, în regiunea București-Ilfov (154,7‰), regiunea Vest (58,9‰), regiunea Sud-Est (48,9‰) și regiunea Nord-Vest (48,8‰). La aceeași dată, lungimea simplă a liniilor de cale ferată în exploatare electrificate era de 4030 km, reprezentând 37,4% din rețeaua de căi ferate în exploatare.

Infrastructura TIC, și în special liniile de acces de generație următoare (NGA), ca procent din totalul liniilor în bandă largă se situează la cel mai ridicat procent din UE și cu mult peste media de 20%. Potrivit rezultatelor anchetei privind accesul populației la tehnologia informațiilor și

comunicațiilor în gospodării, în anul 2016, aproape două din trei gospodării din România (65,0%) au acces la rețeaua de internet de acasă. În profil teritorial, la nivelul anului 2016, conectarea la internet a fost mai răspândită în cadrul gospodăriilor din regiunea București-Ilfov (peste 4 din 5 gospodării aveau acces la internet de acasă), urmată la mare distanță de regiunile Nord-Vest, Vest, Sud-Vest Oltenia, Centru și Sud-Est. Cele mai mici ponderi ale gospodăriilor cu conectare la internet, sunt înregistrate de regiunile Sud-Muntenia (58,0%) și Nord-Est (57,1%).

Tipurile de conexiune folosite la accesarea internetului de acasă sunt în proporție de 86,8% conexiunile broadband fixe (conexiunile de bandă largă fixe), urmate la mare distanță de conexiunile broadband mobile (43,2%) și de conexiunile narrowband (10,3%).

Resursele

România este înzestrată cu un bun potențial energetic, o proporție semnificativă a acestuia provenind din surse regenerabile, și are capacitate de extindere, fiind aproape de a atinge ținta națională Europa 2020, respectiv ca 24% din consumul final brut de energie să provină din surse regenerabile.

Pe de altă parte, eficiența sistemelor de transport și de distribuție a încălzirii centralizate este răămâne foarte redusă, amenințând sustenabilitatea sistemelor în multe orașe.

Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată continuă să fie una dintre cele mai importante priorități care vizează ameliorarea standardelor de viață din România, în special în zonele rurale. Gestionarea deșeurilor este încă departe de standardele europene, fiind caracterizată de niveluri reduse de reutilizare, reciclare și valorificare energetică.

În 2016, lungimea simplă a rețelei de distribuție a apei potabile era de 79677,6 km, cu 3,6% (2732,6 km) mai mare pe total țară, față de situația existentă la sfârșitul anului 2015.

Lungimea totală a rețelei de canalizare la sfârșitul anului 2016, a fost de 34.353,4 km, din care 24.133,5 km în municipii și orașe. Comparativ cu anul precedent, în anul 2016, lungimea rețelei de canalizare s-a extins cu 2.650,8 km (respectiv cu 1149,1 km în mediul urban și cu 1501,7 km în mediul rural).

Populația conectată la sistemele de canalizare în anul 2016 a reprezentat 49,1% din populația rezidentă a României. În anul 2016, un număr de 9.702.739 locuitori aveau locuințele conectate la sistemele de canalizare (SC), aceștia reprezentând 49,1% din populația rezidentă a României. În ceea ce privește epurarea apelor uzate, populația cu locuințele conectate la sistemele de canalizare prevăzute cu stații de epurare (SCE) a fost de 9.415.524 persoane, reprezentând 47,7% din populația rezidentă a țării.

Astfel, extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată continuă să fie una dintre prioritățile care vizează îmbunătățirea standardelor de viață din România, în special în zonele rurale.

Administrația și guvernarea

România continuă să fie caracterizată de o slabă capacitate administrativă a instituțiilor publice și de o predispoziție către birocrație și reglementări exagerate care au o influență puternică asupra competitivității mediului său de afaceri. În pofida eforturilor de a implementa un proces viguros de elaborare a politicilor în România, sunt necesare reforme urgente care să îmbunătățească calitatea administrației publice. România a luat numeroase măsuri pentru a crea un sistem juridic solid, independent și respectat. Deși s-au înregistrat progrese în multe domenii, sunt necesare în continuare măsuri pentru consolidarea capacității instituționale, reformă și modernizare.

(b) Alte elemente, dacă este cazul.

2. Progresele înregistrate în ceea ce privește realizarea strategiei Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, precum și a misiunilor specifice fondurilor, prin contribuția fondurilor ESI la obiectivele tematice selectate și, în special, în ceea ce privește obiectivele de etapă stabilite pentru fiecare program în cadrul de performanță și sprijinul utilizat pentru obiectivele legate de schimbările climatice [Articolul 52 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

(a) Descrierea și evaluarea progreselor înregistrate în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor naționale din cadrul Strategiei Europa 2020 (2) și a contribuției din fondurile ESI în acest scop, cu trimitere la obiectivele de etapă stabilite în cadrul de performanță și la sprijinul utilizat pentru obiectivele legate de schimbările climatice, după caz.

Așa cum a fost asumat în Acordul de Parteneriat, în perioada 2014-2020 România va face investiții folosind resurse din Fondurile ESI în cadrul tuturor celor 11 obiective tematice ale Strategiei Europa 2020.

Contribuția României la îndeplinirea obiectivului general al Strategiei Europa 2020, respectiv crearea condițiilor necesare pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, este monitorizată printr-un set de indicatori și ținte stabilite la nivel național, în conformitate cu Planul Național de Reformă.

În vederea îndeplinirii obiectivelor naționale din cadrul Strategiei Europa 2020, au fost întreprinse acțiuni cu finanțare atât de la bugetul de stat, cât și din Fondurile ESI. România a înregistrat progrese în ceea ce privește investițiile în cercetare și inovare, creșterea eficienței energetice, precum și în ceea ce privește rata de ocupare, inclusiv prin implementarea Fondurilor ESI. Astfel, în anul 2016 au fost lansate apeluri de proiecte care au vizat crearea de locuri de muncă, investițiile dedicate consolidării cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării, îmbunătățirea condițiilor de mediu pentru toate tipurile de transport, protejarea și refacerea biodiversității, sprijinirea producției de energie din resurse regenerabile. Până la sfârșitul anului 2016 au fost lansate 74 apeluri de proiecte, cu un buget total de 15,015 miliarde euro, ceea ce reprezintă peste 50% din alocarea totală a programelor

Corespunzător principalilor indicatori de monitorizare a Strategiei, sprijinul fondurilor ESI se va reflecta în ceea ce privește:

- rata de ocupare a populației cu vârstă de 20-64 ani – țintă RO: 70%
 - în anul 2016, conform INS, rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 66,3%, la o distanță de 3,7 puncte procentuale față de ținta națională Europa 2020.
 - din FSE au fost lansate în trimestrul IV 2016 apeluri de proiecte în cadrul cărora se estimează că vor fi create aprox. 5.000 de locuri de muncă, respectiv minim 4.000 locuri de muncă (România Start-up Plus) și minim 750 noi locuri de muncă (Diaspora Start-up).
 - din FEADR sunt în curs de implementare proiecte cu finanțare care vizează înființarea de activități neagricole în zone rurale, dezvoltarea activităților neagricole de către întreprinderile/fermele existente precum și instalarea tinerilor fermieri, toate aceste intervenții conducând la crearea de locuri de muncă. Până la finalul anului 2016 **au fost angajate cheltuieli în valoare de 85,4 mil. euro** (18,2% din alocare) în cadrul cărora se estimează că vor fi create aprox. 745 locuri de muncă din ținta 2023 de 24.474. În plus, *în cadrul proiectelor sprijinite (LEADER), au fost angajate cheltuieli în valoare de 79,01 mil. euro având ca efect și crearea de 80 de noi locuri de muncă (din ținta 2023 de 2.055).*

- din FEPAM, până la 31.12.2016, a fost plătită către beneficiari suma de 2,3 mil. lei din ținta financiară asumată pentru anul 2023 (42,85 mil. lei). Se estimează că, până în 2023, prin investițiile FEPAM vor fi create aprox. 142 locuri de muncă și menținute 403, ca urmare a susținerii diversificării economice la nivelul comunităților locale, inclusiv prin creșterea numărului de locuri de muncă pentru pescari și acvacultori.
- 2% din PIB pentru investiții în cercetare și dezvoltare
 - pentru atingerea țintei naționale Europa 2020 în domeniul cercetării–dezvoltării–inovării, bugetul alocat în anul 2016 a fost mai mare cu aprox. 30% față de bugetul executat în 2015, iar valoarea totală a proiectelor finanțate prin FEDR pentru care au fost semnate contracte, la sfârșitul lunii decembrie 2016, este de 746,08 mil. euro, din care 688,72 mil. euro FEDR (70,26% din suma totală alocată CDI în exercițiul financiar 2014-2020).
- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (față de anul 1990) – țintă 20%, estimată la nivelul Acordului de Parteneriat

În anul 2016, România a aprobat Strategia națională privind schimbările climatice și creștere economică bazată pe emisii reduse de carbon (CRESC) și Planul național de acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice (HG nr. 739/2016), prin care se stabilesc acțiunile și măsurile sectoriale la nivel național pentru îndeplinirea țăintelor asumate la nivel european.

- în procesul de elaborare a programelor operaționale 2014-2020 s-a asigurat sinergia între CRESC și documentele de programare așa încât a rezultat că 27,53% din alocarea națională vizează sprijinul pentru acțiunile dedicate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră.
- în termeni de alocare a sprijinului acordat obiectivelor legate de schimbările climatice la nivelul programelor operaționale, situația este următoarea: POIM 26,62%, POR 28,5%, POC 1,13%, POCU 1,22%, POCA 0,22%, PNDR 49,27%, POPAM 16,98%.
- în termeni de implementare (contracte semnate până la 31.12.2016): POIM 1,74%, POR 0%, POC 0%, POCA 13,72%, POCU 0% și POPAM 0,15%. Având în vedere că la nivelul programelor operaționale au fost deschise majoritatea apelurilor care finanțează acțiuni care vizează schimbările climatice, iar proiectele sunt în plină evaluare (ex. POIM - biodiversitate, eficiența energetică, transport feroviar și naval etc., domenii cu important aport la respectarea angajamentului privind contribuția la schimbările climatice) aceste procente vor crește substanțial în anul 2017 (ex. la data de 30 iulie 2017: POIM – 5,3%).
- ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut – 24%
 - ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie, în 2014, a fost de 26,27%. Valoarea indicatorului pentru anii 2013-2014 o depășește pe cea stabilită pentru anul 2020 de Directiva 2009/28/CE.
 - a fost finalizată implementarea a 53 de proiecte cu finanțare din FEDR prin POSCCE 2007-2013 în vederea *modernizării și realizării de noi capacități de producere a energiei electrice și termice*
 - prin POIM 2014-2020 au fost lansate apeluri de proiecte (22,3 mil. euro, din care 18,95 mil. euro FEDR) pentru dezvoltarea infrastructurii de distribuție de energie din surse alternative – sector distribuție.
- creșterea eficienței energetice – 19%

- a fost finalizată implementarea a 36 de proiecte cu finanțare din FEDR prin POSCCE 2007-2013 pentru sprijinirea investițiilor în instalațiile și echipamentele care conduc la economii de energie în industrie, în valoare de aprox. 244 mil. lei.
 - prin POR 2007-2013, s-au reabilitat termic, până la sfârșitul lunii decembrie 2016, 20.150 apartamente.
 - în cadrul POIM și POR 2014-2020 au fost lansate apeluri de proiecte pentru obiectivele specifice care vizează creșterea eficienței energetice.
- rata părăsirii timpurii a școlii – 11,3%
- au fost lansate două apeluri de proiecte competitive (*Școală pentru toți și Profesori motivați în școli defavorizate – cu o alocare totală de 198 mil. euro, din care 167,4 mil. euro FSE*) care au ca scop reducerea și prevenirea abandonului școlar și promovarea accesului egal la învățământul preșcolar, primar și secundar de calitate. În cadrul acestor apeluri au fost depuse 364 proiecte, în valoare de 481 mil. euro, acestea fiind în proces de evaluare.
 - prin proiectul *Cadrul strategic pentru infrastructura educațională și sprijin în planificarea strategică a educației și formării profesionale – INFRAED (18,45 mil. lei, finanțat din FSE, POCA)*, implementat de Ministerul Educației Naționale se urmărește dezvoltarea de strategii și introducerea de mecanisme, standarde și proceduri comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale de alocare a resurselor financiare pentru investițiile în infrastructura publică de învățământ.
- rata populației cu vârstă de 30-34 ani absolventă a unei forme de educație terțiară – 26,7%
- în vederea îndeplinirii condiționalității ex-ante 10.2. *Învățământul superior: Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea nivelului de instruire până la forme de învățământ superior* a fost elaborată și se află în implementare *Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020* care vizează îmbunătățirea participării în învățământul terțiar, programe flexibile, relevante și de înaltă calitate și promovarea angajamentului strategic cu sectorul economic. De asemenea, este în implementare proiectul *Dezvoltarea capacității Ministerului Educației Naționale de monitorizare și prognoză a evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii*, care susține implementarea creșterii calității învățământului superior și a corelării sale cu piața muncii, proiect în valoare de 19,14 mil. lei finanțat din FSE 2014-2020, prin POCA.
- promovarea incluziunii sociale, în special prin reducerea sărăciei - reducerea cu 580.000 a numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială față de anul 2008
- FSE finanțează *integrarea socio-economică a persoanelor din comunitățile marginalizate*. Pentru a reduce numărul persoanelor aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, o serie de proiecte integrate vor facilita accesul la educație timpurie, pe piața muncii sau la servicii sociale și medicale, vor îmbunătăți condițiile de locuit sau activități de voluntariat etc. În 2016 au fost lansate trei apeluri de proiecte (valoare totală de 350 mil. euro din care 297,5 mil. euro FSE) dedicate dezvoltării locale integrate în comunitățile marginalizate, inclusiv pentru cele în care există populație de etnie romă, atât pentru zonele dezvoltate, cât și cele mai puțin dezvoltate. Până în decembrie 2016, au fost depuse 327 proiecte în valoare de 910 mil. euro, acestea fiind în curs de evaluare.
 - prin instrumentul *Dezvoltare Locală Plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC)* vor fi abordate cele mai marginalizate comunități din orașele cu peste

20.000 locuitori, în cadrul unor Strategii de Dezvoltare Locală (SDL) care să răspundă nevoilor acestor comunități. Prin POCU au fost alocate 5,05 mil. euro (din care 4,78 mil. euro FSE) pentru acordarea de sprijin pregătitor în vederea elaborării SDL. Astfel, până la sfârșitul anului 2016 au fost lansate 2 apeluri de proiecte de sprijin pregătitor, în cadrul cărora s-au primit 45 de cereri de finanțare.

- În vederea dezvoltării economiei și a antreprenoriatului social, în 2016, a fost lansat, prin POCU, apelul de proiecte *SOLIDAR Sprijin pentru consolidarea economiei sociale*, cu un buget total de 20 mil. euro, din care 17 mil. euro FSE. Proiectele au ca scop îmbunătățirea sustenabilității întreprinderilor de economie socială din regiunile mai puțin dezvoltate. Conform estimărilor, 220 de întreprinderi de economie socială ar putea beneficia de schema de ajutor *de minimis*, contribuind la dezvoltarea comunităților locale.
- Fondul de Ajutor European pentru cele mai Defavorizate Persoane contribuie la asigurarea ajutorului alimentar de bază și facilitarea accesului la educație pentru cei mai săraci copii. Ca urmare a derulării a două proiecte (pentru 2014/2015 și 2015/2016) 6.347.777 persoane au beneficiat de operațiunea *pachete cu alimente*.

(b) Descrierea și evaluarea modului în care fondurile ESI au contribuit la îndeplinirea obiectivelor tematice și a progreselor realizate în vederea atingerii principalelor rezultate așteptate pentru fiecare dintre obiectivele tematice stabilite în acordul de parteneriat, cu trimitere la obiectivele de etapă stabilite în cadrul de performanță și la sprijinul utilizat pentru obiectivele legate de schimbările climatice, după caz, inclusiv, dacă este cazul, o descriere a contribuției fondurilor ESI la realizarea coeziunii economice, sociale și teritoriale, cu trimitere la obiectivele de etapă stabilite în cadrul de performanță pentru fiecare program

Abordarea multidimensională a intervențiilor din cadrul **OT 1 - Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării** susțin provocarea „*Competitivitate și dezvoltare locală*” în cadrul POC, POR și PNDR.

Prin cele trei programe, OT 1 beneficiază de o alocare de 1.061,8 mil. euro (91,7% FEDR și 8,3% FEADR) reprezentând 3,45% din bugetul total aferent AP. Din alocarea pe OT 1 distribuția procentuală la nivelul programelor operaționale se prezintă astfel: 75,2% din fonduri au fost orientate către **POC**, 16,5% către **POR** și 8,3% către **PNDR**.

Contribuția națională totală alocată pentru la implementarea OT 1 este de aprox. 199,4 mil. euro.

Principalul obiectiv în domeniul cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării vizează îmbunătățirea condițiilor de cercetare prin sprijinul acordat priorităților de specializare inteligentă identificate de Strategia Națională pentru CDI 2014-2020, precum și celor identificate la nivel local, dar și priorității naționale în materie de sănătate.

Investițiile vizează stimularea inovării la nivelul operatorilor economici prin creșterea cheltuielilor pentru CDI și a gradului de inovare în sectorul privat, sprijinirea infrastructurilor de CD și dezvoltarea centrelor de excelență în conexiune cu centre de CDI în cadrul unor clustere existente sau în curs de formare, stimularea transferului tehnologic și implementarea rezultatelor cercetării – inovării la nivelul firmelor.

În cadrul **POC**, AP1 „*Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor*” (alocare de 797,87 mil. euro FEDR), până la finalul anului 2016 au fost lansate 20 de apeluri cu o valoare de 697,67 mil. euro, din care 549,82 mil. euro

FEDR (73,24% din total alocare AP1), care susțin dezvoltarea CDI în domeniile de specializare inteligentă și în sănătate pentru a asigura:

- Crearea de infrastructuri CD cheie pentru sprijinirea dezvoltării competitive a întreprinderilor (a fost contractată inclusiv faza a II a proiectului Extreme Light Infrastructure – Nuclear Physics ELI-NP)
- Creșterea participării organizațiilor de cercetare și întreprinderilor (în special IMM-uri) din România la Orizont 2020
- Creșterea cheltuielilor sectorului privat pentru CDI
- Creșterea numărului de IMM-uri care accesează rezultatele și resursele organizațiilor de cercetare pentru îmbunătățirea produselor și serviciilor
- Utilizarea instrumentelor financiare în implementarea FESI (este în pregătire lansarea unei scheme pentru investiții de capital de risc cu un buget de 40 mil. euro).

Având în vedere stadiul implementării acestor intervenții (158 proiecte contractate la 31.12.2016, inclusiv faza a II a proiectului ELI-NP, reprezentând 73,24% din total alocare AP1), se estimează că țintele aferente cadrului de performanță al POC vor fi atinse.

Prin **POR**, AP1 „*Promovarea transferului tehnologic*” (alocare 175,53 mil. euro FEDR), intervențiile sunt orientate către investiții în infrastructură și servicii, inclusiv prin crearea de baze de date, cu scopul de a realiza un transfer mai intens al rezultatelor cercetării în aplicații comerciale inovative, cu impact asupra preluării și diseminării rezultatelor cercetării în piață, contribuind, totodată, la creșterea ritmului de difuzare a progresului tehnologic pe piață și în societate. Până la finalul anului 2016 nu au fost lansate apeluri de proiecte având în vedere că la nivel regional s-a desfășurat procesul de identificare a domeniilor de specializare inteligentă. Modul de implementare al acestei axe prioritare a fost realizat cu sprijinul unui expert pus la dispoziție de Comisia Europeană. Acest proces a impus elaborarea documentelor cadru concept care să reflecte, în rezumat, prevederile RIS3, respectiv o fundamentare mai detaliată care să ducă la concluzii privind localizarea, sectoarele economice și tipurile de servicii pentru care s-ar putea obține finanțare de către entitățile de transfer tehnologic și de către IMM-urile care pot implementa un rezultat al transferului tehnologic. De asemenea, pentru regiunile care nu au aprobată o astfel de strategie, documentul cadru concept va reprezenta un document de sine stătător care va identifica inclusiv domeniile regionale de specializare inteligentă.

Prin **PNDR** se încurajează transferul de cunoștințe și inovarea în agricultură, silvicultură și zonele rurale și se asigură consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite, prin servicii de consiliere și sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), pentru dezvoltarea de noi produse, procese tehnologice. Alocarea dedicată acestor intervenții este de 88,407 mil. euro FEADR.

Complementar intervențiilor directe, FSE sprijină OT1 prin finanțarea unor măsuri care contribuie la îmbunătățirea potențialului inovativ al administrației publice centrale prin încurajarea parteneriatelor cu mediul academic, universități și institute de cercetare, cu mediul de afaceri și societatea civilă, în cadrul POCA.

Intervențiile aferente **OT 2 - Îmbunătățirea accesului la tehnologia informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acesteia** susțin 4 provocări de dezvoltare: „*Competitivitate și dezvoltare locală*”, „*Oamenii și societatea*”, „*Infrastructură*” și „*Guvernare*”. Acest obiectiv beneficiază de o alocare de 531,91 mil. euro FEDR, reprezentând 1,73% din bugetul total aferent AP și este implementat în cadrul **POC**.

Contribuția națională totală alocată pentru implementarea OT 2 este de aprox. 98,3 mil. euro.

În cadrul **POC**, AP2 „*Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă*” (alocare de 531,19 mil. euro FEDR), până la finalul anului 2016 au fost lansate 4 apeluri cu o valoare totală de 166,01 mil. euro, din care 141,97 mil. euro FEDR (26,34% din total alocare AP2), care susțin dezvoltarea TIC pentru a asigura:

- Creșterea gradului de penetrare a infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză (a fost contractată inclusiv faza a II-a a proiectului RONet)
- Creșterea valorii adăugate generate de produsele și serviciile TIC în PIB
- Creșterea gradului de interoperabilitate a diverselor sisteme neintegrate în toate sectoarele, regiunile și la nivel național
- Dezvoltarea serviciilor de e-guvernare pentru 36 de evenimente din viața cetățenilor și a mediului de afaceri, în condiții de securitate a rețelelor și a sistemelor, cu utilizarea BigData și OpenData și dezvoltarea tehnologiilor de cloud computing
- Dezvoltarea e-educație, e-incluziune, e-sănătate, e-cultură (a fost pregătită lansarea apelului de proiecte pentru Secțiunea e-cultură).

FEADR, prin **PNDR**, prin intervențiile de tip LEADER, în cadrul strategiilor locale, sprijină dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză (alocare de 35 mil. euro FEADR).

Complementar intervențiilor directe FEDR, FSE sprijină OT1 prin consolidarea parteneriatelor dintre universități și actorii din domeniul cercetării, dezvoltarea rețelelor pentru tinerii cercetători în scopul creării de sinergii între cercetare și inovare și dezvoltarea antreprenoriatului în domeniu (în cadrul POCU), precum și prin măsuri de pregătire a cadrului orizontal de dezvoltare al e-guvernării și al creșterii calității TIC în administrație (în cadrul POCA).

Intervențiile aferente **OT 3 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (în cazul FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM)** susțin exclusiv provocarea de dezvoltare „*Competitivitate și dezvoltare locală*”, prin intervenții care însumează aprox. 3.209 mil. euro, fonduri ESI în cadrul a 4 programe: **PNDR** (74,17% FEADR), **POR** (20,08% FEDR), **POIIMM** (3,11% FEDR) și **POPAM** (2,62% FEPAM). OT 3 are o pondere de 10,44% din totalul alocării AP.

Contribuția națională totală alocată pentru implementarea OT 3 este de aprox. 512,1 mil. euro.

POR, prin AP 2 „*Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii*”, alocă 644,6 mil. euro FEDR (9,77% din alocarea programului), în vederea sprijinii dezvoltării IMM-urilor în toate etapele de dezvoltare, atât prin finanțare directă, cât și prin intermediul structurilor suport de incubare. Având în vedere că în cadrul acestei axe prioritare vor fi implementate măsuri care se supun legislației ajutorului de stat, luându-se în considerare inclusiv utilizarea instrumentelor financiare, efectul de multiplicare a fondurilor FEDR alocate va fi considerabil mai mare.

Sunt susținute investițiile în active corporale pentru microîntreprinderi, incubatoarele și acceleratoarele de afaceri, modernizarea și extinderea spațiului de producție/serviciilor oferite de IMM, precum și în susținerea implementării procesului de certificare a produselor.

Până la 31 decembrie 2016 au fost lansate două apeluri (407,06 mil. euro, din care FEDR 346 mil euro), unul pentru finanțarea microîntreprinderilor și unul dedicat creării și extinderii capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor.

PNDR susține, printr-o alocare de 2.380 mil. euro FEADR, investiții în întreprinderi agricole indiferent de mediul de rezidență în vederea creșterii viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare, gestionarea durabilă a pădurilor precum și promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, bunăstarea animalelor și gestionarea riscurilor în agricultură.

Astfel că sunt propuse operațiuni în vederea îmbunătățirii performanței economice, facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, instalarea tinerilor fermieri calificați corespunzător, îmbunătățirea performanței economice a exploatațiilor și pădurilor prin infrastructură, creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin procesarea și promovarea pe piețele locale, crearea de lanțuri scurte de aprovizionare precum și sprijinirea constituirii și funcționării grupurilor de producători, măsuri de bunăstare a animalelor și gestionarea riscurilor în agricultură.

Până la finalul anului 2016 au fost angajate cheltuieli publice totale de cca. 824,35 mil. euro (grad de angajare 30%) care reprezintă suma publică totală contractată, din care au fost efectuate cheltuielile publice totale pentru operațiunile realizate (finalizate) aferente anilor 2015 și 2016 în valoare de 172,83 mil. euro (grad de plată 6,3%).

POPAM susține întreprinderile din domeniul pescuitului și acvaculturii, indiferent de mediul de rezidență, precum și persoanele fizice care doresc să demareze o afacere în aceste domenii, alocând aprox. 84 mil. euro FEPAM. Până la 31 decembrie 2016 au fost încheiate acte adiționale pentru fazarea a 4 contracte încheiate prin POP 2007-2013, cu o valoare publică totală de aprox. 1,62 mil. euro, din care 0,81 mil. euro FEPAM.

Utilizarea instrumentelor financiare ca modalitate eficientă de implementare a Fondurilor ESI este abordată pe scară mai largă în România, în actuala perioadă de programare față de perioada 2007-2013. Analiza preliminară a dezechilibrelor dintre cererea și oferta de finanțare pentru IMM-urile de pe întreg teritoriul României a fost efectuată în cadrul unei Evaluări ex-ante care a estimat un deficit de finanțare până în 2020, de cca. 3,4 mld. euro din care cca. 1,9 mld. pentru garanții și credite, cca. 1 mld. pentru microfinanțare și cca. 0,6 mld. pentru investiții de capital de risc pentru equity.

POR alocă instrumentelor financiare 176,47 mil. euro FEDR, din care: 117,65 mil. euro pentru credite cu dobândă subvenționată și partajarea riscului sau PRSL și 58,8 mil. euro pentru instrument de equity. Implementarea acestora a fost încredințată BEI-FEI ca Fond al Fondurilor, conform art.39 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013. Pentru implementarea instrumentului de equity, Consiliul de Administrație al FEI a aprobat prin mandatul din decembrie 2016, o alocare suplimentară de 25 mil. euro din partea FEI pentru a acoperi regiunea București-Ilfov, având în vedere că banii alocați din FESI sunt doar pentru regiunile mai puțin dezvoltate.

POIIMM asigură participarea României la Inițiativa pentru IMM-uri cu o alocare de 100 mil. euro FEDR, având un portofoliu-țintă de 547,8 mil. euro.

Acordul de Finanțare între România și Fondul European de Investiții și a Acordul între Creditori între România, FEI BEI și CE au fost semnate la 20.10.2016. Apelul pentru Expresii de Interes a fost lansat la 21.10.2016 cu depunere continuă până la 31.03.2017.

Prin implementarea instrumentului de garantare neplafonată, POIIMM urmărește înlesnirea accesului la finanțare a IMM-urilor din România, în vederea creșterii productivității, inovării și a capacității IMM-urilor de a se dezvolta pe piețele regionale, naționale și internaționale. POIIMM susține accesul IMM-urilor la finanțare prin instrumentul de garantare care va utiliza resurse HORIZON 2020, FEI, BEI și FEDR, cu scopul de a genera împrumuturi adiționale IMM-urilor.

PNDR alocă 92,5 mil. euro FEADR pentru instrumentul de creditare cu partajare a riscului prin care se vor acorda credite pentru implementarea măsurii 4 „Investiții în active fizice” (sub-măsura 4.1 și 4.2) și a măsurii 6 „Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor” (sub-măsura 6.4). Modificarea PNDR prin care s-a decis utilizarea instrumentelor financiare a fost aprobată de CE în octombrie 2016.

Complementar intervențiilor directe, FSE susține competitivitatea întreprinderilor prin măsuri ce vizează creșterea ocupării prin încurajarea antreprenoriatului și înființării de întreprinderi, precum și adaptarea întreprinderilor la schimbările pieței muncii (în cadrul POCU) și prin măsuri care să reducă povara administrativă pentru cetățeni și mediul de afaceri și să susțină

implementarea sistemelor de e-guvernare care pot reduce semnificativ timpul și costurile întreprinderilor de a accesa și beneficia de servicii publice.

Intervențiile aferente **OT 04 - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele** susțin exclusiv provocarea de dezvoltare „Resurse” și însumează cca. 3.897 mil. euro, din care 83,3% FEDR, 4% FC, 12,47% FEADR și 0,08% FEPAM), fonduri ESI în cadrul a 4 programe: **POR** (75,97%), **POIM** (11,46%), **PNDR** (12,47%) și **POPAM** (0,08%). OT 4 are o pondere de 12,68% din totalul alocării AP.

Contribuția națională totală alocată pentru la implementarea OT 4 este de aprox. 703 mil. euro. Pentru OT 4, **POR** alocă 2.960,8 mil. euro FEDR (44,86% din program), prin intermediul a 2 axe prioritare, respectiv AP 3 „Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon”, care va sprijini măsuri de eficiență energetică a clădirilor publice și rezidențiale, inclusiv măsuri de iluminat public, care contribuie la reducerea consumului de energie și a emisiilor cu efect de gaze de seră, precum și măsuri de reducere a emisiilor de carbon în zonele urbane bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă și AP 4 „Sprijinirea dezvoltării urbane durabile” care sprijină măsuri pentru mobilitate urbană durabilă în orașele municipii de județ contribuind la reducerea gradului de poluare. În cursul anului 2016 au fost lansate 2 apeluri de proiecte, respectiv eficiență energetică în clădiri rezidențiale în valoare de 447,75 mil. euro, din care FEDR 362,05 mil. euro și apelul dedicat eficienței energetice în clădiri publice în valoare de 326,14 mil. euro, din care FEDR 281,06 mil. euro.

POIM alocă acestui obiectiv specific 446,8 mil. euro fonduri UE (4,74% din alocarea programului), din care 287,23 mil. euro FEDR și 159,57 mil. euro FC, prin intermediul a 2 axe prioritare dedicate promovării energiei curate și eficienței energetice, respectiv creșterii eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate.

Până la finele anului 2016 au fost lansate 5 apeluri de proiecte cu un buget total de 294,72 mil. euro, din care 144,72 mil. euro FEDR și 150 mil. euro FC, pentru dezvoltarea infrastructurii de distribuție de energie din surse alternative – sector distribuție, monitorizarea consumului energie pentru consumatori industriali, contorizare inteligentă, dezvoltarea infrastructurii de termoficare în orașe selectate. În cadrul acestor apeluri au fost depuse un proiect pentru dezvoltarea infrastructurii de distribuție de energie din surse alternative (12,7% din alocarea pe apel) și patru proiecte pentru monitorizarea consumului de energie pentru consumatori industriali (6,2% din alocarea pe apel).

PNDR vizează facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, creșterea producerii și utilizării de energie verde, reducerea emisiilor GES din agricultură, promovarea sechestrării și conservării carbonului, alocarea FEADR fiind de aprox. 486 mil. euro.

Până la finalul anului 2016 au fost angajate cheltuieli publice totale de cca. 56,79 mil. euro (grad de angajare 10%) care reprezintă suma publică totală contractată, din care au fost efectuate cheltuielile publice totale pentru operațiunile realizate (finalizate) aferente anilor 2015 și 2016 în valoare de 2,95 mil. euro (grad de plată 0,5%).

Complementar intervențiilor directe, FSE susține OT 4 prin finanțarea de activități de conștientizare a cetățenilor cu privire la necesitatea creșterii eficienței energetice în toate domeniile vieții economice și sociale, precum și prin activități de îmbunătățire a transparenței și predictibilității cadrului de reglementare și de simplificare a procedurilor, în cadrul POCA.

Intervențiile aferente **OT 5 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor** susțin exclusiv provocarea de dezvoltare „Resurse”, acest obiectiv tematic beneficiind de o alocare totală de aprox. 2.037,2 mil. euro, fonduri ESI în cadrul a 2 programe: **POIM** (23,5%) și **PNDR** (76,5%). OT 5 are o pondere de 6,62% din totalul alocării AP.

Contribuția națională totală alocată pentru implementarea OT 5 este de aprox. 351,2 mil. euro.

POIM, prin AP 5 „Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor”, alocă 478,7 mil. euro FC (5,08% din alocarea programului) pentru OT 5 și susține investiții pentru promovarea infrastructurilor verzi și a măsurilor structurale cu rol de protecție și prevenire a producerii unor daune economice ridicate ca urmare a manifestării unor riscuri naturale, precum și dotarea autorităților responsabile cu managementul situațiilor de criză în vederea reducerii timpului de răspuns și intervenții la dezastre. Până la data de 31 decembrie 2016 a fost lansat un apel în valoare de 42,5 mil. euro alocare FC.

Până la îndeplinirea condiționalității ex-ante 5.1, care a vizat existența evaluării naționale a riscurilor (îndeplinită la 31 decembrie 2016), s-a acordat prioritate la finanțare pentru protecția împotriva inundațiilor și eroziune costieră, fiind considerate riscuri mature din punct de vedere al evaluării naționale. Începând din 2017, finanțarea altor tipuri de riscuri va fi avută în vedere, în funcție de rezultatele evaluării naționale a riscurilor.

În ceea ce privește măsurile de prevenire și de intervenție, care au vizat întărirea capacității de răspuns a serviciilor profesionale și voluntare pentru situații de urgență și a centrelor de intervenție rapidă, până la finalul anului 2016, au fost finanțate investiții multi-risc. Din 2017, investițiile vor ține seama de rezultatele evaluării naționale a riscurilor, putând fi finanțate măsuri specifice pentru riscurile identificate ca fiind prioritare.

PNDR alocă pentru OT 5 aprox. 1.558 mil. euro FEADR (1.825 mil. euro total alocare publică) și finanțează investițiile dedicate refacerii, conservării și consolidării ecosistemelor și dezvoltarea în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene, eficientizarea utilizării apei în agricultură, prevenirea eroziunii solului și îmbunătățirea gestionării apelor, îngrășămintelor și a pesticidelor.

În cadrul acestui OT se finanțează promovarea sustenabilității în utilizarea apei în agricultură, prin investiții în sisteme de irigații mai eficiente care contribuie la adaptarea la schimbările climatice precum și măsuri de conservare a biodiversității, protecția mediului și menținerea activităților agricole precum cele de agromediu și climă, agricultură ecologică și plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice.

Până la 31 decembrie 2016 au fost angajate cheltuieli publice totale de cca.408,16 mil. euro, (grad de angajare de 22,4%) care reprezintă suma publică totală contractată iar în cazul angajamentelor multianuale reprezintă valoarea cererilor de plată depuse, din care au fost efectuate cheltuielile publice totale pentru operațiunile realizate (finalizate) aferente anilor 2015 și 2016 în valoare de 160,80 mil euro (grad de plată 8,8%) .

Intervențiile aferente **OT 6 - Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor** susțin exclusiv provocarea de dezvoltare „Resurse”, beneficiind de o alocare de 5.028,98 mil. euro (18,5% FEDR, 57,5% FC, 23,3% FEADR și 0,7% FEPAM), reprezentând 16,36% din bugetul total aferent AP. Din alocarea pe OT 6 distribuția procentuală la nivelul programelor operaționale se prezintă astfel: aprox. 10% din fonduri au fost orientate către **POR**, 66% către **POIM** (8,5% FEDR și 57,5% FC), 23,3% către **PNDR** și 0,7% către **POPAM**.

Contribuția națională totală alocată pentru implementarea OT 6 este de aprox. 904,7 mil. euro.

POIM susține OT 6 cu aprox. 3.318 mil. euro alocare UE (35,21% din alocarea programului) în cadrul a două axe prioritare (AP 3 și AP 4).

AP 3 „Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor”, cu o alocare UE de 2.892 mil. euro din FC, susține investiții în sistemele de management integrat al deșeurilor și investiții în sistemele regionale de management al apei și apei uzate. Aceste investiții vizează îndeplinirea cerințelor acquis-ului de mediu al Uniunii și răspund nevoilor identificate la nivel național. În domeniul deșeurilor, investițiile vor avea ca rezultat reducerea numărului depozitelor neconforme și creșterea gradului de pregătire pentru reciclare a deșeurilor în România, iar în domeniul apei/apoi uzate rezultatul va fi creșterea nivelului de

colectare și epurare a apelor uzate urbane, precum și a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populației.

Până la 31 decembrie 2016 au fost lansate 2 apeluri în valoare de 2.718,89 mil. euro FC. În cadrul apelului dedicat gestionării deșeurilor (5 proiecte depuse), până la 31 decembrie 2016 au fost semnate 3 contracte cu o valoare totală de 36,18 mil. euro. În cadrul apelului dedicat gospodăririi apelor au fost contractate 12 proiecte (din cele 35 depuse) cu o valoare totală de 559 mil. euro (1 proiect de sprijin pentru pregătire proiect și 11 fazate).

Prin AP 4 „*Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric*” cu o alocare 425,5 mil. euro FEDR, se realizează investiții privind: asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate, protecția și refacerea biodiversității naturale și a solurilor; decontaminarea siturilor poluate istoric în vederea reducerii impactului negativ asupra sănătății și calității mediului; dotarea sistemului național de evaluare și monitorizare a calității aerului în vederea dezvoltării și îmbunătățirii evaluării naționale a calității aerului. Au fost lansate 4 apeluri de proiecte în valoare de 309,05 mil. euro FEDR. Un apel a fost suspendat în decembrie 2016 (în valoare de 204,08 mil. euro, fonduri UE), urmând a fi relansat în iulie 2017.

POR susține OT 6 prin 2 axe prioritare (AP 4 și AP 5) cu o alocare de 500,8 mil. euro FEDR, reprezentând 7,59% din alocarea totală a programului.

Prin AP 5 „*Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural*”, cu o alocare de 394,5 mil. euro, se urmărește creșterea spațiilor verzi în zonele urbane, precum și conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural.

Prin AP 4 „*Sprijinirea dezvoltării urbane durabile*”, PI 4.2 *revitalizare urbană*, cu un buget de 106,3 mil. euro, sunt finanțate reconversia și/sau reutilizarea terenurilor neutilizate și degradate și transformarea lor în zone de agrement și recreere pentru populație (parcuri, grădini publice, etc.), cu scopul de a îmbunătăți condițiile de viață ale cetățenilor.

Finanțarea patrimoniului cultural reprezintă o măsură importantă constituind o sursă unică de informații despre trecutul unei zone și contribuind la conturarea identității locale. În același timp, revitalizarea urbană constituie un instrument pentru utilizarea rațională a resurselor de teren prin creșterea suprafețelor spațiilor verzi la nivelul orașelor și municipiilor, în contextul intensificării procesului de expansiune urbană necontrolată.

Apelul de proiecte aferent priorității de investiție „5.1 – Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural” a fost lansat în martie 2016, în valoare de 270,83 mil euro (FEDR și buget de stat). Au fost contractate 28 de proiecte în valoare de 63,10 mil. Euro.

Un prim apel de proiecte aferent priorității de investiții „5.2 – Revitalizare urbană” a fost desfășurat în perioada mai-noiembrie a anului 2016, cu o valoare de 103,85 mil. euro (FEDR și buget de stat).

În cadrul **PNDR**, intervențiile specifice OT 6 corespund cu *Prioritatea de dezvoltare rurală P4 Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură*, operațiunile sprijinite vizând exclusiv angajamente multianuale/anuale în ceea ce privește agromediul și climă, agricultură ecologică și plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice.

Alocarea publică dedicată acestor intervenții este de aprox. 1.390 mil. euro, din care 1.173 mil. euro FEADR. Până la finalul anului 2016 au fost angajate cheltuieli publice totale de cca 348 mil. euro, (grad de angajare 25%) care reprezintă suma publică totală cererilor de plată depuse (fiind vorba de angajamente multianuale, din care au fost efectuate cheltuielile publice totale pentru operațiunile realizate (finalizate) aferente anilor 2015 și 2016 în valoare de 157 mil. euro (grad de plată 11,3%).

Investițiile din **POPAM** dedicate OT 6 însumează o alocare de 37,05 mil. euro FEPAM (22,26% din alocarea programului) și vizează creșterea protecției și restaurării biodiversității marine, reducerea efectelor negative ale pescuitului asupra mediului marin, reducerea eforturilor de pescuit, reducerea capturilor nedorite, cadrul comun de realizare a schimbului de informații. POPAM sprijină protecția și restaurarea biodiversității marine, reducerea impactului negativ al pescuitului asupra mediului marin, a capturilor nedorite și a cantității de deșeuri, precum și implementarea sistemului CISE la Marea Neagră. POPAM sprijină exploatarea sustenabilă a apelor marine și a zonelor costiere, promovarea pescuitului sustenabil în apele interioare și în fermele de acvacultură, acțiuni de inspecție și control.

Până la 31 decembrie 2016 au fost lansate 2 apeluri (24,47 mil. euro, din care 18,35 mil. euro FEPAM), după cum urmează: 4,47 mil. euro (3,35 mil. euro FEPAM) pentru Măsura II.3 Investiții productive în acvacultură — eficiența utilizării resurselor, reducerea utilizării apei și a substanțelor chimice, recirculare sisteme de minimizare a utilizării apei și 20 mil. euro (15 mil. euro FEPAM) pentru Măsura II.10 Acvacultura care furnizează servicii de mediu.

Intervențiile aferente **OT 7 - Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor din infrastructurile rețelelor importante** susțin provocările de dezvoltare „Infrastructura” și „Resurse”, beneficiind de o alocare totală de aprox. 6.082,4 mil. euro (44% FEDR și 56% FC), fonduri ESI în cadrul a 2 programe: **POR** (15%) și **POIM** (85%). OT 7 are o pondere de 19,8% din totalul alocării AP.

Contribuția națională totală alocată pentru implementarea OT 7 este de aprox. 1.875,2 mil. euro.

POR, prin AP 6 „Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională”, alocă aprox. 907,4 mil. euro FEDR (13,75% din alocarea programului), având în vedere potențialul investițiilor în infrastructura de transport regională, creșterea gradului de mobilitate a persoanelor și bunurilor, sporirea adaptabilității populației la nevoile pieței forței de muncă de la nivel regional/local.

Lansarea primului apel de proiecte aferent obiectivului specific dedicat „drumurilor județene” a fost lansat în martie 2016, iar cel de al doilea în decembrie 2016. Valoarea alocată apelurilor de proiecte a fost de 807,78 mil. euro (din care 699,97 mil euro FEDR).

POIM, prin AP 1 „Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a transportului cu metroul”, AP 2 „Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient” și AP 8 „Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale”, alocă 55% din bugetul total al programului (3.404 mil. euro FC și 1.770 mil. euro FEDR) pentru dezvoltarea infrastructurii de transport la standarde europene, precum și pentru dezvoltarea infrastructurii de transport energie electrică și gaze în vederea eliminării blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore.

În ceea ce privește infrastructura de transport, până la 31 decembrie 2016 au fost lansate 7 apeluri în valoare de 4.508,1 mil. euro fonduri europene, din care 3.008 mil. euro FC și 1.500,1 mil. euro FEDR, privind dezvoltarea infrastructurii rutiere (1 apel de proiecte lansat în 30.05.2016), dezvoltarea infrastructurii feroviare (1 apel de proiecte lansat în 30.05.2016), dezvoltarea infrastructurii de metrou (1 apel de proiecte lansat în 30.05.2016), îmbunătățirea siguranței rutiere (1 apel de proiecte lansat în 20.07.2016), dezvoltarea infrastructurii aeroportuare - proiecte fazate (1 apel de proiecte lansat în 28.08.2016), investiții în infrastructura punctelor vamale (1 apel de proiecte lansat în 20.07.2016) și dezvoltarea transportului de energie electrică și gaze naturale (1 apel de proiect lansat în 09.06.2016).

Intervențiile aferente **OT 8 - Promovarea ocupării durabile și de calitate a forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă** susțin provocările de dezvoltare „Competitivitate și dezvoltare locală” și „Oamenii și societatea”. Acest obiectiv tematic beneficiază de o alocare totală de aprox. 2.228,6 mil. euro, fonduri ESI în cadrul a 4 programe: **POCU** (70,17% alocare

FSE), **POR** (4,53% alocare FEDR), **PNDR** (23,8% alocare FEADR) și **POPAM** (1,5% alocare FEPAM). OT 8 are o pondere de 7,25% din totalul alocării AP.

Contribuția națională totală alocată pentru implementarea OT 8 este de aprox. 402,7 mil. euro.

POCU, prin AP 1, AP 2 și AP 3, alocă 1.669,9 mil. euro (38,6% din alocarea programului), din care aprox. 1.563,9 mil. euro FSE și 106 mil. euro ILMT, în vederea încurajării ocupării și a mobilității forței de muncă, în special în rândul tinerilor și a persoanelor situate în afara pieței muncii. Astfel, în cadrul AP 1 și AP 2 se acordă sprijin ocupării tinerilor prin oferirea de asistență pentru identificarea celor mai bune opțiuni de sprijin – educație, formare, angajare, participarea la programe de formare sau învățământ vocațional, încurajarea angajatorilor de a crea locuri de muncă pentru tinerii NEETs, evaluare și certificare pentru recunoașterea competențelor, susținerea programelor de ucenicie și stagii, sprijin financiar pentru înființarea de întreprinderi, încurajarea mobilității tinerilor pentru maximizarea șanselor de angajare, consiliere și formare, mentorat pentru antreprenoriat.

Prin AP 3 „*Locuri de muncă pentru toți*” se finanțează intervenții care au în vedere îmbunătățirea participării pe piața muncii, încurajarea antreprenoriatului și a înființării de întreprinderi, modernizarea Serviciului Public de Ocupare și creșterea capacității administrative a acestuia, susținerea întreprinderilor pentru a se adapta schimbărilor mediului de afaceri, cu accent pe sectoarele prioritare.

Până la 31 decembrie 2016 au fost lansate 3 apeluri de proiecte, unul în cadrul AP 2 în valoare totală de 50 mil. euro, din care 42,5 mil. euro FSE, și două apeluri în cadrul AP 3 în valoare totală de 135 mil. euro (114,75 mil. euro FSE).

POR, prin AP 7 „*Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului*”, alocă aprox. 101 mil. euro FEDR (1,53% din alocarea programului), în scopul promovării ocupării forței de muncă contribuind la crearea și ocuparea de noi locuri de muncă și la creșterea economică a unor zone care dispun de un potențial turistic valoros. Investițiile realizate în cadrul acestei axe prioritare vor fi complementare cu cele previzionate a se realiza în axa prioritară dedicată sprijinirii mediului de afaceri, în care vor fi sprijinite inclusiv IMM-urile care își desfășoară activitatea în domeniul turismului.

Până la 31 decembrie 2016 a fost lansat un apel de proiecte în valoare totală de 97,35 mil. euro, din care 84,44 mil. euro din FEDR.

PNDR promovează incluziunea socială, reducerea sărăciei și dezvoltarea economică în zonele rurale în vederea facilitării diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă prin investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole și crearea de noi unități de procesare a produselor agroalimentare. Alocarea FEADR pentru acest obiectiv este de aprox. 530 mil. euro.

Până la finalul anului 2016 au fost angajate cheltuieli publice totale de cca. 113,78 mil. euro (grad de angajare 18,2%) care reprezintă suma publică totală contractată, din care au fost efectuate cheltuielile publice totale pentru operațiunile realizate (finalizate) aferente anilor 2015 și 2016 în valoare de aprox. 9,3 mil. euro (grad de plată 1,5%).

POPAM, în cadrul priorității Uniunii 4 „*Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și sporirea coeziunii teritoriale*” susține OT 8 cu o alocare de aprox. 33,7 mil. euro FEPAM dedicată unor măsuri de diversificare economică la nivelul comunităților locale, precum și prin investiții directe în pescuit și acvacultură care contribuie la creșterea numărului de locuri de muncă. Până la 31 decembrie 2016 în cadrul acestei priorități au fost lansate apeluri în valoare totală de 43,1 mil. euro, din care 42,3 mil. euro FEPAM dedicate punerii în aplicare a strategiilor de dezvoltare locală.

Intervențiile aferente **OT 9 - Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare** susțin exclusiv provocarea de dezvoltare „Oamenii și societatea” în cadrul POCU, POR și PNDR. Prin cele trei programe, OT 9 beneficiază de o alocare de 3.385,8

mil. euro (33,71% FSE prin **POCU**, 16,87% FEDR prin **POR** și 49,4% FEADR prin **PNDR**), reprezentând 11% din bugetul total aferent AP.

Contribuția națională totală alocată pentru implementarea OT 9 este de aprox. 793,9 mil. euro.

POCU, prin AP 4 „*Incluziunea socială și combaterea sărăciei*” și AP 5 „*Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității*”, alocă 1.141 mil. euro FSE (27% din alocarea programului), pentru intervenții în domeniul promovării incluziunii sociale și combaterii sărăciei în vederea încurajării dezvoltării economiei sociale, inclusiv a antreprenorialului social, asigurării tranziției de la sistemul de îngrijire de tip instituționalizat către servicii oferite la nivelul comunității, îmbunătățirii calității și accesului la servicii sociale, precum și îmbunătățirii calității și accesului la servicii medicale.

Până la 31 decembrie 2016 au fost lansate 7 apeluri de proiecte, respectiv 5 în cadrul AP 4 în valoare totală de 435,02 mil. euro (din care 369,58 mil. euro FSE) și 2 apeluri în cadrul AP 5 în valoare totală de 5,05 mil. euro (din care 4,785 mil. euro FSE).

POR, prin AP 4 „*Sprijinirea dezvoltării urbane durabile*”, AP 8 „*Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale*” și AP 9 „*Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban*”, alocă pentru OT 9 aprox. 571,27 mil. euro FEDR (8,65% din bugetul total POR), cu precădere pentru cele 7 regiuni mai puțin dezvoltate. Investițiile în facilități/clădiri destinate utilizării publice, precum și reabilitarea/modernizarea/extinderea centrelor comunitare integrate socio-medicale, ambulatorii și unităților de primiri urgență vor determina crearea condițiilor pentru integrare socială, combaterea sărăciei și îmbunătățirea serviciilor medicale/ sociale contribuind astfel la dezvoltarea locală a comunităților defavorizate.

Până la 31 decembrie 2016 nu au fost lansate apeluri de proiecte având în vedere că aceste intervenții trebuie realizate în concordanță cu condiționalitățile ex-ante aplicabile, în special cu rezultatele procesului de cartografiere a nevoilor de infrastructură în domeniul serviciilor sociale și al sănătății. Astfel, apelurile de proiecte vor fi lansate după îndeplinirea acestor precondiții de către ministerele de linie responsabile. De asemenea, intervențiile privind comunitățile marginalizate se realizează prin intermediul mecanismului CLLD, care se implementează în colaborare cu POCU (apelul de proiecte va fi lansat după selecția sprijinului pregătit, precum și a strategiilor în cadrul POCU).

PNDR alocă acestui obiectiv tematic aprox. 1.673 mil. euro FEADR, vizând diminuarea decalajelor care persistă încă între mediul rural și cel urban și crearea unor condiții decente de viață la nivelul populației rurale. Investițiile urmăresc reducerea riscului de sărăcie în zonele rurale prin investiții în infrastructura la scară mică (drumuri, apă/apă uzată, educație, patrimoniu cultural), precum și creșterea accesului populației rurale la infrastructura de bază și servicii. Totodată se acordă sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității).

Până la finalul anului 2016 au fost angajate cheltuieli publice totale de cca. 606,3 mil euro (grad de angajare 31,4%) care reprezintă suma publică totală contractată, din care au fost efectuate cheltuielile publice totale pentru operațiunile realizate (finalizate) aferente anilor 2015 și 2016 în valoare de 27,3 mil euro (grad de plată 1,4%).

Intervențiile aferente **OT 10 - Investiții în educație, formare și formare profesională pentru dezvoltarea competențelor și învățare pe tot parcursul vieții** susțin exclusiv provocarea de dezvoltare „Oamenii și societatea”, beneficiind de o alocare totală de aprox. 1.679,2 mil. euro, fonduri ESI în cadrul a 3 programe: **POCU** (74,86% FSE), **POR** (21,54% FEDR) și **PNDR** (3,6% FEADR). OT 10 are o pondere de 5,46% din totalul alocării AP.

Contribuția națională totală alocată pentru implementarea OT 10 este de aprox. 300,28 mil. euro.

POCU, prin AP 6 „Educație și Competențe”, alocă 1.257 mil. euro FSE (30% din alocarea programului), pentru intervenții care urmăresc reducerea și prevenirea abandonului școlar timpuriu și promovarea accesului la învățământul preșcolar, primar și secundar de calitate, îmbunătățirea calității și a eficienței învățământului terțiar și a accesului la acestea, precum și creșterea accesului egal la învățarea pe tot parcursul vieții.

Până la 31 decembrie 2016 au fost lansate 3 apeluri de proiecte în valoare totală de 246,08 mil. euro, din care 208,11 mil. euro FSE.

POR a alocat în vederea îmbunătățirii infrastructurii educaționale, prin AP 4 „Sprijinirea dezvoltării urbane durabile” și AP 10 „Îmbunătățirea infrastructurii educaționale”, aprox. 361,7 mil. euro FEDR (5,48% din alocarea programului), urmărindu-se creșterea gradului de participare în sistemul educațional prin asigurarea condițiilor decente de studiu în cadrul infrastructurii educaționale.

Având în vedere necesitatea stabilirii criteriilor de prioritizare a intervențiilor în conformitate cu Strategia Națională pentru Infrastructura de Educație, aflată încă în curs de elaborare, nu au putut fi lansate apeluri de proiecte.

PNDR alocă acestui obiectiv tematic aprox. 60,3 mil. euro FEADR și vizează încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier acordând sprijin pentru formarea profesională și dobândirea de competențe și activități demonstrative și de informare.

Intervențiile aferente **OT 11 - Creșterea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă** susțin provocările de dezvoltare „Oamenii și societatea” și „Administrație și Guvernare” în cadrul **POR** și **POCA**. Prin cele 2 programe, OT 11 beneficiază de o alocare de aprox. 780 mil. euro (34% FEDR și 66% FSE), reprezentând 2,54% din bugetul total aferent AP.

Contribuția națională totală alocată pentru implementarea OT 11 este de aprox. 145 mil. euro.

POCA susține OT 11 cu o alocare totală de 514 mil. euro FSE prin 2 axe prioritare.

AP 1 „Administrație publică și sistem judiciar eficiente”, cu o alocare de 326,4 mil. euro FSE (59% din alocarea programului) susține optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane pentru realizarea și punerea în aplicare a politicilor publice bazate pe dovezi; corelarea planificării strategice cu bugetarea pe programe; simplificarea legislației și reducerea sarcinilor administrative, consolidarea capacității autorităților și instituțiilor publice pentru implementarea transparentă și eficientă a achizițiilor publice precum și îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar.

Până la 31 decembrie 2016 au fost lansate 5 apeluri de proiecte care au vizat: sprijin pentru condiționalități ex-ante și măsuri din planul scurt (măsuri prioritare) al Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice (anexa nr. 3); managementul calității și simplificare pentru cetățeni; sprijin pentru consolidarea sistemului judiciar; sprijin pentru consolidarea sistemului de achiziții publice; dezvoltarea și implementarea de politici de management al resurselor umane. Procentul de contractare este de 22,76% (calculat ca raport între valoarea costurilor publice eligibile ale operațiunilor selectate pentru sprijin și alocarea totală a axei prioritare). La finalul anului de raportare, 25 de proiecte erau în implementare (valoare totală eligibilă 88,39 mil. euro).

AP 2 „Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente”, cu o alocare de 187,69 mil. euro FSE (33,93% din alocarea programului) sprijină: operațiuni care contribuie la un management performant la nivelul autorităților și instituțiilor publice locale, la creșterea transparenței, eticii și integrității la nivelul autorităților și instituțiilor publice, precum și la îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor furnizate de sistemul judiciar, inclusiv prin asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul acestuia. Până la 31 decembrie 2016 a fost lansat apelul de proiect care își propune să susțină acțiuni privind creșterea transparenței

în autoritățile și instituțiile publice precum și a măsurilor aferente sistemului de control managerial intern (au fost contractate 3 proiecte în valoare totală de 1,93 mil. euro).

POR, prin AP 11 „*Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară*”, alocă pentru OT 11 aprox. 266 mil. euro FEDR (4,03% din alocarea programului) în cadrul unui proiect major care vizează înregistrarea sistematică a proprietăților imobiliare în zonele rurale selectate, îmbunătățirea serviciilor de înregistrare a proprietăților, pregătirea Strategiei de management a programului și a studiilor aferente și organizarea de sesiuni de instruire pentru personalul implicat în proiect. Pentru buna implementare a proiectului major, a fost implicată unitatea JASPERS România încă din faza de pregătire a acestuia. În cursul anului 2016 au avut loc mai multe reuniuni, inclusiv cu reprezentanții Comisiei Europene, în cadrul cărora au fost discutate propunerile experților JASPERS și transpunerea acestora în scrierea/conceperea proiectului major.

(c) Dacă este cazul, o descriere a contribuției fondurilor ESI la noile recomandări relevante specifice fiecărei țări.

La momentul adoptării Acordului de Parteneriat 2014-2020, pentru România au fost emise **8 Recomandări Specifice de Tară (RST)**. Evoluția RST în perioada 2014-2016 relevă o scădere a numărului acestora ajungându-se la 4 în 2016. Trei dintre aceste recomandări au fost menținute pe parcursul acestor ani, respectiv cele referitoare *la strategia bugetară, măsurile active în domeniul pieței forței de muncă, precum și combaterea sărăciei și reforma asistenței sociale*.

Recomandările noi aferente acțiunilor de întreprins în anii 2015-2016 se referă la adoptarea legii privind reformarea guvernantei corporative a întreprinderilor de stat, la simplificarea procedurilor administrative pentru întreprinderi și populație, îmbunătățirea accesului la servicii publice integrate, extinderea infrastructurii de bază, încurajarea diversificării economice, în special în zonele rurale, prioritizarea investițiilor publice, adoptarea și punerea în aplicare a Master Planului General de Transport.

Fondurile ESI au contribuit, adiacent altor măsuri luate la nivel național, la îndeplinirea noilor recomandări astfel:

- ✓ **reducerea birocrăției pentru cetățeni:** În contextul condiționalității ex-ante 11 (administrație publică), a fost elaborat mecanismul-cadru de monitorizare a *Planului integrat de simplificare a procedurilor administrative aplicabile cetățenilor* și a fost realizat un prim raport de monitorizare cu privire la măsurile din plan la nivelul anului 2016. De asemenea, a fost elaborat mecanismul-cadru de evaluare a impactului măsurilor de simplificare.

Pe de altă parte, un proiect finanțat prin POCA asigură identificarea necesităților de dezvoltare din punct de vedere legislativ/operational/procedural/informațional/etc. în serviciile de e-guvernare pentru asigurarea fluxului de lucru din perspectiva evenimentelor din viața cetățenilor. Totodată, POC finanțează consolidarea și asigurarea interoperabilității sistemelor informatice dedicate serviciilor de e-guvernare centrate pe evenimente de viață (cetățeni și întreprinderi), inclusiv în baza rezultatelor proiectului POCA.

- ✓ **accesul la servicii publice integrate:**

- În perioada 3 octombrie - 14 noiembrie 2016 a fost lansat apelul de proiecte ***Sprijin pregătitor pentru elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală - orașe/municipii cu populație de peste 20.000 locuitori***. În baza Strategiilor selectate, POR și POCU vor finanța investițiile prioritare pentru zonele respective, zone cu populație aflată în risc de excluziune socială care necesită implementarea de măsuri specifice.

- În contextul instrumentului de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității, PNDR 2014-2020 finanțează pregătirea și implementarea strategiilor integrate de dezvoltare locală (SDL), în zonele rurale. Ulterior procesului de evaluare și selecție a SDL depuse de Grupurile de Acțiune Locală (GAL) au fost selectate 239 GAL-uri (alocare totală de 563,52 mil. euro), acoperind o populație de 9.793.458 locuitori.
- ✓ **impulsionarea diversificării economice în zonele rurale** - cu finanțare din FEADR 2014-2020
 - au fost/sunt în implementare proiecte de investiții pentru creșterea competitivității exploatațiilor agricole/pomicole și procesarea/marketingul produselor agricole, în valoare publică totală de 225,86 mil. euro (sunt incluse pentru finalizare 230 de proiecte transferate din perioada anterioară de programare)
 - au fost depuse 64 de proiecte cu o valoare publică totală de 6,1 mil. euro prin care se urmărește dezvoltarea și diversificarea lanțurilor scurte de aprovizionare pentru comercializarea produselor agroalimentare
 - au fost contractate 47 proiecte de investiții pentru dezvoltarea infrastructurii secundare de irigații în valoare publică totală de 44,31 mil. euro, la acestea se adaugă 72 de contracte în valoare publică de 13,68 mil. euro, transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020 (conform procedurii de tranziție).
- ✓ **prioritizarea investițiilor publice, adoptarea și punerea în aplicare a Master Planului General de Transport**
 - MPGT a fost aprobat prin Hotărâre de Guvern în septembrie 2016
 - pentru construirea/ modernizarea rețelelor TEN-T rutiere și feroviare, precum și pentru dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient, în cadrul POIM, până la sfârșitul lunii noiembrie 2016, au fost relansate apelurile de proiecte atât pentru sectoarele rutier, feroviar și cu metroul, cât și pentru utilizarea sustenabilă a aeroporturilor (proiecte fazate). POIM prevede pregătirea și implementarea a 58 de proiecte de investiții în infrastructura rutieră (din care 17 proiecte fazate), 27 de proiecte de investiții în infrastructura feroviară (din care 8 proiecte fazate) și 7 proiecte de infrastructură subterană (din care 4 fazate)
 - în martie 2016, a fost lansat apelul de proiecte, cu finanțare prin POR, destinate stimulării mobilității la nivel regional. Până la începutul trim. III/2016 au fost depuse 14 proiecte pentru modernizarea/reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea, directă sau indirectă, cu rețeaua TEN-T, pentru construcția/modernizarea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean aflate pe traseul drumului județean respectiv, precum și pentru creșterea siguranței rutiere
 - pentru suplimentarea fondurilor necesare accelerării investițiilor în rețelele transeuropene, România a obținut aprobarea finanțării, prin CEF, a 20 de proiecte de investiții în infrastructura de transport (9 proiecte aprobate în 2015, 11 proiecte aprobate în iulie 2016). Proiectele vizează reabilitarea infrastructurii de cale ferată, îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre și în porturile maritime, sisteme de transport sigure, noi tehnologii și inovații în transporturi, iar valoarea lor cumulată acoperă bugetul de cca. 1,234 mld. euro alocat României prin acest program pentru perioada 2014 – 2020

- pentru îmbunătățirea gestionării investițiilor publice a fost consolidată legătura între procesul de prioritizare a proiectelor semnificative și procesul de planificare bugetară. O nouă structură în cadrul Ministerului Finanțelor Publice va asigura asistența de specialitate pentru autoritățile contractante în pregătirea, atribuirea și implementarea proiectelor de investiții publice. Pentru anul 2017, Guvernul a aprobat o listă de 119 proiecte de investiții publice semnificative prioritizate, majoritatea în domeniul transporturilor.

3. Numai pentru raportul din 2017 — Acțiuni întreprinse pentru a îndeplini condiționalitățile ex ante stabilite în acordul de parteneriat [articolul 52 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

Prin Acordul de Parteneriat, România a asumat finanțarea tuturor obiectivelor tematice stabilite prin Regulamentul 1303/2013, ceea ce a impus aplicarea tuturor celor 36 de condiționalități ex-ante existente în anexa XI a Regulamentului în documentele de programare.

La momentul aprobării Acordului de Parteneriat și programelor operaționale erau îndeplinite 11 condiționalități, respectiv cele referitoare la promovarea spiritului antreprenorial (3.1); eficienței în utilizarea energiei (4.1); cogenerare a energiei termice și electrice (4.2); energie din surse regenerabile (4.3); stocare și transport energie electrică (7.4); deschiderea unei afaceri (8.2); adaptarea la schimbări a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor (8.5); incluziunea romilor (9.2); antidiscriminare (G1); egalitate de gen (G2); invaliditate (G3).

Pentru îndeplinirea celorlalte 25 condiționalități autoritățile române responsabile au elaborat și asumat planuri de acțiune, cu măsuri și termene de realizare. Implementarea acestora a presupus elaborarea a 20 de strategii (pentru domeniile cercetare, competitivitate, tehnologia informației, schimbări climatice, apă, deșeuri, transport, ocuparea forței de muncă, îmbătrânire activă, tineret, reducerea sărăciei, sănătate, părăsirea timpurie a școlii, învățământ terțiar, învățarea pe tot parcursul vieții, consolidarea administrație publice, achiziții publice) și modificări legislative care au însumat aproximativ 32 acte normative (pentru domeniile menționate anterior).

Începând cu septembrie 2012, MDRAPFE, în calitate de coordonator al implementării fondurilor ESI a fost în dialog cu toate organismele responsabile și a lansat prima evaluare națională privind îndeplinirea condiționalităților ex-ante. În urma acestor discuții, Guvernul României a aprobat în noiembrie 2012 o notă generală privind lista indicativă a documentelor strategice necesar a fi elaborate în contextul noii politici de coeziune.

Primele planuri de acțiune au fost elaborate și aprobate prin memorandumuri de către Guvernul României în luna martie 2013. Aceste planuri de acțiune au stabilit roluri și responsabilități, procedurile relevante și mecanismele de coordonare care conduc la îndeplinirea condiționalităților ex-ante, având la bază blocul tematic privind condiționalitățile ex-ante aprobat de Consiliu, regulamentele care guvernează FESI nefiind aprobate la nivel european.

După aprobarea regulamentelor în 17 decembrie 2013, publicarea Ghidului Comisiei Europene privind condiționalitățile ex-ante și prezentarea către Comisia Europeană a primei versiuni a Acordului de Parteneriat, în perioada ianuarie-mai 2014, planurile de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante au fost actualizate în conformitate cu documentele oficiale și cu observațiile primite din partea COM la proiectul de Acord de Parteneriat.

În cadrul evaluării ex-ante a Acordului de Parteneriat, în noiembrie 2013 și mai 2014, au fost organizate 2 ateliere (participanți fiind ministerele și autoritățile responsabile de îndeplinirea condiționalităților ex-ante), cu scopul de a se asigura faptul că în procesul de elaborare a politicilor sectoriale sunt preluate criteriile și subcriteriile aferente condiționalităților ex-ante conform Ghidului CE și a Regulamentului (UE) nr.1303/2013.

În septembrie 2015, urmarea a unei noi evaluări a MDRAFE, Guvernul a aprobat un nou Memorandum și au fost stabilite noi termene intermediare pentru îndeplinirea unor condiționalități ex-ante pentru care se înregistrau întâzieri și măsuri care să accelereze procesul de îndeplinire a condițiilor ex-ante.

Pe parcursul anului 2016, monitorizarea îndeplinirii condiționalităților ex-ante s-a realizat săptămânal în cadrul Comitetului pentru Coordonarea Afacerilor Europene (CAE), organism coordonat de secretarul de stat responsabil de afaceri europene din cadrul Ministerului Afacerilor Externe și cu participarea reprezentanților tuturor ministerelor la nivel de secretar de stat. MDRAPFE a elaborat raportări săptămânale către Primul-ministru și periodice (lunare) către Guvern și CAE.

Pentru îndeplinirea unora dintre condiționalități a fost utilizată asistența tehnică finanțată din fonduri europene aferente perioadelor de programare 2007-2013 și 2014-2020. Condiționalitățile care au beneficiat de sprijin sunt: achizițiile publice (G4); ajutor de stat (G5); legislația de mediu EIA/SEA (G6); cercetare și inovare (1.1); infrastructura de cercetare și inovare (1.2); dezvoltarea digitală (2.1); prevenirea și gestionarea riscurilor (5.1); sectorul deșeurilor (6.2); sectorul transport (7.1, 7.2, 7.3); reducerea sărăciei (9.1); sănătate (9.3); părăsirea timpurie a școlii (10.1); învățământul superior (10.2); învățarea pe tot parcursul vieții (10.3); eficiența sistemelor de educație și formare profesională (10.4).

Comisia Europeană a mai declarat îndeplinite până la 31 decembrie 2016 un număr de 17 condiționalități: CDI (1.1), Agenda digitală (2.1), NGN (2.2), prevenirea riscurilor (5.1), sectorul de apă (6.1), politici active în domeniul pieței forței de muncă (8.1), instituțiile pieței forței de muncă (8.3), îmbătrânirea activă (8.4), existența unui cadru politic strategic pentru promovarea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor (8.6), reducerea sărăciei (9.1), părăsirea timpurie a școlii (10.1), învățământul superior (10.2), învățarea pe tot parcursul vieții (10.3), existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea calității și eficienței sistemelor de educație și formare profesională (10.4), ajutor de stat (G5), legislația de mediu privind EIA/SEA (G6) și sisteme statistice de indicatori (G7).

În prima jumătate a anului 2017, autoevaluările naționale pentru 7 condiționalități - Infrastructura de CDI (1.2), Transport (7.1, 7.2, 7.3), Sănătate (9.3), Capacitate administrativă (11) și Achiziții publice (G4) au fost finalizate și transmise CE prin SFC 2014, în conformitate cu prevederile Regulamentului UE nr. 1303/2013, potrivit cărora statul membru raportează stadiul îndeplinirii condiționalităților în Rapoartele anuale de implementare 2016 aferente programelor operaționale (rapoarte cu data de transmitere 30 iunie 2017). Conform acestor evaluări, toate criteriile au fost considerate de către autoritățile responsabile ca îndeplinite, pentru unele dintre acestea fiind asumate acțiuni de follow-up.

Condiționalitatea privind sectorul Deșeurii (6.2) este neîndeplinită din motive precum: amânarea deciziei la nivelul ministerului de resort atât în ceea ce privește elaborarea și aprobarea Planului Național pentru Gestionarea Deșeurilor și a Planului de Prevenire a Generării Deșeurilor, cât și în ceea ce privește elaborarea și aprobarea actelor normative privind instrumentele economice; lipsa datelor statistice, aspect aflat în responsabilitatea Agenției Naționale pentru Protecția Mediului; lansarea târzie a proiectului de asistență tehnică pentru elaborarea Planului Național pentru Gestionarea Deșeurilor; procedura de achiziție complicată a serviciilor de consultanță. În prezent Planul Național pentru Gestionarea Deșeurilor (care cuprinde și Planul de Prevenire a Generării Deșeurilor) este elaborat și se află în procedură SEA, Ministerul Mediului asumându-și aprobarea acestuia prin act normativ până în noiembrie 2017. De asemenea, Ministerul Mediului a asumat aprobarea actelor normative ce vizează instrumentele economice până în noiembrie 2017.

MDRAPFE prin Direcția Generală Programare, SMIS, Coordonare Sistem și Evaluare Programe Europene a instituit și coordonat procedurile pentru monitorizarea planurilor de acțiuni, a

acordat asistență ministerelor de resort responsabile de îndeplinirea condiționalităților ex ante și a informat în timp real principalii factorii de decizie cu privire la stadiul și acțiunile ce trebuie întreprinse pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante.

În acest proces de coordonare, Comisia Europeană a fost un partener activ care avut un dialog deschis și constructiv cu autoritățile române. Au fost organizate numeroase întâlniri și schimburi formale și informale de documente între Direcțiile Generale relevante din cadrul COM și autoritățile române (respectiv, MDRAPFE și ministerele de linie responsabile), sub coordonarea MDRAPFE.

De asemenea, subiectul privind condiționalitățile ex-ante a făcut parte din parteneriatul organizat în conformitate cu principiile stabilite în Codul european de conduită privind parteneriatul în cadrul FESI, subiectul aflându-se pe ordinea de zi a CCMAP și a grupurilor de interes naționale și regionale, precum și a Comitetelor de monitorizare a programelor operaționale și a grupurilor de lucru subsecvente. În plus, MDRAPFE a organizat întâlniri bilaterale cu toate entitățile care au solicitat informații cu privire la diferite etape de programare și au discutat aspecte legate de condiționalitățile ex-ante.

Conform cu evaluările naționale transmise prin SFC, prin rapoartele anuale de implementare (RAI) ale programelor operaționale, RO a asumat îndeplinirea tuturor condiționalităților ex-ante, cu excepția celei privind sectorul Deșeuri (6.2). În cursul lunii august 2017, în contextul admisibilității RAI, CE a transmis o serie de observații privind condiționalitățile CDI (1.2), Transport (7.1, 7.2, 7.3), Capacitate administrativă (11) și Achiziții publice (G4).

Condiționalități tematice

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
1.1. Cercetare și inovare: Existența unei strategii naționale sau regionale de specializare inteligentă, în conformitate cu programul național de reformă, care să echilibreze cheltuielile private cu cercetarea și inovarea și care să fie conformă cu caracteristicile sistemelor naționale sau regionale eficiente în domeniul cercetării și al inovării.	1. Implementarea unei strategii naționale sau regionale de specializare inteligentă care:	Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2017)414137-26/01/2017
	2. se bazează pe o analiză de identificare a punctelor forte și a punctelor slabe (analiză de tip SWOT) sau pe o analiză similară, cu scopul de a-și concentra resursele asupra unui număr limitat de priorități în materie de cercetare și inovare;	
	3. prezintă măsurile necesare pentru a stimula investițiile private în activitățile de CDT;	
	4. conține un mecanism de monitorizare.	
	5. a fost adoptat un cadru care evidențiază resursele bugetare disponibile pentru cercetare și inovare.	
1.2 Infrastructura de cercetare și inovare Existența unui plan multianual pentru înscrierea în buget și prioritizarea investițiilor.	1. a fost adoptat un plan multianual pentru înscrierea în buget și prioritizarea investițiilor legate de prioritățile Uniunii și, dacă este cazul, de Forumul pentru o strategie europeană privind infrastructurile în domeniul cercetării - ESFRI.	Îndeplinită România a asumat în Raportul Anual de Implementare 2016 aferent Programului Operațional Competitivitate îndeplinirea acestei condiționalități
2.1. Dezvoltarea digitală: Un cadru strategic de politică	1. Existența unui cadru strategic de politică pentru dezvoltarea digitală, de exemplu, în cadrul strategiei naționale sau regionale de specializare inteligentă care conține:	Îndeplinită Scrisoarea CE

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
referitor la dezvoltarea digitală pentru stimularea serviciilor bazate pe TIC publice și private de bună calitate, accesibile și interoperabile și pentru sporirea utilizării de către cetățeni, inclusiv de categoriile vulnerabile, precum și de întreprinderi și de administrațiile publice, inclusiv referitor la inițiativele transfrontaliere.	2.Înscrierea în buget și prioritizarea acțiunilor prin intermediul unei analize de tip SWOT sau unei analize similare în conformitate cu tabloul de bord al Agendei digitale pentru Europa;	ARES(2017)278299-18/01/2017
	3. ar trebui să fi fost efectuată o analiză a contribuției de echilibrare a cererii și a ofertei de TIC;	
	4. indicatori de măsurare a evoluției intervențiilor în domenii precum cel al alfabetizării digitale, e-incluziunii, e-accesibilității și evoluția în e-sănătate, în limitele articolului 168 din TFUE, care sunt aliniate la strategiile sectoriale ale Uniunii, naționale sau regionale existente și relevante;	
	5. evaluarea necesităților în materie de consolidare a construirii capacităților TIC.	
2.2. Infrastructura pentru rețeaua de generație următoare (Next Generation Network - NGN): Existența unor planuri naționale sau regionale privind NGN care să țină seama de acțiunile regionale în vederea atingerii țintelor Uniunii în materie de acces internet de mare viteză, care se concentrează asupra unor domenii în care piața nu reușește să ofere o infrastructură deschisă, la un cost rezonabil și la un nivel al calității în conformitate cu normele UE în materie de concurență și de ajutoare de stat, și care să poată furniza servicii accesibile grupurilor de persoane vulnerabile.	1. Existența unui plan național sau regional de generație următoare care conține:	Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2016)7162343-23/12/2016
	2. un plan de investiții în infrastructură bazat pe o analiză economică care ia în considerare existența infrastructurilor private și publice și a planurilor de investiții;	
	3. modele de investiții durabile care să conducă la intensificarea concurenței și care asigură accesul la infrastructură și servicii deschise, convenabile, de calitate și în pas cu progresele viitoare;	
	4. măsuri pentru a stimula investițiile private.	
3.1. Au fost efectuate acțiuni specifice pentru a sprijini promovarea spiritului antreprenorial luând în considerare Actul privind micile întreprinderi (Small Business Act - SBA) .	1. Acțiunile specifice sunt: s-au adoptat măsuri pentru a reduce timpul și costurile necesare pentru a crea o întreprindere, având în vedere obiectivele SBA;	Îndeplinită la momentul aprobării Acordului de Parteneriat și/sau programelor operaționale
	2. s-au adoptat măsuri pentru a reduce timpul necesar pentru a obține licențele și autorizațiile pentru a iniția și desfășura activitatea specifică a unei întreprinderi, având în vedere obiectivele SBA;	
	3. s-a adoptat un mecanism de monitorizare a implementării măsurilor din SBA care au fost aplicate și de evaluare a impactului pe care legislația îl are asupra IMM-urilor.	
4.1. Pentru construcția sau renovarea clădirilor, s-au derulat acțiuni de	1. Acțiunile sunt: măsurile de asigurare a existenței unor cerințe minime privind performanța energetică a clădirilor consecvente cu articolul 3, articolul 4 și articolul 5 din Directiva 2010/31/UE a	Îndeplinită la momentul

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
promovare a eficienței în utilizarea energiei de către utilizatorul final și investiții eficiente din punctul de vedere al costurilor în eficiența energetică.	Parlamentului European și a Consiliului (1);	aprobării Acordului de Parteneriat și/sau programelor operaționale
	2. măsurile necesare pentru instituirea unui sistem de certificare a performanței energetice a clădirilor în conformitate cu articolul 11 din Directiva 2010/31/UE;	
	3. măsuri de asigurare a unei planificări strategice privind eficiența energetică în conformitate cu articolul 3 din Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului (2);	
	4. măsuri în conformitate cu articolul 13 din Directiva 2006/32/CE a Parlamentului European și a Consiliului (3) privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice pentru a asigura instalarea de contoare individuale la clienții finali, în măsura în care este posibil din punct de vedere tehnic, rezonabil din punct de vedere financiar și proporțional în raport cu potențialele economii de energie.	
4.2. Au fost întreprinse acțiuni de promovare a unei cogenerări cu randament ridicat a energiei termice și a energiei electrice.	1. Sprijinul pentru cogenerare se bazează pe cererea de energie termică utilă și pe economiile de energie primară, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) și articolul 9 alineatul (1) literele (a) și (b) din Directiva 2004/8/CE;	Îndeplinită la momentul aprobării Acordului de Parteneriat și/sau programelor operaționale
	2. Statele membre sau organismele lor competente au evaluat cadrul legislativ și normativ existent, cu privire la procedurile de autorizare sau alte proceduri în vederea: (a) încurajării proiectării de unități de cogenerare, în vederea satisfacerii cererilor de căldură utilă justificate din punct de vedere economic și a evitării unui volum mai mare de căldură decât căldura utilă; și (b) reducerii barierelor normative și de alt tip care stau în calea sporirii cogenerării.	
4.3. Au fost întreprinse acțiuni de promovare a producției și distribuției de energie din surse regenerabile .	1. Scheme de sprijin transparente, priorități privind accesul la rețea sau accesul garantat și prioritate pentru expediere, precum și norme standardizate privind suportarea separată și în comun a costurilor adaptărilor tehnice care au fost făcute publice, în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) și articolul 16 alineatele (2) și (3) din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului.	Îndeplinită la momentul aprobării Acordului de Parteneriat și/sau programelor operaționale
	2. Un stat membru a adoptat un plan național de acțiune în domeniul energiei regenerabile, în conformitate cu articolul 4 din Directiva 2009/28/CE.	
5.1. Prevenirea și gestionarea riscurilor : Existența evaluărilor naționale sau regionale ale riscurilor pentru gestionarea dezastrelor, luând în considerare adaptarea la schimbările climatice	1. Efectuarea unei evaluări naționale sau regionale a riscurilor care să includă următoarele elemente:	Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2017)278200-18/01/2017
	2. o descriere a procesului, metodologiei, metodelor și datelor nesensibile utilizate la evaluarea riscurilor, precum și a criteriilor bazate pe riscuri pentru prioritizarea investițiilor;	
	3. o descriere a scenariilor de risc unic și de riscuri multiple;	
	4. ține seama, după caz, de strategiile naționale de adaptare la schimbările climatice.	
6.1. Sectorul apei : Existența (a) a unei politici tarifare privind apele care prevede stimulente corespunzătoare pentru ca utilizatorii să utilizeze	1. În sectoarele sprijinite prin FEDR și Fondul de coeziune, un stat membru asigură contribuția diferitelor utilizări ale apei la recuperarea costurilor serviciilor de utilizare a apei, pe sector, în conformitate cu articolul 9 alineatul (1) prima liniuță din Directiva 2000/60/CE, ținând seama, după caz, de efectele sociale, de mediu și economice ale recuperării, precum și de condițiile geografice și climatice ale regiunii/regiunilor afectate.	Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2017)368801-24/01/2017

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
<p>eficient resursele de apă și (b) a unei contribuții adecvate a diferitelor utilizări ale apei pentru recuperarea costurilor serviciilor legate de utilizarea apei la o rată stabilită de planul adoptat de gestionare a bazinelor hidrografice pentru investiții sprijinite prin diferite programe.</p>	<p>2. Adoptarea unui plan de gestionare a bazinului hidrografic, pentru districtul în care se situează un bazin hidrografic, în conformitate cu articolul 13 din Directiva 2000/60/CE.</p>	
<p>6.2. Sectorul deșeurilor: Promovarea unor investiții sustenabile din punct de vedere economic și de mediu în sectorul deșeurilor, în special prin elaborarea de planuri de gestionare a deșeurilor în conformitate cu Directiva 2008/98/CE privind deșeurile și cu ierarhia deșeurilor.</p>	<p>1. În temeiul articolului 11 alineatul (5) din Directiva 2008/98/CE, s-a transmis Comisiei un raport de implementare cu privire la progresele înregistrate în atingerea țintelor de la articolul 11 din Directiva 2008/98/CE.</p> <p>2. Existența unuia sau mai multor planuri de gestionare a deșeurilor, astfel cum se prevede la articolul 28 din Directiva 2008/98/CE.</p> <p>3. Existența unor programe de prevenire a acumulării de deșeuri, în conformitate cu articolul 29 din Directiva 2008/98/CE;</p> <p>4. măsurile necesare pentru a atinge până în 2020 obiectivele privind pregătirea pentru reutilizare și reciclare în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2008/98/CE.</p>	<p>Neîndeplinită</p>
<p>7.1. Transporturi rutiere: Existența unuia sau mai multor planuri sau cadre cuprinzătoare pentru investiții în transporturi, în conformitate cu cadrul instituțional al statelor membre (inclusiv transportul public la nivel local și regional), care să sprijine dezvoltarea infrastructurii și să îmbunătățească conectivitatea la rețelele globale și de bază TEN-T.</p>	<p>1. Existența unuia sau mai multor planuri sau cadre cuprinzătoare pentru investițiile în transporturi care îndeplinesc cerințele legale pentru evaluarea strategică de mediu și care prevăd:</p> <p>2. contribuția la zona de transport unic la nivel european, în conformitate cu articolul 10 din Regulamentul (UE) nr. 1315/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, inclusiv prioritățile pentru investiții în:</p> <p>3. rețeaua TEN-T de bază și rețeaua globală, în cazul în care se preconizează investiții din partea FEDR și a Fondului de coeziune; și</p> <p>4. conectivitatea secundară;</p> <p>5. un flux realist și matur de proiecte pentru care se preconizează sprijin din partea FEDR și a Fondului de coeziune;</p> <p>6. Măsuri pentru a asigura capacitatea unor organisme intermediare și beneficiari de a asigura rezerva de proiecte.</p>	<p>Îndeplinită</p> <p>România a asumat în Raportul Anual de Implementare 2016 aferent Programului Operațional Infrastructură Mare îndeplinirea acestei condiționalități</p>
<p>7.2. Transportul feroviar: Existența în planurile sau cadrele cuprinzătoare de transport a unei secțiuni explicite privind dezvoltarea transportului feroviar, în conformitate cu cadrul instituțional al statelor membre (inclusiv privind</p>	<p>1. Existența unuia sau mai multor planuri sau cadre cuprinzătoare pentru investițiile în transporturi care îndeplinesc cerințele legale pentru evaluarea strategică de mediu și care prevăd:</p> <p>2. contribuția la zona de transport unic la nivel european, în conformitate cu articolul 10 din Regulamentul (UE) nr. 1315/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, inclusiv prioritățile pentru investiții în:</p> <p>3. rețeaua TEN-T de bază și rețeaua globală, în cazul în care se preconizează investiții din partea FEDR și a Fondului de coeziune; și</p> <p>4. conectivitatea secundară;</p>	<p>Îndeplinită</p> <p>România a asumat în Raportul Anual de Implementare 2016 aferent Programului Operațional Infrastructură Mare îndeplinirea acestei condiționalități</p>

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
transportul public la nivel local și regional), care să sprijine dezvoltarea infrastructurii și să îmbunătățească conectivitatea la rețelele globale și de bază TEN-T. Investițiile acoperă activele mobile, interoperabilitatea și consolidarea capacităților.	<p>5. un flux realist și matur de proiecte pentru care se preconizează sprijin din partea FEDR și a Fondului de coeziune;</p> <p>6. Măsuri pentru a asigura capacitatea unor organisme intermediare și beneficiari de a asigura rezerva de proiecte.</p>	
7.3. Alte mijloace de transport , inclusiv căi navigabile interioare și transportul maritim, porturi, legături multimodale și infrastructuri aeroportuare: Existența în planul sau planurile sau cadrul sau cadrele cuprinzătoare de transport a unei secțiuni specifice privind căile navigabile interioare și transportul maritim, porturile, legăturile multimodale și infrastructurile aeroportuare, care contribuie la îmbunătățirea conectivității la rețelele globale și de bază TEN-T și la promovarea mobilității regionale și locale durabile.	<p>1. Existența în planul sau planurile sau cadrul sau cadrele de transport a unei secțiuni privind căile navigabile interioare și transportul maritim, porturile, legăturile multimodale și infrastructurile aeroportuare, care:</p> <p>2. să îndeplinească cerințele legale aplicabile evaluărilor strategice de mediu;</p> <p>3. să stabilească un flux de proiecte realiste și mature (inclusiv un calendar și cadrul bugetar).</p> <p>4. Măsuri pentru a asigura capacitatea unor organisme intermediare și beneficiari de a asigura rezerva de proiecte.</p>	<p>Îndeplinită</p> <p>România a asumat în Raportul Anual de Implementare 2016 aferent Programului Operațional Infrastructură Mare îndeplinirea acestei condiționalități</p>
7.4 Dezvoltarea de sisteme inteligente de distribuție, stocare și transport al energiei electrice . Existența unor planuri cuprinzătoare pentru investiții în infrastructura energetică inteligentă și a unor măsuri de reglementare care să contribuie la îmbunătățirea eficienței energetice și a securității aprovizionării.	<p>1. S-au adoptat planuri cuprinzătoare care descriu prioritățile privind infrastructura energetică națională care sunt:</p> <p>2. în conformitate cu articolul 22 din Directiva 2009/72/CE și articolul 22 din Directiva 2009/73/CE, unde este cazul; și</p> <p>3. în conformitate cu planurile relevante de investiții regionale prevăzute la articolul 12 și cu planul de dezvoltare a rețelei la nivelul Uniunii pe o perioadă de zece ani, în conformitate cu articolul 8 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (CE) Nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului (6) și Regulamentul (CE) Nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului (7) și</p> <p>4. care să fie compatibile cu articolul 3 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului;</p> <p>5. Aceste planuri conțin: un flux realist și matur de proiecte pentru care se preconizează sprijin din partea FEDR;</p> <p>6. Aceste planuri conțin: măsuri de atingere a obiectivelor de</p>	<p>Îndeplinită</p> <p>la momentul aprobării Acordului de Parteneriat și/sau programelor operaționale</p>

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
	coeziune socială și economică și protecție a mediului înconjurător, în conformitate cu articolul 3 alineatul (10) din Directiva 2009/72/CE și articolul 3 alineatul (7) din Directiva 2009/73/CE; 7. Aceste planuri conțin: măsuri de optimizare a utilizării energiei electrice și de promovare a eficienței energetice, în conformitate cu articolul 3 alineatul (11) din Directiva 2009/72/CE și articolul 3 alineatul (8) din Directiva 2009/73/CE.	
8.1. Politicile active în domeniul pieței forței de muncă sunt concepute și aplicate prin prisma orientărilor privind ocuparea forței de muncă.	1. Serviciile de ocupare a forței de muncă au capacitatea de a furniza și furnizează: măsuri personalizate, active și preventive, în ceea ce privește piața muncii, într-un stadiu incipient, care sunt disponibile pentru toate persoanele în căutarea unui loc de muncă, axându-se în același timp pe persoanele cu cel mai mare risc de excludere socială, inclusiv pe persoanele din comunitățile marginalizate; 2. Serviciile de ocupare a forței de muncă au capacitatea de a furniza și furnizează informații cuprinzătoare și transparente privind noile locuri de muncă vacante și oportunitățile de angajare, ținând seama de necesitățile în schimbare ale pieței muncii. 3. Serviciile de ocupare a forței de muncă au încheiat acorduri de cooperare oficiale și neoficiale cu părțile interesate relevante.	Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2016)6358880-10/11/2016
8.2. Activități independente, spirit antreprenorial și deschiderea unei afaceri: existența unui cadru strategic de politică pentru întreprinderile nou-înființate favorabile incluziunii.	1. Existența unui cadru strategic de politică pentru sprijinirea întreprinderilor nou-înființate favorabile incluziunii, care cuprinde următoarele elemente: 2. măsuri adoptate pentru a reduce timpul și costurile necesare pentru a crea o întreprindere, având în vedere obiectivele SBA; 3. măsuri adoptate pentru a reduce timpul necesar pentru a obține licențele și autorizațiile pentru a iniția și desfășura activitatea specifică a unei întreprinderi, având în vedere obiectivele SBA; 4. acțiuni care asigură legătura între servicii adecvate de dezvoltare a întreprinderilor și servicii financiare (accesul la capital), inclusiv pentru grupuri defavorizate, zone defavorizate, sau ambele dacă este nevoie.	Îndeplinită la momentul aprobării Acordului de Parteneriat și/sau programelor operaționale
8.3. Instituțiile pieței forței de muncă sunt modernizate și consolidate în lumina Orientărilor privind ocuparea forței de muncă. Reformele instituțiilor pieței forței de muncă vor fi precedate de un cadru strategic clar și o evaluare ex ante care să includă și dimensiunea de gen.	1. Acțiuni pentru reformarea serviciilor de ocupare a forței de muncă, care au ca scop de a le conferi acestora capacitatea de a furniza: măsuri personalizate, active și preventive, în ceea ce privește piața muncii, într-un stadiu incipient, care sunt disponibile pentru toate persoanele în căutarea unui loc de muncă, axându-se în același timp pe persoanele cu cel mai mare risc de excludere socială, inclusiv pe persoanele din comunitățile marginalizate; 2. Acțiuni pentru reformarea serviciilor de ocupare a forței de muncă, care au ca scop de a le conferi acestora capacitatea de a furniza și furnizează: informații cuprinzătoare și transparente privind noile locuri de muncă vacante și oportunitățile de angajare, ținând seama de necesitățile în schimbare ale pieței muncii. 3. Reforma serviciilor de ocupare a forței de muncă va include crearea de rețele de cooperare oficială sau informală cu părțile interesate relevante.	Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2016)6358880-10/11/2016
8.4. Îmbătrânire activă și în condiții bune de sănătate: Politicile de îmbătrânire activă sunt concepute în lumina Orientărilor privind ocuparea forței de	1. Părțile interesate relevante sunt implicate în elaborarea și monitorizarea strategiilor de îmbătrânire activă, în vederea păstrării lucrătorilor în vârstă pe piața muncii și a promovării ocupării profesionale a acestora. 2. Un stat membru a instituit măsuri de promovare a îmbătrânirii active.	Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2017)696791-08/02/2017

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
muncă		
<p>8.5. Adaptarea la schimbări a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor: Existența unor politici care vizează favorizarea anticipării și buneii gestionări a modificărilor și restructurărilor.</p>	<p>1. Existența unor instrumente de sprijinire a partenerilor sociali și a autorităților publice în vederea dezvoltării și monitorizării unor metode proactive de schimbare și restructurare, care cuprind măsuri: de promovare a anticipării schimbărilor;</p> <p>2. de promovare a pregătirii și gestionării procesului de restructurare.</p>	<p>Îndeplinită la momentul aprobării Acordului de Parteneriat și/sau programelor operaționale</p>
<p>8.6. Existența unui cadru politic strategic pentru promovarea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor, inclusiv prin executarea garanției pentru tineret.</p> <p>Această condiționalitate ex ante se aplică doar pentru aplicarea YEI.</p>	<p>1. Există un cadru politic strategic cuprinzător pentru promovarea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor care:</p> <p>2. se bazează pe dovezi care măsoară rezultatele pentru tinerii care nu au un loc de muncă, nu urmează studii sau nu participă la formare profesională și care constituie fundamentul pentru elaborarea de politici specifice și pentru monitorizarea evoluției;</p> <p>3. identifică autoritatea publică relevantă responsabilă de gestionarea măsurilor de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor și de coordonarea parteneriatelor la toate nivelurile și în toate sectoarele;</p> <p>4. implică toate părțile interesate care sunt relevante în abordarea șomajului în rândul tinerilor;</p> <p>5. permite o intervenție și activare timpurie;</p> <p>6. cuprinde măsuri de sprijin pentru accesul la integrarea pe piața muncii, îmbunătățirea competențelor, mobilitatea forței de muncă și integrarea sustenabilă pe piața muncii a tinerilor care nu au un loc de muncă, nu urmează studii sau cursuri de formare.</p>	<p>Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2016)6358880-10/11/2016</p>
<p>9.1. Existența și implementarea unui cadru strategic de politică națională pentru reducerea sărăciei care vizează incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii în lumina Orientărilor privind ocuparea forței de muncă.</p>	<p>1. Existența unui cadru strategic de politică națională pentru reducerea sărăciei, care vizează incluziunea activă și care:</p> <p>2. constituie o bază justificativă suficientă pentru elaborarea unor politici de reducere a sărăciei și de monitorizare a evoluțiilor;</p> <p>3. conține măsuri de sprijinire a atingerii țintei privind sărăcia și excluziunea socială la nivel național (definită în Programul Național de Reformă), care include promovarea locurilor de muncă durabile și de calitate pentru persoanele cele mai expuse riscului de excluziune socială, inclusiv pentru persoanele din comunitățile marginalizate;</p> <p>4. implică părțile interesate relevante în combaterea sărăciei;</p> <p>5. în funcție de nevoile identificate, include măsuri pentru trecerea de la îngrijirea instituțională la cea bazată pe comunitate.</p> <p>6. La cerere și dacă este justificat, părțile interesate relevante vor primi asistență pentru prezentarea de proiecte și pentru implementarea și gestionarea proiectelor selectate.</p>	<p>Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2016)6358880-10/11/2016</p>
<p>9.2. Existența unui cadru strategic de politică națională privind incluziunea romilor</p>	<p>1. Existența unei strategii de incluziune a romilor care:</p> <p>2. stabilește obiective naționale realizabile pentru integrarea romilor în scopul eliminării decalajului față de restul populației. Aceste ținte ar trebui să vizeze cele patru obiective ale UE de integrare a romilor legate de accesul la educație, ocuparea unui loc de muncă, servicii medicale și locuințe;</p> <p>3. identifică, acolo unde este cazul, microregiunile defavorizate sau cartierele segregate în care comunitățile trăiesc în condițiile cele</p>	<p>Îndeplinită la momentul aprobării Acordului de Parteneriat și/sau programelor operaționale</p>

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
	<p>mai precare, folosind indicatori socioeconomici și teritoriali deja existenți (și anume nivelul educațional foarte scăzut, șomajul pe termen lung etc.);</p> <p>4. include metode puternice de monitorizare pentru a evalua impactul acțiunilor de integrare a romilor, precum și un mecanism de revizuire pentru a permite adaptarea strategiei;</p> <p>5. este concepută, implementată și monitorizată în strânsă cooperare și în cadrul unui dialog permanent cu organizațiile societății civile romă, cu autoritățile regionale și locale;</p> <p>6. La cerere și dacă este justificat, părțile interesate relevante vor primi asistență pentru prezentarea de proiecte și implementarea și gestionarea proiectelor selectate.</p>	
9.3. Sănătate: Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru sănătate în limitele articolului 168 din TFUE, care asigură sustenabilitate din punct de vedere economic.	<p>1. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru sănătate care conține:</p> <p>2. măsuri coordonate pentru îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate;</p> <p>3. măsuri de stimulare a eficienței în sectorul sănătății, prin aplicarea de modele de prestare a serviciilor și infrastructură;</p> <p>4. conține un sistem de monitorizare și revizuire.</p> <p>5. Un stat membru sau o regiune a adoptat un cadru care specifică resursele bugetare disponibile estimative și o concentrare eficientă din punctul de vedere al costurilor a resurselor asupra nevoilor stabilite ca priorități pentru sănătate.</p>	<p>Îndeplinită Scrisoarea CE Ares(2017)3976583 - 09/08/2017</p>
10.1. Părăsirea timpurie a școlii: Existența unui cadru strategic de politică pentru a reduce părăsirea timpuriei a școlii (ESL) în limitele articolului 165 din TFUE.	<p>1. Existența unui sistem pentru colectarea și analizarea datelor și informațiilor privind AST la nivelurile relevante care:</p> <p>2. constituie o bază justificativă suficientă pentru elaborarea unor politici specifice și monitorizarea evoluțiilor.</p> <p>3. Se instituie un cadru strategic de politică privind AST care:</p> <p>4. se bazează pe dovezi;</p> <p>5. acoperă sectoarele educaționale relevante, inclusiv dezvoltarea copiilor cu vârste fragede și vizează în special grupurile vulnerabile care sunt cel mai expuse riscului de AST, inclusiv persoanele din comunitățile marginalizate, și conține măsuri de prevenire, intervenție și compensare;</p> <p>6. implică toate sectoarele de politică și părțile interesate relevante pentru combaterea AST.</p>	<p>Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2016)6358880-10/11/2016</p>
10.2. Învățământul superior: Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea nivelului de instruire până la forme de învățământ superior, sporirea calității și eficienței în limitele articolului 165 din TFUE.	<p>1. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru învățământul superior care include următoarele elemente:</p> <p>2. atunci când este necesar, măsuri de creștere a participării și a nivelului de instruire care:</p> <p>3. cresc participarea la învățământul superior în rândul persoanelor cu venituri mici și al altor grupuri slab reprezentate, acordând o atenție deosebită grupurilor defavorizate, inclusiv persoanelor din comunități marginalizate;</p> <p>4. reduc ratele de abandon/sporesc ratele de absolvire;</p> <p>5. măsuri care încurajează conținutul inovator și crearea de programe;</p> <p>6. măsuri de creștere a capacității de inserție profesională și a spiritului antreprenorial care:</p> <p>7. încurajează dezvoltarea „competențelor transversale”, inclusiv spiritul antreprenorial, în programele relevante de învățământ superior;</p> <p>8. reduc diferențele dintre bărbați și femei în ceea ce privește</p>	<p>Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2016)6358880-10/11/2016</p>

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
	opțiunile de învățământ și profesionale.	
10.3. Învățarea pe tot parcursul vieții: Existența unui cadru strategic de politică națională și/sau regională pentru învățarea pe tot parcursul vieții în limitele articolului 165 din TFUE.	<p>1. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru învățarea pe tot parcursul vieții care conține măsuri:</p> <p>2. de sprijinire a serviciilor de dezvoltare și conectare pentru ÎPV, inclusiv de implementare a acestor servicii și de îmbunătățire a competențelor (validare, consiliere, educație și formare), precum și obținerea implicării părților interesate relevante și încheierea de parteneriate cu acestea.</p> <p>3. pentru îmbunătățirea competențelor diverselor grupuri țintă în care acestea sunt identificate ca priorități în cadrele strategice de politică națională sau regională (de exemplu, ale tinerilor care urmează cursuri de formare profesională, ale adulților, ale părinților care reintră pe piața muncii, ale lucrătorilor subcalificați și în vârstă, ale migraților și ale altor grupuri dezavantajate, în special ale persoanelor cu handicap);</p> <p>4. măsuri pentru a spori accesul la ÎPV inclusiv prin eforturi de implementare eficace a instrumentelor care favorizează transparența (de exemplu, Cadrul european al calificărilor, Cadrul național al calificărilor, Sistemul european de credite pentru educație și formare profesională, Cadrul european de referință pentru asigurarea calității în educația și formarea profesională);</p> <p>5. măsuri de sporire a relevanței educației și formării pentru piața muncii și de adaptare a acestora la necesitățile grupurilor țintă identificate (de exemplu, tineri care urmează cursuri de formare profesională, adulți, părinți care reintră pe piața muncii, lucrători subcalificați și în vârstă, migrați și alte grupuri dezavantajate, în special persoane cu handicap).</p>	Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2016)6358880-10/11/2016
10.4 Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea calității și eficienței sistemelor de educație și formare profesională (EFP) , în limitele articolului 165 din TFUE.	<p>1. Existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea calității și eficienței sistemelor de educație profesională, în limitele articolului 165 din TFUE, care include măsuri pentru următoarele elemente:</p> <p>2. îmbunătățirea relevanței pe piața muncii a sistemelor de EFP, în strânsă colaborare cu părțile interesate relevante, inclusiv prin mecanisme de anticipare a competențelor, adaptarea programelor de învățământ și consolidarea dispozițiilor privind formarea la locul de muncă, în diversele sale forme;</p> <p>3. creșterea calității și a atractivității EFP, inclusiv prin elaborarea unei abordări naționale pentru asigurarea calității EFP (de exemplu în conformitate cu Cadrul european de referință pentru asigurarea calității în educația și formarea profesională) și de utilizare a instrumentelor de asigurare a transparenței și de recunoaștere, cum ar fi Sistemul european de credite pentru educație și formare profesională (ECVET).</p>	Îndeplinită Scrisoarea CE ARES(2016)6358880-10/11/2016
11.1. Existența unui cadru strategic de politică pentru consolidarea eficienței administrative a statelor membre, inclusiv reforma administrației publice.	<p>1. Existența sau procesul de implementare a unui cadru strategic de politică pentru consolidarea eficienței administrative a autorităților publice ale statului membru și a competențelor acestora în următoarele aspecte:</p> <p>2. o analiză și o planificare strategică a acțiunilor de reformă juridică, organizațională și/sau procedurală;</p> <p>3. dezvoltarea unor sisteme de management al calității;</p> <p>4. acțiuni integrate de simplificare și raționalizare a procedurilor administrative;</p> <p>5. elaborarea și implementarea unor strategii și politici privind</p>	Îndeplinită România a asumat în Raportul Anual de Implementare 2016 aferent Programului Operațional Capacitate Administrativă îndeplinirea acestei condiționalități

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
	resursele umane care să acopere principalele decalaje identificate în acest domeniu;	
	6. dezvoltarea de competențe la toate nivelurile ierarhiei profesionale din cadrul autorităților publice;	
	7. dezvoltarea de proceduri și instrumente de monitorizare și evaluare.	

Condiționalități generale

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
1. Antidiscriminare - Existența unei capacități administrative pentru punerea în aplicare și aplicarea legislației antidiscriminare a Uniunii și a politicii în materie de fonduri ESI.	1. Măsuri în conformitate cu cadrul instituțional și juridic al statelor membre pentru implicarea organismelor responsabile pentru promovarea unui tratament egal pentru toate persoanele pe tot parcursul pregătirii și realizării programelor, inclusiv furnizarea de consiliere privind egalitatea în activitățile conexe fondurilor ESI;	Îndeplinită la momentul aprobării Acordului de Parteneriat și/sau programelor operaționale
	2. Măsuri pentru formarea personalului autorităților implicat în gestionarea și controlul fondurilor ESI în domeniul legislației și politicilor antidiscriminare ale UE.	
2. Gen - Existența unei capacități administrative pentru punerea în aplicare și aplicarea legislației Uniunii privind egalitatea de gen și a politicii în materie de fonduri ESI	1. Măsuri în conformitate cu cadrul instituțional și juridic al statelor membre pentru implicarea organismelor responsabile pentru promovarea egalității de gen pe tot parcursul pregătirii și realizării programelor, inclusiv furnizarea de consiliere privind egalitatea de gen în activitățile conexe fondurilor ESI.	Îndeplinită la momentul aprobării Acordului de Parteneriat și/sau programelor operaționale
	2. Măsuri pentru formarea personalului autorităților implicat în gestionarea și controlul fondurilor ESI în domeniul legislației și politicilor Uniunii în materie de egalitate de gen și de integrare a dimensiunii de gen.	
3. Invaliditate - Existența capacității administrative pentru punerea în aplicare și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (UNCRPD) în domeniul fondurilor ESI în conformitate cu Decizia 2010/48/CE a Consiliului	1. Măsuri în conformitate cu cadrul instituțional și juridic al statelor membre pentru consultarea și implicarea organismelor responsabile pentru protecția drepturilor persoanelor cu handicap sau a organizațiilor reprezentative ale persoanelor cu handicap sau a altor părți interesate relevante pe tot parcursul pregătirii și realizării programelor.	Îndeplinită la momentul aprobării Acordului de Parteneriat și/sau programelor operaționale
	2. Măsuri pentru formarea personalului autorităților implicat în gestionarea și controlul fondurilor ESI în domeniul legislației aplicabile a Uniunii și în domeniul legislației și politicilor naționale privind persoanele cu handicap, inclusiv în ceea ce privește aplicarea practică a UNCRPD, reflectată în legislația Uniunii și cea națională, după caz.	
	3. Măsuri pentru asigurarea monitorizării aplicării articolului 9 din UNCRPD în legătură cu fondurile ESI pe tot parcursul pregătirii și realizării programelor.	
4. Achizițiile publice - Existența unor măsuri de aplicare eficace a dreptului Uniunii din domeniul achizițiilor publice în ceea ce privește fondurile ESI	1. Măsuri pentru aplicarea eficace a normelor Uniunii din domeniul achizițiilor publice prin intermediul unor mecanisme adecvate;	Îndeplinită România a asumat în Rapoartele Anuale de Implementare 2016 îndeplinirea acestei condiționalități
	2. Măsuri de asigurare a procedurilor transparente de atribuire a contractelor;	
	3. Măsuri de formare profesională și difuzare a informațiilor pentru personalul implicat în implementarea fondurilor ESI;	
	4. Măsuri de asigurare a capacității administrative de	

Condiționalitate	Criterii	Stadiu
	punere în aplicare și aplicare a normelor Uniunii din domeniul achizițiilor publice.	
5. Ajutoare de stat - Existența unor măsuri de aplicare eficiente a normelor Uniunii din domeniul ajutoarelor de stat în ceea ce privește fondurile ESI.	1. Măsuri referitoare la aplicarea eficientă a normelor Uniunii privind ajutoarele de stat.	Îndeplinită Scrisoarea CE Ares(2016)5926764 - 14/10/2016
	2. Măsuri de formare profesională și difuzare a informațiilor pentru personalul implicat în implementarea fondurilor ESI;	
	3. Măsuri de asigurare a capacității administrative de punere în aplicare și aplicarea normelor Uniunii din domeniul ajutoarelor de stat.	
6. Legislația de mediu privind evaluarea impactului asupra mediului (Environmental Impact Assessment - EIA) și evaluarea strategică de mediu (Strategic Environmental Assessment - SEA) - Existența unor măsuri de aplicare eficiente a legislației Uniunii din domeniul mediului referitoare la EIA și SEA.	1. Măsuri referitoare la aplicarea eficientă a Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului (2) (EIA) și a Directivei 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului (3) (SEA).	Îndeplinită Scrisoarea CE Ares(2016)7131178 - 22/12/2016
	2. Măsuri de formare profesională și difuzare de informații pentru personalul care participă la punerea în aplicare a directivelor privind EIA și SEA.	
	3. Măsuri de asigurare a unei capacități administrative suficiente.	
7. Sistemele statistice și indicatorii de rezultat - Existența unei baze statistice necesare pentru a efectua evaluări ale eficacității și impactului programelor. Existența unui sistem de indicatori de rezultat necesari pentru selectarea acțiunilor care contribuie în modul cel mai eficient la obținerea rezultatelor dorite, monitorizarea progreselor înregistrate în obținerea rezultatelor și efectuarea evaluării impactului.	1. Existența unor măsuri privind colectarea și agregarea rapidă a datelor statistice, cu următoarele elemente: identificarea surselor și mecanismelor de asigurare a validării statistice.	Îndeplinită Scrisoarea CE Ares(2016)7132073 - 22/12/2016
	2. Existența unor măsuri privind colectarea și agregarea rapidă a datelor statistice, cu următoarele elemente: măsuri de publicare și de disponibilitate publică a datelor agregate.	
	3. Un sistem eficient de indicatori de rezultat care să includă: selectarea indicatorilor de rezultat pentru fiecare program care să ofere informații cu privire la motivele pentru care au fost selectate acțiunile politice finanțate prin program.	
	4. Un sistem eficient de indicatori de rezultat care să includă: stabilirea de ținte pentru acești indicatori.	
	5. Un sistem eficient de indicatori de rezultat care să includă: robustețea și validarea statistică, claritatea interpretării normative, capacitatea de reacție la politică, colectarea în timp util a datelor.	
	6. Proceduri pentru a se asigura că toate operațiunile finanțate prin program adoptă un sistem eficient de indicatori.	

4. Implementarea mecanismelor de asigurare a coordonării între fondurile ESI și alte instrumente de finanțare ale Uniunii și naționale și cu Banca Europeană de Investiții (BEI) [articolul 52 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

În procesul de elaborare a programelor subsecvente Acordului s-au avut în vedere potențialele complementarități/sinergii cu finanțările din alte programe/instrumente ale UE sau cu finanțări din surse publice naționale, în scopul amplificării impactului la nivel sectorial precum și evitării dublei finanțări.

Complementaritatea dar și sinergia **între FESI și Orizont 2020 (H2020)** este asigurată în primul rând prin intermediul *Strategiei Naționale de CDI 2014-2020* care are în vedere ca principale surse de finanțate Programul Operațional de Competitivitate și Planul Național de Cercetare, garantând, totodată, cofinanțarea pentru participarea la proiectele din cadrul Orizont 2020.

Monitorizarea participării organizațiilor românești la Orizont 2020 se face de către Ministerul Cercetării și Inovării care asigură și informarea potențialilor participanți din România prin organizarea de reuniuni științifice sau organizarea de InfoDays tematice, precum și asistență pentru implementarea proiectelor. Potențialii participanți beneficiază de serviciile oferite de membrii **Punctului Național de Contact**, care în România este o rețea descentralizată, formată din specialiști pe diverse domenii specifice, care furnizează consultanță privind alegerea subiectelor și a tipurilor de acțiuni relevante pentru H2020, procedurile administrative și problemele contractuale, instruire și asistență privind scrierea propunerilor, asistență în căutarea de parteneri, etc. Conform statisticilor UE, România a atras din bugetul Orizont 2020 până la 31 mai 2017, suma de 85,9 milioane euro (cota parte a contractelor semnate pentru participanții români).

Sinergia dintre FESI și H2020 este asigurată prin:

- finanțarea din Planul Național de Cercetare a participanților din România ce au câștigat la competițiile organizate de proiectele ERA-NET COFUND prin care se sprijină structurarea Spațiului European de Cercetare (European Research Area).
- sprijinirea prin PO Competitivitate (POC) a proiectelor de CD și Inovare care prin activitățile propuse contribuie direct la întărirea capacității administrative a instituțiilor de CD și Inovare din România de a realiza aplicații pentru proiecte și apeluri la nivel European și mondial. Acțiunea *"Crearea de sinergii cu acțiunile de CDI ale programului-cadru ORIZONT 2020 al UE și alte programe CDI internaționale"* contribuie la dezvoltarea unei perspective strategice comune POC și H2020, cu scopul creșterii impactului fondurilor. În anul 2016 au fost deschise 7 apeluri de proiecte cu depunere continuă și un apel pentru CENTRE SUPPORT. În martie 2016, DANUBIUS-RI (proiect major prevăzut de în POC) a fost inclus în foaia de parcurs ESFRI, în coordonarea României. Comisia UE finanțează un proiect tip "preparatory phase" (din bugetul Orizont 2020) care a debutat la data de 1 decembrie 2016, cu o durată de 3 ani, având ca obiectiv principal maturizarea infrastructurii (agenda științifică, guvernanta, etc.). este în curs de elaborare cererea de finanțare pentru POC – axa 1 pentru construirea Hub-ului DANUBIUS-RI (com. Murighiol, jud. Tulcea).

Facilitatea Conectarea Europei (CEF) oferă oportunitatea de sporire a complementarității investițiilor de infrastructură în sectoarele digital, energie și transport. Principala linie de demarcație între fondurile CEF și fondurile ESI este trasată de faptul că investițiile și conceptul CEF se concentrează pe asigurarea conectivității la nivel european.

Pachetul financiar aferent CEF pentru cele trei sectoare este de aproximativ 33,2 miliarde euro, din care, România a avut alocată inițial o sumă de aproximativ 1,234 miliarde pentru investiții în infrastructura de transport (anvelopa Fondului de Coeziune).

Pentru sectorul transport au fost lansate de către INEA 3 apeluri de proiecte (2014, 2015, 2016), la care România a participat cu 41 de aplicații, 28 de proiecte fiind aprobate la finanțare de către INEA. Fondurile UE totale aprobate la finanțare sunt : aproximativ 1,132 miliarde euro pentru investiții în infrastructura de transport feroviar (beneficiar SN CFR SA), aproximativ 65,210 milioane euro pentru investiții în infrastructura navală/maritimă; aproximativ 26,144

milioane euro pentru investiții în sectorul rutier; aproximativ 35,722 milioane euro pentru sectorul aeronautic. În general, proiectele evaluate negativ au fost considerate lipsite de maturitate sau mai puțin relevante în contextul dezvoltării rețelelor de transport europene.

Pentru sectorul Energie, INEA a alocat un buget de 4,7 miliarde euro lansând 6 apeluri de proiecte (2014, 2015, 2016). Singurul beneficiar român care a depus și a primit finanțare este Societatea Națională de Transport Gaze Naturale TRANSGAZ S.A. care are în implementare două proiecte: „*FEED for Corbu, Hateg and Horia Compressor Stations (PCI-project of common interest: Gas pipeline from Bulgaria to Austria via Romania and Hungary)*” în valoare de 1,52 mil. euro (cofinanțare 50%) și *BRUA (Bulgaria–România–Ungaria–Austria) – faza I*, proiect în parteneriat în valoare de 179,32 mil. euro (cofinanțare 40%).

Pentru sectorul Telecom, INEA a asigurat un buget de 1,04 miliarde de euro. România a transmis 12 aplicații, dintre acestea 8 fiind selectate pentru a primi finanțare europeană (valoare totală a finanțării UE de aproximativ 3,18 milioane euro).

Conform H.G. nr.35/21.01.2015, MDRAPFE asigură prin Direcția Generală Programare, SMIS, Coordonare și Evaluare Programe Europene coordonarea gestionării proiectelor finanțate prin CEF pentru perioada 2014-2020. Autoritățile naționale cu rol în monitorizarea implementării tehnice și financiare CEF la nivel sectorial, în baza unor protocoale încheiate cu MDRAPFE sunt: Ministerul Energiei pentru CEF Energie, Ministerul Comunicațiilor și pentru Societatea Informațională pentru CEF Telecom și Ministerul Transporturilor pentru CEF Transport. În baza monitorizărilor efectuate, acestea asigură validarea rapoartelor anuale de progres, precum și a cererilor intermediare de plată transmise de beneficiari către INEA, cu informarea MFE. Cofinanțarea națională a acestor proiecte, precum și sumele necesare asigurării implementării până la rambursarea finală efectuată de INEA, este asigurată prin bugetul MDRAPFE.

Intervențiile finanțate din fondurile ESI adresate IMM-urilor au un mare potențial de a crea sinergii și complementarități cu **COSME**, atât în ceea ce privește facilitarea accesului la finanțare, cât și pentru crearea unui mediu favorabil competitivității și promovarea culturii antreprenoriale.

COSME facilitează accesul la finanțare prin oferirea de garanții și contragarantii instituțiilor financiare, astfel încât acestea să poată pune la dispoziția IMM-urilor mai multe împrumuturi și servicii de leasing financiar. Până la sfârșitul anului 2016 o singură bancă din România, Libra Internet Bank, a semnat acordul de garantare COSME cu Fondul European de Investiții, prin care companiile beneficiază de 50% garanții oferite de COSME cu comision zero de garantare. Valoarea unui credit acordat prin programul COSME este de maxim 1.000.000 lei pe o perioadă de maxim 60 de luni. Beneficiarii finanțării prin programul COSME sunt IMM-uri din toate domeniile de activitate, inclusiv agricultura și profesii liberale (medici și farmaciști). Având în vedere deficitul de finanțare pentru IMM-uri de cca. 3,4 mld. Euro (identificat prin Evaluarea ex-ante a instrumentelor financiare, elaborată conform art. 37 din regulamentul (UE) 1303/2013), instrumentele COSME acționează complementar cu PO Competitivitate (Fonduri de accelerare și seed și credite cu partajarea riscurilor), PO Capital Uman (credite cu partajarea riscurilor și garanții), PO Regional (fond de equity și credite cu partajarea riscurilor) și Programul Național de Dezvoltarea Rurală (credite cu partajarea riscurilor).

În ceea ce privește măsurile de sprijin direct pentru IMM-uri, în perioada 2014-2015 (pentru anul 2016 nu s-au publicat încă datele) solicitanții din România au depus proiecte în valoare de 6,63 mil. euro, după cum urmează:

- măsura privind Rețeaua Întreprinderilor Europene (Enterprise Europe Network) care sprijină întreprinderile să inoveze și să crească la scară internațională -4,65 mil. Euro
- măsura Erasmus pentru tinerii antreprenori (EYE) -1,69 mil. Euro
- măsura privind turismul - 0,28 mil. Euro

Programul Erasmus finanțează proiecte adresate instituțiilor și organizațiilor din domeniile

educației (toate nivelurile), formării profesionale și tineretului. Programul Erasmus+ este menționat ca sursa de finanțare în cadrul celor 4 strategii aflate în responsabilitatea MEN (Strategia Națională pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii, Strategia Națională pentru învățarea pe tot parcursul vieții, Strategia Națională pentru învățământul terțiar și Strategia națională pentru învățământul profesional și tehnic) și în cadrul Strategiei Naționale pentru tineret, complementar cu intervențiile finanțate din fondurile ESI aferente domeniilor educație și formare profesională.

Coordonarea la nivel național este asigurată de Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP) care patronează în acest scop un comitet consultativ pentru programul Erasmus+, din care fac parte reprezentanți ai: MEN (inclusiv Direcția Organism Intermediar pentru POCU); Unitatea Executivă pentru Finanțarea Invatamantului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării; Agenția Română pentru Asigurarea Calitatii în Invatamantul Preuniversitar; Agenția Română pentru Asigurarea Calitatii în Invatamantul Superior; Centrul Național pentru Dezvoltarea Invatamantului Profesional și Tehnic; Consiliul Național al Rectorilor; Institutul de Științe ale Educației; Consiliul Național al Tineretului; reprezentanți ai ONG-urilor studentesti sau de tineret și voluntariat. ANPCDEFP oferă periodic Comisiei Europene date actualizate privind implementarea Erasmus+, inclusiv în ceea ce privește complementaritatea/sinergia cu alte surse de finanțare europene sau naționale.

Ministerul Mediului are calitatea de Punct Național de Contact pentru **Programul LIFE** și derulează începând cu 2016, un Proiect de Creștere a Capacității Instituționale (LIFE 14 CAP - CAPACITY BUILDING) menit să contribuie la o informare mai bună și coerentă asupra beneficiilor Programului LIFE, în vederea creșterii eficienței utilizării fondurilor atrase din cadrul acestui Program.

Proiectele LIFE au caracter demonstrativ și vizează întărirea capacității instituționale, conștientizarea și educația în vederea consolidării managementului resurselor naturale în domeniile finanțabile prin LIFE, în timp ce finanțările realizate prin FESI sunt orientate în special spre măsuri concrete de investiții în conservarea mediului și atenuarea și adaptarea la schimbările climatice.

Investițiile complementare LIFE asigurate din FESI se realizează în principal în cadrul OT6 și OT5, fiind realizate prin POIM, POR, PNDR și POPAM. De asemenea, LIFE este complementar Fondului pentru Mediu, instrument de finanțare național.

În aplicarea principiului complementarității cu alte surse de finanțare europene, programul de lucru multianual al LIFE asigură coerența cu alte Programe ale UE, căutând să evite suprapunerea cu alte politici și instrumente financiare ale Uniunii (în special cu programul Orizont 2020). Acest lucru se realizează, în principal, prin criteriile de eligibilitate pentru diferitele tipuri de proiecte și prin îndrumările prevăzute în orientările de aplicare care însoțesc cererile de propuneri. Dubla finanțare este evitată prin verificarea încrucișată în cadrul etapei de selecție și prin verificări ex post. În special, proiectele axate pe cercetare pură sau construirea de infrastructură de anvergură sunt excluse de la finanțare prin intermediul programului LIFE.

Principalii beneficiari ai LIFE sunt: Ministerul Mediului și structuri din componența acestuia, Agenții pentru Protecția Mediului, Administrația Biosferei Rezervației Delta Dunării, Autorități Publice Locale: Primăria Municipiului București, Consiliul Județean Buzău, institute de cercetare, universități.

La nivelul Ministerului Mediului, se urmărește punerea în acord a Strategiilor și Planurilor de Lucru, pe domeniile care intră în competența acestuia și pe care le gestionează prin implicarea României la Convențiile Internaționale la care este parte.

În perioada 2014-2016 domeniile pentru care România a solicitat finanțare din LIFE sunt:

schimbări climatice - 3 proiecte; natură și biodiversitate - 11 proiecte; informare – comunicare - 2 proiecte. Monitorizarea este aplicată prin vizitele efectuate la nivelul Proiectelor, din partea Ministerului Mediului, prin informările active care vin de la nivelul echipelor de monitorizare ale Comisiei Europene. Prin crearea Centrului de Informare, de la nivelul Ministerului Mediului, în cadrul proiectului mai sus menționat, s-a reușit o mai atentă și permanentă activitate de interacțiune între proiectele implementate, în vederea evitării suprapunerilor cu alte surse de finanțare (de ex. POIM sau Granturile Norvegiene).

În aplicarea principiului complementarității cu alte programe europene de finanțare prevăzute în cadrul Regulamentului LIFE, punerea în aplicare a programului de lucru multianual asigură însă coerența cu alte Programe ale UE și căută să evite, suprapunerea cu alte politici și instrumente financiare ale Uniunii, în special cu programul Orizont 2020, cu programul de cercetare și inovare al Uniunii pentru perioada 2014-2020. Acest lucru se realizează, în principal, prin criterii de eligibilitate pentru diferitele tipuri de proiecte și prin îndrumări prevăzute în orientările de aplicare care însoțesc cererile de propuneri, ce se evaluează la nivelul CE. Dubla finanțare este evitată prin verificarea încrucișată în cadrul etapei de selecție și prin verificări ex post. În special, proiectele axate pe cercetare pură sau construirea de infrastructură de anvergură sunt excluse de la finanțare prin intermediul programului LIFE.

Administrația **Fondului pentru Mediu** (AFM), al cărei principal obiect de activitate îl constituie colectarea de surse financiare în vederea realizării efective a remediilor de mediu, nu co-finanțează Proiecte care se pot suprapune ca și tematică cu cele ale Programului LIFE.

Un exemplu, în acest sens, AFM poate finanța în funcție de Programul său cadru aprobat anual programe privind educația de mediu, aspect pe care LIFE nu îl finanțează.

Din punct de vedere al monitorizării finanțărilor în cadru AFM, acestea se realizează prin pârgșii specifice și cu consultarea Direcțiilor de Specialitate de la nivelul Ministerului Mediului.

Fondul pentru Mediu este un instrument economico-financiar național destinat susținerii și realizării proiectelor pentru protecția mediului.

Categoriile de proiecte eligibile pentru finanțare din Fondul pentru Mediu se stabilesc prin planul anual de lucru și vizează îmbunătățirea performanței de mediu privind: prevenirea poluării; reducerea impactului asupra atmosferei, apei și solului; reducerea nivelurilor de zgomot; utilizarea de tehnologii curate; gestionarea deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase; protecția resurselor de apă, stațiile de tratare, stațiile de epurare pentru comunități locale; gospodărirea integrată a zonei costiere; conservarea biodiversității; administrarea ariilor naturale protejate; educația și conștientizarea publicului privind protecția mediului; creșterea producției de energie din surse regenerabile; reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; reconstrucția ecologică și gospodărirea durabilă a pădurilor; împădurirea terenurilor degradate situate în zonele deficitare în păduri, stabilite în condițiile legii; închiderea iazurilor de decantare din sectorul minier; lucrări destinate prevenirii, înlăturării și/sau diminuării efectelor produse de fenomenele meteorologice periculoase la lucrările de gospodărire a apelor aferente obiectivelor din domeniul public al statului.

Investițiile complementare Fondului pentru Mediu asigurate din FESI se realizează în principal în cadrul OT6, OT5 și OT 4, fiind realizate prin POIM, POR, PNDR și POPAM.

Corelarea surselor de finanțare se face la momentul propunerii de noi programe finanțabile prin Fondul pentru Mediu prin ghidurile de finanțare aferente fiecărui sector sprijinit de acest instrument.

Beneficiarii pentru care se acordă susținere financiară din Fondul pentru mediu sunt: operatorii economici, organizații neguvernamentale, autorități locale și unități de învățământ.

În perioada 2014-2016 din Fondul pentru Mediu au fost finanțate următoarele domenii complementare investițiilor din FESI: sisteme integrate de managementul apei (441.742 mii lei); împăduriri (29.750 mii lei); situri contaminate (18.646 mii lei); energie regenerabilă (79.141 mii

lei); biodiversitate (230 mii lei); reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi (12 mii lei); spații verzi în zona urbană (48.117 mii lei); conștientizarea publicului privind protecția mediului (406 mii lei); riscuri (1.053 mii lei); monitorizarea calității aerului (22.279 mii lei).

Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene (FSUE), instituit pentru a sprijini statele membre prin furnizarea de sprijin financiar pentru înlăturarea efectelor dezastrelor naturale, este complementar cu finanțările FESI din cadrul OT 5, realizate prin POIM și PNDR. FSUE acoperă numai o parte din cheltuiala publică efectuată de statul beneficiar pentru înlăturarea efectelor dezastrelor naturale.

Beneficiari finali pot fi oricare dintre entitățile publice care utilizează/administrează fonduri publice și/sau patrimoniu public și care funcționează în subordinea/coordonarea sau, după caz, în cadrul/sub autoritatea Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apelor și Pădurilor, Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene, Ministerului Sănătății, Ministerului Transporturilor, Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. De asemenea, beneficiari sunt unitățile administrativ-teritoriale care au efectuat operațiuni eligibile FSUE în vederea înlăturării pagubelor provocate de dezastre.

În perioada 2014-2016, România a primit sprijin FSUE pentru inundațiile din aprilie și iulie 2014, în valoare de 8,5 mil. euro, din totalul de 342 mil. euro distrugerii. A fost finanțată repunerea în funcțiune a infrastructurilor și a instalațiilor (în domeniile energiei, apelor și apelor uzate, telecomunicațiilor, transporturilor, sănătății și învățământului), furnizarea de cazare temporară și finanțarea serviciilor de salvare pentru satisfacerea nevoilor populației afectate, securizarea infrastructurilor de prevenție și măsurile de protejare a patrimoniului cultural, precum și curățarea zonelor sinistrate și refacerea imediată a zonelor naturale afectate.

5. Implementarea abordării integrate a dezvoltării teritoriale sau un rezumat al implementării abordărilor integrate pe baza programelor, inclusiv progresele înregistrate în vederea realizării domeniilor prioritare stabilite pentru cooperare [articolul 52 alineatul (2) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

(a) Observații generale și evaluare

Prioritățile de dezvoltare teritorială pentru perioada 2014 – 2020 stabilite în Acordul de parteneriat au avut în vedere o abordare integrată a intervențiilor FESI în cadrul unor strategii locale care au ca obiective îmbunătățirea calității vieții în comunitate și accesul echitabil la servicii de interes general pentru comunitățile marginalizate.

Pentru asigurarea unei abordări integrate în utilizarea fondurilor pentru dezvoltarea teritorială, România a optat pentru:

- implementarea instrumentului DLRC pentru zonele urbane (finanțare multi-fond FEDR, FSE), DLRC în zonele piscicole și LEADER
- implementarea instrumentului ITI în Rezervația Biosferei Delta Dunării (finanțare multi-fond FEDR, FC, FSE, FEADR și FEPAM prin alocări dedicate în cadrul programelor subsecvente Acordului de Parteneriat),
- dezvoltare urbană durabilă (finanțare FEDR în cadrul unei axe prioritare dedicate – AP 4 din POR)

Conform Regulamentului, implementarea acestor instrumente se realizează în baza unor strategii dedicate elaborate de grupuri de acțiune locală (GAL)/autorități locale sau a unor strategii naționale dedicate care propun abordarea problemelor specifice teritoriului/comunității într-o manieră integrată.

Pentru implementarea instrumentului ITI a fost ales teritoriul Rezervației Biosferei Delta Dunării caracterizat prin populație rară și izolată, vulnerabilitate economică, acces nesatisfăcător la servicii etc. **Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030 (SIDDDD)** și planul de acțiune au fost elaborate cu sprijinul Băncii Mondiale care a mobilizat mai mulți experți internaționali și naționali și a asigurat colaborarea cu instituțiile publice relevante centrale și locale în cadrul unui Grup interinstituțional, precum și printr-o serie de evenimente de consultare publică. Pe parcursul anului 2016 a fost desfășurată procedura de Evaluare Strategică de Mediu (SEA) care a implicat și consultarea transfrontalieră. Strategia a fost aprobată prin HG nr. 602/2016 și publicată în Monitorul Oficial nr 789/2016. **Funcționarea instituțională și administrativă a mecanismului ITI Delta Dunării este asigurată de Asociației de Dezvoltare Intercomunitară ITI Delta Dunării (ADI-ITI DD)**, persoană juridică de drept privat cu statut de utilitate publică, care are ca și asociați 38 de Unități Administrativ Teritoriale (dintre care 5 UAT-uri urbane: Tulcea, Măcin, Isaccea, Sulina, Babadag), Consiliul Județean Tulcea și Consiliul Județean Constanța. ADI ITI DD este înregistrată în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor de la Tribunalul Tulcea (Nr. 3797/327/12.06.2014) și funcționează în baza prevederilor Legii nr. 215/2001 privind administrația publică locală și Ordonanței Guvernului nr.26/2000 privind fundațiile și asociațiile, modificată prin Legea nr.246/2005. La nivel executiv ADI-ITI DD are un aparat tehnic propriu condus de președintele Consiliului Director și beneficiază de susținere financiară prin intermediul PO Asistență tehnică. În scopul promovării principiului parteneriatului în implementarea mecanismului ITI a fost constituit un Comitet Consultativ ca organism partenerial cu caracter deschis pe bază de voluntariat, constituit de Adunarea Generală a ADI prin implicarea activă a tuturor factorilor interesați, având rol consultativ. Comitetul, ca forum de monitorizare a implementării mecanismului ITI Delta Dunării desfășoară 2 reuniuni anuale extinse cu participarea, în calitate de invitați, a șefilor Autorităților de Management ale programelor ce au alocare ITI și a reprezentanților Comisiei Europene.

Implementarea instrumente de dezvoltarea teritoriala integrată are în vedere inclusiv experiența din perioada 2007-2013 care relevat mai multe aspecte:

- capacitate administrativă și tehnică scăzută necesara instituirii de GAL/FLAG și dezvoltării integrale a unei strategii eficiente, la nivelul comunităților locale.
- riscul de a nu implementa pe deplin strategiile din cauza selectării cu întârziere a Grupurilor de inițiativă locală/strategiilor locale
- nevoia ca membrii GAL/FLAG să fie persoane cu un nivel ridicat de competență, cunoscătoare a nevoilor din comunitate
- avantajul pe care îl oferă parteneriatele locale.

Strategia Europeană pentru Delta Dunării (SUERD) este a doua macro-strategie a Uniunii Europene, reprezentând o inițiativă politică a României și Austriei, fiind adoptată de către Consiliul European (șefii de stat sau de guvern) la 24 iunie 2011. Aceasta preia modelul de cooperare dezvoltat prin Strategia UE pentru Marea Baltică (adoptată în 2009) cu adaptare la specificul regiunii dunărene. Strategia este structurată pe patru mari piloni. Fiecărui pilon îi corespund domenii specifice de acțiune, grupate pe 11 arii prioritare, fiecare arie prioritară fiind coordonată de câte 2 state/landuri din regiune. La Strategia Dunării participă paisprezece state: nouă state membre UE (Austria, România, Bulgaria, Cehia, Croația, Germania – ca stat federal și prin landurile Baden-Württemberg și Bavaria, Slovacia, Slovenia, Ungaria) și cinci state ne-membre UE (Bosnia-Herțegovina, Muntenegru, Serbia, Republica Moldova și Ucraina).

(b) în legătură cu articolul 15 alineatul (2) litera (a) punctul (i) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 — Prezentare generală a implementării dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității.

Implementarea mecanismului DLRC se realizează la nivelul orașelor cu peste 20.000 locuitori printr-o abordare integrată a intervențiilor FEDR (prin POR) și FSE (prin POCU). În perioada 2015-2016 au fost parcurse mai multe etape:

- Stabilirea cadrului procedural pentru implementarea celor 3 etape distincte ale mecanismului (sprijinul pregător, selecția SDL, implementarea proiectelor POR/POCU aferente SDL);
- Stabilirea cadrului procedural pentru organizarea și funcționarea Comitetului Comun de Selecție a SDL;
- Stabilirea criteriilor de identificare a comunităților marginalizate vizate și a principiilor de delimitare a teritoriului SDL;
- Elaborarea documentelor/ghidurilor specifice pentru: finanțarea sprijinului pregător (Faza 1 a procesului), pentru elaborarea, evaluarea și selecția strategiilor de dezvoltare locală (Faza 2 a procesului), precum și pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală, prin implementarea proiectelor aferente strategiilor (Faza 3);
- Clarificarea modului de implementare a etapei a III-a a mecanismului (selecția și implementarea proiectelor aferente SDL), inclusiv a rolului și atribuțiilor GAL în această etapă, astfel încât să fie respectate prevederile Regulamentului 1323/2013 și să fie avut în vedere particularitățile contextului românesc (lipsa de experiență și slaba capacitate a GAL-urilor, nevoia de menținere a unei coordonări/supravegheri a procesului de la nivelul AM-ului pentru a se evita eventuale derapaje la nivel local);
- Elaborarea și aprobarea la nivelul CCS a **Criteriilor și a Metodologiei de evaluare și selecție a SDL**;
- Elaborarea la nivelul celor 2 AM-uri, în vederea transmiterii către GAL-uri, a unor **Orientări Naționale privind derularea procesului de selecție a proiectelor la nivelul GAL și pregătirea pentru procesul de implementare a Strategiilor de Dezvoltare Locală DLRC**, în conformitate cu atribuțiile ce le revin.

Derularea primei etape de implementare a mecanismului DLRC (sprijin pregător pentru elaborarea SDL) a implicat stabilirea condițiilor specifice pe care trebuie să le îndeplinească **potențialii beneficiari** (cei ce doresc să înființeze GAL-uri sau să adapteze GAL-urile deja înființate la specificul implementării DLRC) și **Strategiile DLRC**, astfel încât să fie respectate principiile cheie ale acestui instrument: „area based approach”, parteneriat/proces participativ și abordarea integrată, în acord cu nevoile comunităților marginalizate identificate.

Pregătirea derulării celei de-a doua etape de implementare a mecanismului DLRC (**elaborarea, evaluarea și selecția strategiilor de dezvoltare locală**) a presupus elaborarea unui Model Cadru pentru Strategiile DLRC și stabilirea criteriilor specifice de evaluare a SDL pe trei niveluri distincte: studiul de referință, parteneriatul (participarea comunității), nivelul strategic și operațional. Totodată, a fost constituit Comitetul Comun de Selecție a SDL (CCS), atât prin implicarea celor două AM-uri vizate (AMPOCU și AMPOR), cât și prin atragerea celor mai relevante instituții cu responsabilități în domeniile de intervenție ale DLRC (ocupare, locuire, educație, sănătate, combaterea discriminării, incluziunea populației rome).

Comitetul Comun de Selecție a SDL (CCS) reprezintă forul decizional pentru aprobarea spre finanțare a Strategiilor de Dezvoltare Locală depuse în cadrul mecanismului DLRC.

Au fost organizate 3 reuniuni ale CCS, la data de 22 martie 2016, 12 aprilie 2016 și 22 septembrie 2016. De asemenea, în luna noiembrie 2016, membrii CCS au participat la un

training specific organizat cu sprijinul expertului pus la dispoziție de Comisia Europeană, în vederea definitivării criteriilor de evaluare a SDL și pregătirii pentru evaluarea SDL.

În perioada noiembrie 2016 - aprilie 2017, la nivelul AMPOCU au fost lansate patru apeluri de "Sprijin pregătitor pentru elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală" - orașe/ municipii cu populație de peste 20.000 locuitori AP 5/ PI 9.vi/ OS 5.1, respectiv 2 apeluri pentru regiunile mai puțin dezvoltate și două apeluri pentru regiunea București-Ilfov. Strategiile ce urmează a fi elaborate în cadrul proiectelor de sprijin pregătitor vor fi selectate în cursul anului 2017 și vor fi finanțate din POCU și POR, iar proiectele aferente acestor strategii vor fi implementate începând cu anul 2018. În primele două apeluri au fost selectate 23 proiecte de sprijin pregătitor, 21 proiecte aferente regiunilor mai puțin dezvoltate și 2 proiecte aferente regiunii București-Ilfov. În cadrul apelurilor lansate în aprilie 2017 au mai fost selectate 17 proiecte, 1 pentru regiunea București-Ilfov și 16 pentru regiunile mai puțin dezvoltate.

Implementarea instrumentului LEADER prin Măsura 19 a PNDR - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER a urmărit principiile dezvoltării locale plasate responsabilitatea comunității, prin abordarea de jos în sus a nevoilor comunităților marginalizate rurale și din orașele mici, sub 20.000 locuitori, prin transpunerea priorităților acestora în cadrul Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL) propuse de Grupurile de Acțiune Locală (GAL). Selectarea SDL-urilor LEADER s-a realizat în baza unei singure proceduri publice de selecție, finalizată în luna iulie 2016 prin publicarea Raportului de Selecție a Strategiilor de Dezvoltare Locală LEADER. Conform Raportului, 239 de SDL-uri au fost selectate în vederea finanțării prin Măsura 19 a PNDR - Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER. Astfel, selectarea SDL-urilor LEADER a respectat primul termen de selecție prevăzut de Reg. (UE) nr. 1303/2013, și anume, "nu mai târziu de 2 ani de la aprobarea Acordului de Parteneriat (AP)" - 6 august 2016.

Conform abordării DLRC asumate prin AP, pentru a se putea asigura o abordare integrată a intervențiilor soft și hard la nivelul SDL, strategiile LEADER sunt finanțate complementar în cadrul Obiectivului Specific 5.2 al POCU. În vederea asigurării acestei complementarități, ghidul solicitantului POCU "Implementarea strategiilor de dezvoltare locală în comunitățile marginalizate din zona rurală și/ sau în orașe cu o populație de până la 20.000 locuitori" AP 5/ PI 9.vi/ OS 5.2. a fost publicat spre consultare publică în paralel cu procesul de elaborare a SDL LEADER, astfel încât să poată fi avut în vedere la elaborarea SDL LEADER în cadrul PNDR. Ghidul solicitantului aferent OS 5.2 POCU a fost revizuit în cadrul unor reuniuni tehnice AMPOCU-AMPNDR, astfel încât să răspundă atât recomandărilor din cadrul procesului de consultare publică, cât și nevoilor de finanțare identificate în cadrul Strategiilor LEADER.

AM PNDR a finalizat și publicat documentele suport pentru implementarea SDL (Ghidul de implementare - Sub-măsura 19.2 "Sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală"; "Ghidul Grupurilor de Acțiune Locală pentru Implementarea Strategiilor de dezvoltare Locală"; "Manualul de procedură pentru coordonarea, verificarea și monitorizarea implementării Strategiilor de Dezvoltare Locală"; "Ghidul solicitantului pentru pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale grupurilor de acțiune locală"). Astfel, au fost create toate premisele pentru demararea procesului de selecție și implementare a proiectelor în cadrul Strategiilor LEADER, atât cu finanțare PNDR, cât și cu finanțare POCU.

Prin **POPAM**, sprijinul pentru implementarea DLRC se acordă pentru strategii care urmăresc crearea de locuri de muncă, atragerea tinerilor și promovarea inovării, consolidarea rolului comunităților pescărești și dezvoltarea locală prin diversificarea spre activități alternative și complementare, capitalizarea atuurilor de mediu ale zonelor de pescuit și de acvacultură.

În urma celor două apeluri (decembrie 2015 – ianuarie 2016, respectiv mai-iunie 2016) pentru acordarea sprijinului pregătitor pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare locală au fost selectate 28 de proiecte, față de 20 cât este ținta fixată în cadrul de performanță. Acestea au cumulat o valoare eligibilă de peste 636 mil. euro. În lunile august-octombrie a fost deschis

primul apel pentru depunerea proiectelor de strategie de dezvoltare locală, fiind depuse 18 proiecte cu un total de cheltuieli eligibile de aprox. 44,55 mil. euro, procesul de selecție fiind finalizat în anul 2017. Perioada de implementare a acestor strategii este 2017-2023. În cursul anului 2017 va fi deschis un nou apel, care să permită selectarea, până la data de 31 decembrie 2017, a unor noi strategii de dezvoltarea locală, cu termen de implementare până în 2023.

(c) În legătură cu articolul 15 alineatul (2) litera (a) punctul (i) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 — Prezentare generală a implementării investițiilor teritoriale integrate, dacă este cazul.

Finanțarea Instrumentului financiar ITI este asigurată integrat prin alocări dedicate din toate programele operaționale corespunzător investițiilor specifice FC, FEDR, FSE, FEADR și FEPAM, în valoare totală de circa 1,11 mld. Euro, după cum urmează:

- POIM - 407,64 mil. euro;
- POR - 358,1 mil. euro;
- POCU – 60 mil. euro;
- POC – 60 mil. euro;
- POCA – 16 mil. euro;
- PNDR – 130,55 mil. euro;
- POPAM – 37, mil. euro;
- POAT – 5 mil. euro.

Pentru accesarea acestor finanțări, potențialii beneficiari ai fondurilor ESI trebuie să *obțină un aviz de conformitate cu SIDDDD emis de ADI ITI*, aviz care constituie condiție de eligibilitate.

Autoritățile de management pentru POR, POCU, POCA și PNDR au decis lansarea de apeluri de proiecte dedicate ITI, astfel încât condițiile stabilite prin ghidurile solicitantului să reflecte corespunzător specificitatea nevoilor de dezvoltare ale teritoriului, precum și grupurile țintă. Până în decembrie 2016 nu au fost lansate apeluri de proiecte. Pana în decembrie 2016 Autoritățile de management pentru POR, POCU și POCA nu au lansat apeluri de proiecte.

Pentru implementarea instrumentului prin **PNDR** și realizarea coordonării au fost elaborate două proceduri. S-a stabilit ca din momentul deschiderii apelului de proiecte cu alocare distinctă pentru zona aferentă ITI în cadrul PNDR, solicitanții din arealul vizat de Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării (SIDDDD) depun proiecte exclusiv în cadrul apelului dedicat, însoțit de avizul de conformitate a proiectului cu obiectivele SIDDD emis de Asociația Dezvoltare Intercomunitară Delta Dunării, cu respectarea fluxului și procedurilor specifice PNDR 2014-2020. În situația epuizării alocării dedicată apelului ITI, solicitanții pot depune cererile de finanțare în cadrul apelului de proiecte național dacă acesta este încă în derulare și există fonduri disponibile, cu respectarea prevederilor din Ghidul solicitantului aplicabil apelului național de depunere a cererilor de finanțare.

Solicitanții care au depus anterior lansării apelului ITI, cereri de finanțare în cadrul apelurilor naționale, vor putea depune alte proiecte în cadrul apelului ITI dacă acestea răspund obiectivelor Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării (SIDDD) însoțite de avizul de conformitate a proiectului cu obiectivele SIDDD emis de Asociația Dezvoltare Intercomunitară Delta Dunării.

Apelurile PNDR dedicate zonei ITI Delta Dunării au fost stabilite pentru următoarele sub-măsuri:

- Submăsura 4.1 „Investiții în exploatații agricole”
- Submăsura 4.1.a „Investiții în exploatații pomicole”
- Submăsura 4.2 „Sprijin pentru investiții în procesarea/ marketingul produselor agricole”

- Submăsura 4.2a „Investiții în procesarea/marketingul produselor din sectorul pomicol”
- Submăsura 4.3 „Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea infrastructurii agricole și silvice” – componenta de Infrastructură de acces agricolă, irigații și drumuri forestiere
- Submăsura 6.1 „Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri”
- Submăsura 6.2 „Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale în teritoriul ITI Delta Dunării”
- Submăsura 6.3 „Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici”
- Submăsura 6.4 „Sprijin pentru investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole în teritoriul acoperit de ITI Delta Dunării”
- Submăsura 7.2 „Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică”
- Submăsura 7.6 „Investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural”

În cazul **POIM**, alocările indicative de la nivelul axelor prioritare vor fi utilizate doar în cazul în care la nivelul strategiilor naționale relevante pentru axele prioritare respective (ex. MPGT) sunt identificate proiecte care să contribuie la dezvoltarea ITI, în acord cu condițiile de finanțare stabilite prin program. La 31.12.2016 era aprobat un proiect aferent strategiei ITI DD (Fazarea proiectului Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Tulcea cu o val. eligibilă de 7,397 mil euro, din care fonduri UE 6,287 mil. Euro).

Sunt într-un stadiu avansate de pregătire proiectele:

- Podul peste Dunăre de la Brăila (promovarea acestui proiect depășește semnificativ alocarea ITI Delta Dunării la nivel de axă prioritară)
- Protecția împotriva inundațiilor a localității Babadag (17 mil. Euro)
- Trei proiecte în domeniul biodiversității (val. eligibilă de cca. 13 mil. Euro), urmând a fi contractate în perioada iunie-iulie 2017.
- Proiectul de sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată, finalizarea aplicației pentru un proiect major este estimată pentru prima jumătate a anului 2019.
- proiecte în domeniul biodiversității și prevenirii riscului la inundații, în pregătire la nivelul beneficiarilor.

La nivelul **POPAM** abordarea prevede lansarea de apeluri naționale cu alocare dedicată ITI, valoarea alocării ITI neputând să depășească 27% din valoarea apelului respectiv. Pana în decembrie 2016, în cadrul apelurilor naționale depuse, proiectele aferente instrumentului ITI au însumat 9,72 mil. euro respectiv 9,31 mil. euro pentru strategia de dezvoltare locală a zonei pescărești din Delta Dunării (FLAG Delta) și 0,4 mil. euro aferent unor proiecte pentru acordarea de compensații pentru ferme din situri Natura 2000.

Dezvoltarea urbană durabilă este implementată prin intermediul POR în cadrul căruia a fost stabilită o axă prioritară dedicată AP 4 - *Sprijinirea dezvoltării urbane durabile* (conform art. 96 alin.(1) litera (c) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013). Autoritățile urbane au fost desemnate organisme intermediare secundare (de nivel II), fiind incluse în sistemul de management și control al fondurilor ESI.

Finanțarea proiectelor de dezvoltare urbană se face în baza unor strategii integrate de dezvoltare urbană (SIDU) care abordează provocările economice, de mediu, climatice, demografice și constituie cadrul pentru selectarea operațiunilor (proiectelor) individuale de dezvoltare urbană.

Intervențiile din cadrul AP 4 susțin mai multe obiective tematice: OT 4 (măsurile pentru reducerea emisiilor de carbon în zonele urbane (piste de bicicliști/ achiziție mijloace de

transport ecologice/ electrice etc.), OT 6 (revitalizarea zonelor urbane - reconversia și refuncționalizarea terenurilor abandonate etc.), OT 9 (acțiuni integrate pentru comunități marginalizate - clădiri pentru activități educative, culturale și recreative; zone verzi de mici dimensiuni, piețe publice, scuaruri, părculețe, străzi urbane și utilități de bază la scară mică) și OT10 (infrastructura de educație - creșe, grădinițe, licee tehnologice, școli profesionale).

Până în decembrie 2016, AM POR a elaborat și CM POR a aprobat:

- *Metodologia de evaluare a documentelor strategice* aferente: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU), Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) și Documentul Justificativ pentru finanțare din Fonduri ESI 2014-2020.
- *Metodologia și criteriile de selecție strategică a proiectelor aplicabile de către Autoritățile Urbane*

(d) În legătură cu articolul 15 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, dacă este cazul, prezentare generală a implementării strategiilor macroregionale și a strategiilor privind bazinele maritime.

Acordul de Parteneriat a identificat domeniile prioritare relevante pentru **Strategia Europeană pentru Delta Dunării (SUERD)**, fiind totodată realizată o corespondență între obiectivele SUERD și obiectivele specifice ale programelor operaționale.

La nivel național a fost dezvoltată Platforma Informatică de Comunicare pentru Implementarea Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (PICSUERD). Aceasta este un instrument geospațial de informare și comunicare destinat facilitării, susținerii și sprijinirii procesului de implementare a Strategiei Uniunii Europene pentru regiunea Dunării (SUERD) în România, ce poate fi folosit pentru fundamentarea deciziilor de inițiere, elaborare și implementare de proiecte relevante SUERD, precum și monitorizarea acestora de către structurile de gestiune SUERD. Platforma operează cu date preluate din SMIS 2014, KEEP, SMIS-ETC, ANCPI și poate fi folosită și pentru alte tipuri de proiecte.

Problematica legată de implementarea obiectivelor SUERD la nivelul programelor operaționale este coordonată la nivelul GLF Coerență teritorială și cooperare teritorială care a propus o metodologie de monitorizare a contribuției proiectelor FESI la obiectivele SUERD prin introducerea unor criterii în baza cărora se pot acorda puncte suplimentare pentru proiectele relevante SUERD. Propunerile de criterii au fost primite de la coordonatori/reprezentanții naționali în Comitetele Directoare ale Ariilor Prioritare SUERD. Au fost alese pentru aplicare două criterii care vizează: *relevanța SUERD* – măsura în care proiectul propus contribuie la realizarea obiectivelor specifice ale ariilor prioritare SUERD și *relevanța pentru regiunea Dunării* - impactul teritorial asupra regiunii Dunării prin două dimensiuni: intensitatea și proximitatea și pentru care se poate acorda maxim 3 puncte.

Mecanismul de implementare a obiectivelor SUERD la nivelul programelor operaționale, vizează două opțiuni: lansarea de apeluri de proiecte dedicate SUERD (POR) și acordarea de puncte suplimentare pentru proiectele relevante SUERD (POIM).

Abordarea SUERD la nivelul POR prevede o alocare dedicată SUERD, alocare care va susține apelurile dedicate de la nivelul programului pentru domeniile: eficiență energetică, patrimoniu cultural, infrastructură rutieră și turism. În vederea obținerii unui impact semnificativ în zona Dunării, s-a decis concentrarea investițiilor în infrastructură pentru sprijinirea obiectivelor SUERD în cele 12 județe riverane Dunării - Caraș Severin, Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Brăila, Galați, Tulcea, Constanța, județe care fac parte din regiunea Vest, regiunea Sud - Vest, regiunea Sud - Muntenia și regiunea Sud - Est. Au fost elaborate ghiduri specifice pentru apelurile dedicate sprijinirii obiectivelor prevăzute de Ariile Prioritare SUERD. Apelurile de proiecte vor fi lansate în cursul anului 2017.

La nivelul POIM nu este prevăzută o alocare financiară dedicată SUERD, însă prin acțiunile finanțate programul contribuie în proporție de 90% la obiectivele SUERD alocarea orientată spre obiectivele Strategiei Dunării ridicându-se la cca. 9 mld. Euro, cu accent pe Pilonul 1 – Conectarea regiunii Dunării, prin AP 1, AP 2, AP6 - OS 6.1 și AP8 – OS 8.1 și pe Pilonul 2 - Îmbunătățirea condițiilor de mediu în Regiunea Dunării, prin AP 3 – AP 6.

Proiectele de transport naval contribuie direct la SUERD vizând acțiuni de îmbunătățire a navigației în beneficiul tuturor țărilor riverane. Prin POIM se finanțează acele rețele de transport care asigură conexiunea la nivelul coridorului Rhin-Dunare. POIM contribuie direct la atingerea țintei SUERD privind "Creșterea traficului de marfă cu 20% până în 2020 față de 2010" (țintă similară cu ținta POIM pentru OS 1.3).

Toate proiectele vizând dezvoltarea infrastructurii de apă și canalizare sunt relevante SUERD având impact asupra întregului bazin hidrografic.

Domeniile POIM pentru intervențiile cu impact pozitiv semnificativ asupra schimbărilor climatice, cu o alocare predefinită de cca. 25,7%, răspund obiectivelor stabilite prin Strategia Dunării, iar în dezvoltarea proiectelor se va fi ținut cont de măsurile pentru a menține starea ecologică bună a mediului marin, conform Directivei Cadru privind Strategia pentru mediul marin și Planului de Amenajare a Spațiului Maritim Transfrontalier al zonei Mării Negre.

Pentru apelurile competitive lansate pentru OS 4.1 – protecția și conservarea biodiversității, OS 6.1 – producție de energie din surse regenerabile mai puțin exploatate, OS 6.2 – reducerea consumului de energie și OS 6.4 – cogenerare de înaltă eficiență, ghidurile solicitantului au prevăzut acordarea de puncte suplimentare pentru proiectele situate în aria adiacentă Dunării, această abordare fiind extinsă și pentru proiectele care au rezultate derivate din proiecte în parteneriat transnațional.

Punctajul suplimentar se acordă acelor proiecte localizate în cele 12 județe riverane Dunării - Caraș-Severin, Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Brăila, Galați, Tulcea, Constanța - sau proiectelor care prezintă parteneriate cu entități cu profil similar din țările SUERD (14 țări).

Lansarea apelurilor de proiecte pentru aceste domenii urmează să se facă în cursul anului 2017.

Programul Dunărea contribuie în mod direct la sprijinirea guvernantei SUERD prin: lansarea de apeluri de proiecte dedicate Coordonatorilor de Arii prioritare SUERD, finanțarea structurii care deservește guvernanta strategiei, lansarea de apeluri de proiecte tip "capital de început". Primul apel de proiecte dedicat Coordonatorilor de Arii Prioritare SUERD s-a desfășurat în perioada 12 septembrie – 21 octombrie 2016. România este partener în trei proiecte, pentru ariile prioritare 1a, 3 și 5 prin intermediul Ministerului Transporturilor, Ministerului Dezvoltării Regionale Administrației Publice și Fondurilor Europene și Ministerului Mediului. Bugetul maxim acordat fiecărei arii prioritare este de 300.000 euro, la care se adaugă cofinanțarea națională de 15%.

(e) O prezentare generală a implementării abordării integrate pentru a răspunde nevoilor specifice ale zonelor geografice cel mai grav afectate de sărăcie sau ale grupurilor-țintă supuse celui mai ridicat risc de discriminare sau de excludere socială

Fondul de ajutor european pentru cele mai defavorizate persoane finanțează prin Programul Operațional Ajutorarea persoanelor Defavorizate 2014-2020 (POAD 2014-2020) intervenții privind depravarea alimentară (lipsa alimentelor de bază) și precaritate materială de bază la copii (lipsa materialelor școlare). POAD contribuie la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020 privind reducerea numărului de persoane expuse riscului de sărăcie și de excludere socială și de atenuare a celor mai grave forme de sărăcie prin furnizarea de asistență nefinanciară celor mai defavorizate persoane. Dat fiind specificul acestui program ca și potențiala sinergie cu intervențiile FSE, autoritatea de management pentru POAD este inclusă

în aceeași structura MDRAPFE cu Autoritatea de management pentru POCU, asigurându-se astfel o coordonare unitară.

Realizarea obiectivului specific al programului se face prin furnizarea de ajutoare alimentare categoriilor defavorizate, prin intermediul organizațiilor partenere, instituțiilor prefectului și primăriilor din întreaga țară. Distribuirea de ajutoare alimentare este acompaniată de măsuri auxiliare care încurajează inserția socială a persoanelor defavorizate respectiv: consiliere privind inserția socială și profesională, sănătate, igienă, educație, consiliere juridică, recomandări culinare etc. Din punct de vedere cantitativ, POAD s-a adresat în perioada 2014-2016 unui număr total de 6.347.777 persoane, din care 2.879.267 sunt femei. 1.277.604 de persoane dintre cele sprijinite prin POAD până prezent sunt reprezentate de copii în vârstă de maximum 15 ani și de 1.555.962 persoane în vârstă de minimum 65 de ani. În aceeași perioadă de referință, prin POAD au fost furnizate 166.398 tone de alimente distribuite în 15.096.901 de pachete de produse alimentare conținând făină, mălai, paste făinoase, ulei, zahăr, conservă pateu de ficat de porc.

Începând cu luna august 2016 a fost demarată procedura de modificare a POAD în vederea diversificării grupului țintă și a ajutoarelor oferite. Modificările au vizat asigurarea unei mai mari varietăți a măsurilor finanțate prin POAD. Prin această modificare s-a asigurat o mai mare varietate a măsurilor finanțate, respectiv lărgirea categoriilor de produse oferite, astfel încât să poată fi adresate mai multe tipuri de deprivare și precaritate (ex: introducerea de mese calde prin intermediul cantinelor, introducerea de rechizite pentru preșcolari, a pachetelor de igienă, a trusourilor pentru nou-născuți, a articolelor de îmbrăcăminte, încălțăminte și a sacilor de dormit pentru persoanele fără adăpost). S-a avut în vedere și concentrarea sprijinului acordat persoanelor defavorizate, respectiv creșterea frecvenței cu care se acordă sprijinul, precum și adăugarea unor noi categorii de grup țintă: copiii preșcolari, cuplurile mamă-nou-născut în risc de abandon, persoanele fără adăpost și persoanele aflate în situații temporare de criză. POAD a fost modificat prin Decizia Comisiei C (2017) 1086 final.

6. Dacă este cazul, acțiunile întreprinse pentru consolidarea capacității autorităților din statele membre și a beneficiarilor în privința administrării și utilizării fondurilor ESI [articolul 52 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

Măsurile întreprinse pentru consolidarea capacității autorităților implicate în sistemul de management și control și a beneficiarilor au vizat:

1. Reconfigurarea cadrului instituțional pentru gestionarea FESI, toate autoritățile de management pentru Politica de Coeziune fiind concentrate într-un singur minister, respectiv Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (MDRAPFE). Astfel, se asigură o coordonare mai puternică, precum și structuri de sprijin orizontale pentru Autoritățile de Management prin:
 - ✓ decizii de management unitare privind programarea și implementarea fondurilor și un proces de luare a deciziilor mai rapid;
 - ✓ sinergie - structuri care nu vor fi reproduse pentru fiecare autoritate de management;
 - ✓ termene administrative mai scurte;
 - ✓ abordare unitară în ceea ce privește implementarea, conform unor norme standardizate;
 - ✓ concentrare pe expertiză și o mai bună gestionare a resurselor umane.
2. Consolidarea funcției de coordonare – la nivelul MDRAPFE a fost creată Direcția Generală Programare, SMIS, Coordonare Sistem și Evaluare Programe Europene care reunește atribuții care vizează aspectele orizontale ale gestionării fondurilor ESI

3. Asigurarea tranziției celor două perioade de programare, în cadrul MDRAP fiind preluate și autoritățile de management aferente perioadei de programare 2007-2013. Procesul de desemnare a autorităților a fost realizat pornind de la sistemul cu structurile acreditate pentru perioada anterioară
4. Procesul de desemnare a autorităților a avut în vedere coordonarea/abordarea unitară a cadrului instituțional și procedural, cooperarea interinstituțională și sistemul informatic, context în care au fost definitive procedurile de lucru aplicabile diverselor structuri implicate în gestionarea fondurilor
5. Reorganizarea instituțională a fost însoțită și de suplimentarea resurselor umane ca măsură de optimizarea a capacității structurilor (cu accent pe noile structuri) de a implementa programul operațional gestionat, de exemplu de la 84 la 113 posturi alocate pentru direcția generală responsabilă de FSE
6. Instituirea unui sistem de evaluare semestrială a personalului implicat în coordonarea și gestionarea FESI pe baza unor criterii de performanță, rezultatul evaluării putând conduce la diminuarea drepturilor salariale
7. Consolidarea capacității structurilor parteneriale, respectiv prin Comitetul de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat și prin Comitetele de Monitorizare
8. Întărirea capacității administrative prin creșterea numărului și a nivelului de pregătire a personalului implicat în derularea proiectelor și ocuparea posturilor vacante de către personal cu competențe pentru selectare, control, verificări de management
9. **Utilizarea asistenței IFI pentru acordare de sprijin beneficiarilor** în special în ceea ce privește realizarea unor acțiuni aferente condiționalităților ex-ante privind sectorul transport și achizițiile publice
10. Prin proiectele contractate la nivelul AM POAT, până la 31 decembrie 2016, se vizează consolidarea capacității administrative a beneficiarilor în vederea pregătirii și implementării proiectelor finanțate din FESI, prin:
 - înființarea unei unități de gestiune integrată a proiectelor, formată din specialiști în domeniul scrierii și implementării de proiecte, dar și în domeniul IT, care să contribuie la creșterea eficacității în identificarea și pregătirea propunerilor de proiecte de calitate și cu impact strategic;
 - instruirea resursei umane pe întreg ciclul de viață al unui proiect (accesare fonduri europene, management de proiect, achiziții publice, management financiar, control intern, managementul riscurilor etc.), în vederea îmbunătățirii procesului de accesare și implementare a proiectelor finanțate din instrumente structurale, conducând, totodată, la crearea unui cadru performant în materie;
 - pregătirea aplicată a personalului din cadrul administrației publice locale, care aplică legislația UE în domeniul ajutorului de stat și care sunt potențiali beneficiari/beneficiari FESI;
 - monitorizarea și coordonarea implementării proiectelor din cadrul mecanismului ITI, cu asigurarea vizibilității și informării publice permanente cu privire la acestea, precum și sprijinirea beneficiarilor locali în elaborarea de cereri de finanțare, asigurarea de servicii help-desk și organizarea de întâlniri, seminarii și ateliere de lucru pentru prezentarea proiectelor finanțate în cadrul ITI.
11. În vederea sprijinirii autorităților implicate în coordonarea, gestionarea și controlul FESI, prin proiectele contractate la nivelul AM POAT, până la 31 decembrie 2016, se vizează:
 - asigurarea funcționării MDRAPFE în calitate de coordonator FESI și autoritate de management pentru POAT, POIM și POC, Autorității de Certificare și Plată, Autorității de Audit și OIPSI;

- sprijinirea dezvoltării capacității de evaluare a MDRAPFE, precum și a implementării planurilor de evaluare a Acordului de Parteneriat, POAT și POC;
 - asigurarea formării autorităților competente privind evaluarea impactului asupra mediului și evaluarea de mediu pentru perioada 2014-2020, precum și a formării ACP și AA pentru derularea activității;
 - asigurarea resurselor necesare pentru remunerarea personalului MDRAPFE în calitate de coordonator FESI și autoritate de management pentru POAT, POIM și POC, OI Cercetare și OIPSI.
12. Programul Operațional Capacitate Administrativă susține acțiuni ce contribuie la consolidarea capacității administrative a beneficiarilor și urmărește atingerea rezultatului sarcini administrative pentru beneficiari reduse. În cursul anului de raportare, AM a lansat o procedură de achiziții de servicii de organizare a unor caravane și workshop-uri pentru sprijinirea potențialilor beneficiari și a beneficiarilor programului în pregătirea proiectelor și în implementarea acestora.
13. Implementarea Strategiei și a Planului de formare EIA/SEA pentru autoritățile competente de mediu - pentru perioada 2014-2020 (elaborată cu asistența JASPERS). Strategia și planul cuprind 2 cicluri de formare: Primul ciclu (2014 – 2016) este organizat în două etape cu sprijinul a 2 proiecte finanțate prin PO AT (2007-2013 și 2014-2020).
14. Consolidarea capacității Autorității de Management pentru PNDR realizată prin intermediul proiectelor derulate prin Măsura 20 - Asistența Tehnică, activată doar parțial până la 31 decembrie 2016, în principal pentru a acoperi cheltuielile directe comune ale sistemului de management

7. Acțiunile întreprinse și progresele realizate în vederea reducerii sarcinii administrative pentru beneficiari [articolul 52 alineatul (2) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

Reducerea sarcinilor administrative atât asupra beneficiarilor, cât și asupra autorităților de management/organismelor intermediare, reprezintă una dintre principalele direcții de acțiune în scopul eficientizării procesului de gestiune a asistenței financiare și realizarea unui grad ridicat de absorbție a fondurilor disponibile.

Pe baza rezultatelor *Evaluării sarcinilor administrative asupra beneficiarilor Fondurilor Structurale și de Investiții* realizate în anul 2014, dar și a experienței din perioada de programare 2007-2013, s-au întreprins o serie de măsuri care să contribuie la reducerea sarcinilor administrative, respectiv:

1. **asigurarea predictibilității** - pentru ca solicitanții de finanțare să poată începe pregătirea din timp a proiectelor, pe site-ul oficial al fondurilor europene (www.fonduri-ue.ro) s-a introdus o pagină specială "calendar lansări", care conține calendarele concursurilor planificate pentru anul următor.
2. **coerență în funcționarea sistemului** - simplificarea procedurilor administrative de depunere și evaluare a cererilor de finanțare, proceduri care au o abordare unitară la nivelul tuturor autorităților de management pentru o mai mare coerență în funcționarea sistemului și simplificarea listei documentelor solicitate la depunerea cererilor de finanțare
 - a. În vederea asigurării unei abordări unitare pentru toate programele operaționale, s-a realizat o **structură comună atât pentru ghidurile** care cuprind informații și reguli generale de eligibilitate aplicabile în mod obligatoriu solicitanților care doresc să obțină finanțare FESI (*Orientări privind oportunitățile de finanțare*), cât și pentru

- ghidurile specifice aplicabile fiecărei cereri de propuneri de proiecte finanțate prin fiecare program operațional.
- b. Modelul (template-ul) de ghid specific conține modele standardizate de anexe, model standard de contract de finanțare, care poate fi adaptat pentru fiecare tip intervenție și un orientări privind încadrarea beneficiarilor în categoria IMM-urilor. În acest fel se asigură o **structură uniformă a datelor solicitate pentru fiecare apel de proiecte**. O anexă specială, prezintă pe larg formularul de cerere de finanțare, valabil pentru toate programele operaționale, cu instrucțiuni, recomandări și clarificări privind modul de completare.
 - c. **Formularul cererii de finanțare se completează de către solicitant în aplicația electronică MySMIS**. Anexele la formularul cererii de finanțare trebuie încărcate în MySMIS, în format PDF, după ce au fost **semnate digital** (semnătură electronică). Eventualele anexe suplimentare solicitate pentru anumite priorități de investiții sunt prezentate în Ghidurile specifice.
 - d. S-a realizat o analiză a documentelor solicitate beneficiarilor în faza de evaluare a proiectelor și în faza de contractare în vederea reducerii numărului acestora și **identificarea unor surse independente de verificare a datelor**.
- 3. implementarea principiilor sursei unice de informații** - asigurarea interoperabilității sistemului informatic integrat SMIS2014+/MySMIS2014 cu alte baze de date existente la nivel național. *Aplicațiile 2014* de tip BackOffice (MySMIS2014/SMIS2014+, SMIS2014Minimal, Art4SMIS2014 etc) asigură inclusiv servicii de interconectare cu Bazele de date ale Ministerului Administrației și Internelor, Agenției Națională de Administrare Fiscală, furnizorilor de certificate digitale calificate etc.
- 4. informarea potențialilor beneficiari/beneficiarilor** cu privire la stadiul proiectului în cadrul fiecărei etape
- a. prin funcționalitățile sale, SMIS 2014+ permite înregistrarea tuturor proiectelor depuse cu un cod unic numit, *Codul Proiectului*, la Organismele Intermediare/Autoritățile de Management
 - b. în baza acestui cod este evidențiat transparent stadiul proiectului în cadrul fiecărei etape (depus/ în evaluare/ în contractare/în implementare/ încheiat/ în suspendare, etc).
- 5. în etapa de implementare**, pentru a reduce sarcina administrativă a beneficiarilor, dar și pentru a se asigura colectarea tuturor informațiilor referitoare la proiectele finanțate din FESI, necesare pentru monitorizarea, evaluarea, gestionarea financiară, verificarea, auditul și controlul acestora, **MySMIS permite un sistem de schimb electronic de date între beneficiari și o autoritate de management**, organisme intermediare. Celelalte autorități din sistemul de management (autoritate de certificare, autoritate de audit) au acces de vizualizare a informațiilor aferente acestui schimb de date. În aplicație există module speciale, cu formulare tipizate, aferente etapei de Implementare proiect, gestionării și monitorizării informațiilor privind procedurile de achiziții publice derulate la nivel de proiect, plățile autorizate/certificate, audit și control. Aplicația pune la dispoziție utilizatorilor săi, formulare interactive și/sau pre completate, cu valorile definite/ înregistrate și salvate în alte Module/Secțiuni/Funcții anterioare.
- 6.** Una dintre cele mai importante schimbări pentru perioada financiară 2014 -2020 se referă la managementul financiar, prin **introducerea costurilor simplificate ca o alternativă la rambursarea cheltuielilor efectuate pe baza costurilor reale** în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene. Utilizarea acestor opțiuni aduce avantaje atât beneficiarilor, cât și autorităților care gestionează programele operaționale. Pe de

o parte, se va accelera efectuarea plăților și se va reduce riscul de aplicare a corecțiilor financiare, pe de altă parte va permite beneficiarilor să se concentreze asupra implementării proiectelor și realizarea indicatorilor de performanță prin reducerea numărului de documente solicitate.

Opțiunile simplificate se utilizează pentru intervențiile finanțate prin următoarele programe operaționale:

Programul Operațional Capital Uman:

- introducerea pentru toate apelurile de proiecte a opțiunii de decontare a cheltuielilor indirecte ca rată forfetară de 15% din costurile directe eligibile cu personalul care nu fac obiectul subcontractării;
- inițierea Actului de Delegat pentru aprobarea de către CE a costului unitar pentru acordarea de subvenții angajatorilor, în conformitate cu legislația națională;
- stabilirea unor bareme standard pentru costuri unitare aferente formării profesionale, pentru cele trei niveluri de calificare se află într-un stadiu final de negociere cu CE;
- elaborarea metodologiei de stabilire a costurilor unitare aferente programelor de doctorat/ post-doctorat, programele de tip „a doua șansă” și programele „școala după școală” se realizează împreună cu serviciile COM;
- planul de calcul al costurilor standardizate pentru educația în creșe a fost transmis către CE în primul trimestru al acestui an.

Programul Operațional Regional:

- introducerea pentru proiecte de asistență tehnică al căror beneficiari sunt organismele intermediare a opțiunii de decontare a cheltuielilor indirecte ca rată forfetară de 15% din costurile directe eligibile cu personalul care nu fac obiectul subcontractării;

Programul Operațional Competitivitate:

- introducerea pentru din domeniul cercetării - dezvoltării a opțiunii de decontare a cheltuielilor indirecte ca rată forfetară de 25% din costurile directe eligibile cu personalul care nu fac obiectul subcontractării, în conformitate cu Regulamentul nr. 1303/2013, art. 68, lit. c).

7. Una dintre măsurile prevăzute în Acordul de Parteneriat pentru perioada 2014-2020 se referă **creșterea accesibilității la finanțare a potențialilor beneficiari prin activități de informare privind accesarea fondurilor europene** structurale și de investiții, precum și privind **posibilitatea obținerii de către IMM-uri a unor finanțări complementare din surse/programe, naționale și europene.**

A fost realizată o analiza privind identificarea potențialilor parteneri pentru implementarea serviciilor de tip "Ghișeu unic"/"One-stop-shop" dedicate furnizării de informații și îndrumării IMM-urilor în vederea accesării fondurilor publice în cadrul căreia au fost avute în vedere următoarele principii: reprezentativitatea teritorială, accesibilitatea și infrastructura sediilor, vizibilitate și experiență în domeniul mediului de afaceri, personal cu experiență în problemele mediului de afaceri. A fost analizată și demografia și dinamica IMM-urilor în România la nivel județean și regional, precum și principalele surse de finanțare ale acestora (fonduri europene, programe europene, programe guvernamentale gestionate /coordonate la nivel național de diferite instituții). Urmare a acestei analize au fost identificate ca parteneri: Oficiile teritoriale pentru întreprinderi mici și mijlocii și cooperatie (OTIMMC); Agenții Regionale de Dezvoltare (ADR); Consiliile județene; Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă; Camerele de Comerț și Industrie. În baza criteriilor stabilite, au fost alese Agențiile de dezvoltare regională, opțiune care prezintă avantajul posibilității de operaționalizare

rapidă și asigurarea unei implicării sustenabile în baza experienței vaste în gestionarea fondurilor europene și credibilității în relația cu mediul de afaceri.

La nivelul lunii decembrie 2016, a fost elaborat și era în curs de negociere un **Protocol de colaborare în vederea organizării și funcționării serviciilor de tip „one stop shop” și informare la nivel județean** prin intermediul Agențiilor pentru Dezvoltare Regională, organisme neguvernamentale, nonprofit, de utilitate publică, cu personalitate juridică, în condițiile Legii nr.315/2004 privind dezvoltarea regională în România.

8. Au fost adoptate o serie de măsuri care au condus la **reducerea sarcinii administrative asupra beneficiarilor Programului Național de Dezvoltare Rurală.**

- A fost introdusă posibilitatea de depunere on-line în vederea reducerii perioadei de timp și a costurilor necesare pentru depunerea proiectelor, care a condus la îmbunătățirea semnificativă a eficacității și eficienței sistemului de implementare, în comparație cu perioada de programare anterioară, generând o percepție pozitivă în rândul părților interesate și al beneficiarilor
- A fost elaborată și actualizată continuu baza de date cu prețuri de referință pentru mașini, utilaje și echipamente specializate care pot fi achiziționate prin măsurile de investiții aferente PNDR 2014-2020 în scopul reducerii poverii administrative la nivelul beneficiarilor
- S-a redus numărul de documente solicitate la depunerea proiectelor, rămânând ca o serie de documente să fie prezentate la contractare, pentru fluidizarea procesului de depunere a proiectelor
- S-a impus evaluarea continuă a proiectelor depuse în vederea scurtării termenelor de la depunerea la contractarea proiectelor
- A fost utilizată opțiunea de cost simplificat prin utilizarea costurilor standard pentru costurile legate de înființarea și reconversia plantațiilor pomicole în cadrul sub-măsurii 4.1a, pentru struguri de masă în cadrul sub-măsurii 4.1, iar în cadrul Submăsurii 8.1 pentru lucrări de împădurire. Costurile standard au condus la eliminarea achizițiilor private și la asigurarea rezonabilității costurilor
- Reducerea numărului de documente solicitate potențialilor beneficiari, inclusiv reducerea numărului de autorizații/avize solicitate în faza de depunere a proiectului. În plus, se aplică o separare clară între documentele solicitate în faza de evaluare și selecție și cele solicitate în faza de contractare. A fost prelungit termenul de la notificarea selectării cererii până la contractare, în situațiile în care avizele necesare încheierii contractului necesită termene mai lungi
- Reducerea perioadelor de timp atât în cazul avizării unor modificări în proiecte cât și în cazul avizării dosarelor de achiziții, coroborat cu extinderea bazei de date privind prețurile pentru achiziții și actualizarea cu regularitate a acesteia

8. **Rolul partenerilor menționați la articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 în punerea în aplicare a acordului de parteneriat [articolul 52 alineatul (2) litera (h) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]**

(a) Descrierea și evaluarea rolului **partenerilor selectați în vederea elaborării raportului de progres**, cu trimitere la acordul de parteneriat.

Prin AP (capitolul 2.1) a fost stabilit un mecanism de coordonare a implementării Fondurilor Europene Structurale și de Investiții (FESI), organizat pe 3 niveluri și trei categorii de structuri partenariale:

- coordonare la nivel strategic - realizată prin intermediul Comitetului de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat (CCMAP);
- coordonare la nivel tematic - asigurată de Subcomitetele de Coordonare Tematică (SCT);
- coordonare la nivel operațional - asigurată prin intermediul Grupurilor de Lucru Funcționale (GLF).

Organizarea cadrului partenerial la nivelul AP, cât și a celui de la nivelul programelor (comitete de monitorizare) respecta principiile parteneriatului și reprezentativității în conformitate cu prevederile art. 48, coroborat cu art. 5 din Regulamentul UE nr. 1303/2013, ale art. 4 din Actul delegat UE nr. 240/2014.

Structurile partenariale pentru gestionarea și coordonarea FESI au fost organizate sub coordonarea MDRAPFE (MFE), printr-un proces transparent de selecție, cu asigurarea reprezentativității tuturor partenerilor relevanți. CCMAP are o structură formată din 43 de instituții și organizații, dintre care 20 sunt organizații din mediul economic, social și din societatea civilă. Între acestea, se regăsesc organizații reprezentative pentru mediul de afaceri, protecția mediului sau domeniul social, cât și organizații reprezentative pentru interesele de la nivel local. Conform ROF, reprezentanții CE și ai altor organisme relevante participă la reuniuni în calitate de invitați.

Selecția partenerilor membrii în CCMAP s-a făcut pe baza unei scrisori de intenție și a unui set de criterii care au vizat: reprezentarea echilibrată a domeniilor relevante pentru implementarea fondurilor europene structurale și de investiții; expertiza și experiența (organizațiile au fost invitate să descrie maximum trei acțiuni/proiecte relevante pentru domeniul menționat care au fost inițiate și implementate în perioada 2010-2014; utilitatea și calitatea propunerilor formulate pentru rolul și atribuțiile CCMAP. Au prezentat candidaturi 155 de organizații. O mare parte dintre cei care și-au exprimat interesul și ai fost selectați au participat la elaborarea AP 2014-2020 și a Programelor Operaționale subsecvente acestuia.

Până la sfârșitul anului 2016, au fost organizate 2 reuniuni ale CCMAP (23 aprilie 2015 și 3 februarie 2016), care au vizat: informarea asupra modului de funcționare a cadrului partenerial pentru managementul Acordului de Parteneriat; informare asupra intervențiilor prevăzute de fiecare Program Operațional și a complementarităților dintre acestea; aprobarea Planului de Evaluare a Acordului de Parteneriat; prezentarea primelor rezultate ale mecanismului de coordonare între programele finanțate din FESI în domeniile: sănătate, educație și incluziune socială; prezentarea rezultatelor la nivel tehnic din cadrul GLF.

Pe site-ul www.fonduri-ue.ro, în secțiunea Documente relevante, este prezentat cadrul partenerial aferent AP și documentele dezbătute în cadrul reuniunilor CCMAP, precum și sintezele deciziilor luate în cadrul reuniunilor. Pentru a asigura comunicarea cu membrii CCMAP, precum și cu alți parteneri interesați este utilizată adresa de e-mail secretariat.ciap@fonduri-ue.ro (aceeași din perioada de consultare în cadrul partenerial constituit pentru elaborarea Acordului).

Grupurile de Lucru Funcționale asigură suport tehnic în procesul de coordonare a gestionării FESI, atât la nivel strategic și tematic (pentru CCMAP și SCT), cât și la nivel operațional (pentru Comitetul de Management pentru Coordonarea Fondurilor ESI și Comitetele de Monitorizare ale Programelor Operaționale). GLF sunt organizate în funcție de zonele orientative de interes indicate în Acordul de Parteneriat, dar și de nevoile apărute pe parcursul procesului de implementare a FES și au în componență reprezentanți ai autorităților de management,

organismelor intermediare - pentru zonele de interes care vizează aspecte tehnice de implementare, reprezentanți ai altor autorități publice / parteneri economici și sociali relevanți. Grupurilor de Lucru Funcționale au fost organizate pe 4 mari paliere, generate de provocările procesului de implementare:

a) Operațional:

- GLF Principii orizontale;
- GLF Orizontal (opțiuni simplificate, sarcini administrative);
- GLF Sistem FESI (proceduri operaționale, audit, nereguli și fraude);
- GLF SMIS/MY SMIS
- GLF Comunicare
- GLF Asistență Tehnică și Resurse Umane / Capacitate administrativă;
- GLF Ajutor de Stat

b) Evaluare și performanță;

- GLF Evaluare (cadrul de performanță, planuri de evaluare AP/OP, statistică și indicatori)
- GLF Raportare (raport de progres AP, Rapoarte anuale de implementare, monitorizare absorbție)

c) Complementarități și coerență strategică

- GLF Complementarități (sănătate, educație, incluziune socială /dezinstituționalizare)
- SUERD (relevanță intervenții FESI)

d) Abordări inovative

- GLF Instrumente Financiare
- GLF Dezvoltare Urbană Integrată
- GLF Investiții Teritoriale Integrate
- GLF Dezvoltare sub Responsabilitatea Comunității (DLRC)

GLF funcționează în baza unei Proceduri generale pentru organizare și funcționare, iar coordonarea și secretariatul sunt asigurate de către departamentele din cadrul MDRAPFE relevante pentru fiecare zonă majoră de interes.

Urmarea a activităților GLF au fost dezvoltate o serie de documente (instrucțiuni/orientări metodologice, propuneri de acte normative, etc.) cu caracter orizontal care au contribuit la simplificarea managementului și la reducerea sarcinilor administrative:

- model pentru elaborarea Orientărilor privind oportunitățile de finanțare (structură comună pentru ghidurile la nivel de program care cuprind informații și reguli generale de eligibilitate aplicabile în mod obligatoriu solicitanților care doresc să obțină finanțare FESI),
- model (template) de ghid specific (conține modele standardizate de anexe, model standard de contract de finanțare adaptabil pentru fiecare tip intervenție),
- evaluarea sarcinilor administrative asupra beneficiarilor fondurilor ESI
- ghid privind integrarea temelor orizontale în cadrul proiectelor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2014-2020,
- orientări privind încadrarea beneficiarilor în categoria IMM-urilor,
- metodologie de verificare a încadrării în categoria "întreprinderi în dificultate",
- metodologii privind introducerea costurilor simplificate,
- manual pentru utilizatorii SMIS 2014+ (front-office și back-office),

- strategia de comunicare comună tuturor programelor din cadrul politicii de coeziune și analiza implementării centrelor de informare și oficiilor ”ghișeu unic”,
- orientări pentru AM-uri privind introducerea unor criterii de evaluare privind relevanța pentru SUERD a proiectelor,
- stabilirea cadrului procedural pentru implementarea celor 3 etape distincte ale mecanismului DLRC,
- planuri de evaluare programe/AP,
- evaluarea ex-ante a deficitului de finanțare și a nevoilor de instrumente financiare.

Elaborarea Raportului de Progres s-a realizat în baza informațiilor din Rapoartele de implementare (documente aprobate în cadrul Comitetelor de Monitorizare), Programul Național de Reformă și prin consultare cu autoritățile de management și alți parteneri relevanți (ADI ITI, coordonatorul național SUERD, MAE, ministere de linie).

Raportul de progres a fost publicat pentru consultare publică pe pagina www.fonduri-ue.ro.

Raportul de progres a fost supus dezbaterii CCMAP, prin procedură scrisă.

(b) Descrierea și evaluarea implicării partenerilor selectați în procesul de implementare a programelor, inclusiv participarea în comitetele de monitorizare a programelor.

La nivelul programelor operaționale rolul partenerilor este asigurat prin Comitetele de Monitorizare și structurile (grupuri de lucru/subcomitete sectoriale) constituite la nivelul acestora. În CM ca și în celelalte structuri, organizațiile non-publice reprezintă cel puțin 40% din totalul membrilor cu drept de vot. Selecția acestora s-a făcut pe baza unei proceduri transparente și nediscriminatorii, în urma exprimării interesului acestora, a experienței în exercițiul de programare 2007-2013, expertizei relevante pentru domeniile de intervenție ale programului și a aportului adus la definirea intervențiilor FESI, respectiv aportul acestora la elaborarea documentelor de programare.

CM își desfășoară activitatea în baza unui Regulament de Organizare și Funcționare (ROF) propus de către AM, document dezbătut și aprobat în cadrul reuniunii CM de către majoritatea membrilor cu drept de vot. Prin ROF sunt prevăzute informații cu privire atribuțiile și componența CM, modalitatea de transmitere a documentelor pentru reuniunile CM, publicarea și accesibilitatea acestora, modul de lucru, precum și codul de conduită al membrilor pentru prevenirea conflictelor de interese și asigurarea confidențialității și regulilor privind protecția datelor.

În vederea îndeplinirii funcțiilor CM care presupun examinarea implementării programului și a progreselor înregistrate în atingerea obiectivelor, dar și aprobarea unor documente relevante pentru implementare, în cadrul Regulamentelor de Organizare și Funcționare (ROF) au fost prevăzute informații cu privire la dreptul de vot, transmiterea documentelor pentru reuniunile CM, publicarea și accesibilitatea acestora, modul de lucru, precum și codul de conduită al membrilor pentru prevenirea conflictelor de interese și pentru asigurarea confidențialității și regulilor privind protecția datelor.

La nivelul CM, au fost constituite subcomitete/ grupuri de lucru/subgrupuri de lucru etc. care, pe lângă membrii CM, au componență și alte structuri partenoriale, asigurându-se un cadru partenerial extins. Aceste substructuri au fost constituite în vederea asigurării dezbaterilor la nivel tehnic concretizate în recomandări/documente suport pentru deciziile CM.

Partenerii sunt implicați în definirea aranjamentelor de implementare și în elaborarea documentelor cheie privind implementarea programelor (ghidurile solicitanților, criteriile de evaluare a cererilor de finanțare, fundamentarea nevoilor de modificare a programului, etc.). pentru consultare publică, documentele sunt publicate pe site-ul oficial al AM. Partenerii au

posibilitatea, de asemenea, să monitorizeze progresul înregistrat în implementarea programului, problemele întâmpinate de către autoritatea de management sau beneficiari și soluțiile identificate, prin participarea inclusiv în contextul pregătirii și consultării Rapoartelor Anuale de Implementare.

(c) Alte elemente, dacă este cazul.

Având în vedere lecțiile învățate în perioada 2007-2013, dar și experiența actualei perioade de programare, a fost identificată necesitatea unor acțiuni semnificative pentru a îmbunătăți capacitatea partenerilor, pentru a face față următoarelor riscuri:

- Nivel redus de organizare a partenerilor, în special a celor proveniți din societatea civilă, nivel care poate afecta continuitatea participării lor efective la formele / procesele de parteneriat ale programelor/AP;
- Nivelul insuficient de cunoștințe tehnice privind normele UE;
- Riscul ca o creștere neechilibrată a organizării și a capacității partenerilor să conducă la dezechilibrarea cadrului partenerial, astfel că unii parteneri pot avea în timp un rol mai important decât ceilalți.

Pentru diminuarea acestor riscuri, precum și pentru promovarea unui parteneriat eficient în procesul de coordonare și gestionare a fondurilor ESI, în luna decembrie 2016 a fost elaborată cererea de finanțare POAT pentru implementarea unui proiectului *"Sprijin pentru implementarea principiului parteneriatului în coordonarea și gestionarea FESI 2014-2020"* cu următoarele obiective: dezvoltarea și întreținerea unei platforme de comunicare și informare (pagina web), precum și editarea și publicarea unui newsletter, consolidarea capacității administrative a partenerilor prin intermediul atelierelor de lucru, seminariilor și sesiunilor de formare dedicate și elaborarea unui Cod național de conduită privind organizarea parteneriatului.

9. Un rezumat al acțiunilor întreprinse în ceea ce privește aplicarea principiilor orizontale și a obiectivelor de politică pentru implementarea fondurilor ESI [articolul 52 alineatul (2) litera (i) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013]

(a) Un rezumat al acțiunilor întreprinse în ceea ce privește aplicarea principiilor orizontale pentru a asigura promovarea și monitorizarea acestor principii în diversele tipuri de programe, cu referire la conținutul acordului de parteneriat:

Acțiunile pentru aplicarea principiilor orizontale menționate la articolele 7 și 8 din RDC au fost întreprinse în conformitate cu ceea ce a fost stabilit în cadrul AP, precum și în programele operaționale, ținând cont de impactul pozitiv pe care intervențiile finanțate îl pot avea asupra egalității de șanse și de tratament, precum și de potențialul de a contribui la dezvoltarea durabilă.

În acest context, unul dintre elementele analizate de evaluarea ex-ante a programelor operaționale a fost *„caracterul adecvat al măsurilor planificate pentru promovarea egalității de șanse între bărbați și femei, prevenirea discriminării și promovarea dezvoltării durabile”*.

În vederea respectării acestor principii, pe parcursul implementării fondurilor ESI în România, este aplicată o abordare dublă: (i) abordarea integratoare a temelor orizontale la nivelul pregătirii și implementării programelor, inclusiv în legătură cu monitorizarea, raportarea și evaluarea; (ii) proiectarea și implementarea acțiunilor țintite, concepute în mod special pentru promovarea egalității de șanse între femei și bărbați, prevenirea discriminării, precum și introducerea de priorități de finanțare orientate direct spre susținerea dezvoltării durabile.

1. Egalitatea de șanse între femei și bărbați, nediscriminare, accesibilitatea pentru persoanele cu handicap

Promovarea egalității de șanse și prevenirea a discriminării în timpul pregătirii, proiectării și implementării programelor operaționale au exprimat angajamentul de a pune în practică prevederile legale și orientările cuprinse în strategiile în domeniu și au îmbrăcat diverse forme pentru a aplica în practică principiul egalității de șanse și de tratament în implementarea fondurilor ESI.

Abordarea integratoare a urmărit ca obiectiv permanent includerea perspectivei egalității de șanse și de tratament în fiecare fază a ciclului de viață al programelor operaționale, până la proiectele individuale, chiar dacă nu există o situație de dezechilibru evident, astfel încât să se obțină în mod egal beneficii pentru diversele categorii de persoane și prevenirea oricărei forme de discriminare.

Cu scopul de a sprijini dobândirea unei înțelegeri și recunoașteri comune în ceea ce privește promovarea egalității între bărbați și femei, nediscriminare și accesibilitatea, cu sprijinul autorităților de management, precum și consultarea autorităților în domeniu a fost elaborat "Ghidului privind integrarea temelor orizontale în cadrul proiectelor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2014-2020 partea a I – a Egalitatea de șanse și de tratament, ghid general aplicabil tuturor programelor operaționale" (<http://www.fonduri-ue.ro/orientari-beneficiari>). Ghidul detaliază etapele în care trebuie aplicate principiile menționate și identifică tipurile posibile de discriminări și legislația aplicabilă.

În plus, în contextul îndeplinirii condiționalităților ex-ante, s-a realizat formarea personalului din cadrul autorităților implicate în gestionarea și controlul fondurilor ESI în domeniul egalității de șanse și nediscriminării.

De asemenea, trebuie menționată implicarea organismelor naționale responsabile de promovarea egalității de șanse și a organizațiilor ce reprezintă interesele grupurilor ce militează pentru egalitate prin consultările publice cu ocazia participării la elaborarea programelor operaționale și, ulterior, prin implicarea participativă în cadrul Comitetelor de Monitorizare.

În vederea integrării egalității de șanse și nediscriminării în diferite faze ale ciclului programelor operaționale au fost avute în vedere diverse acțiuni, precum:

- elaborarea unei secțiuni dedicate în cadrul tuturor ghidurilor solicitantului în care este prezentat modul de abordare a principiul menționat. Astfel, fiecare proiect trebuie să descrie acțiunile specifice de promovare a egalității de șanse și prevenirea a discriminării într-o secțiune aferentă în cererea de finanțare. De asemenea se va detalia modul în care legislația privind asigurarea accesului persoanelor cu dezabilități se aplică și va fi respectată în cadrul proiectelor care vizează infrastructura fizică;
- introducerea unui criteriu de eligibilitate care este analizat în etapa de verificare administrativă și a eligibilității pe baza informațiilor prezentate în cererea de finanțare și a unei liste de verificare pentru acest criteriu;
- includerea în cererea de finanțare a unei declarații pe propria răspundere a solicitanților privind respectarea principiului egalității de șanse (POAPAM);
- monitorizarea – în implementare – a modului în care angajamentele asumate prin cererea de finanțare au fost respectate;

Planul de evaluare de la nivelul acordului de parteneriat sunt incluse evaluări ale aspectelor legate de egalitatea de șanse și nediscriminare în cadrul programelor. În particular, programele care abordează șansele de angajare, educația, formarea, sprijinul pentru întreprinderi, sănătatea, integrarea socială cuprind acțiuni specifice ce vizează egalitatea de șanse între bărbați și femei, nediscriminare și accesibilitatea.

O parte dintre obiectivele specifice și activitățile proiectelor au fost concepute/formulate astfel încât propună măsuri concrete/instrumente care să contribuie la eliminarea inegalităților și să promoveze egalitatea de șanse și tratament și să determine o îmbunătățire a unor situații defavorabile în care se află diverse categorii de persoane, astfel:

- POCU a introdus în apelurile de proiecte tema secundară privind nediscriminarea, asigurând procente minimale pentru bugetarea acestora și acordă un punctaj pentru proiectele care includ măsuri ce promovează egalitatea de șanse și nediscriminarea;
- două tipuri de investiții promovate prin POIM au tangență cu principiul egalității de șanse: infrastructura de metrou și feroviară include investiții pentru facilitarea accesului persoanelor cu dezabilități și biodiversitatea prin asigurarea egalității de șanse în stabilirea grupului țintă pentru activitățile de conștientizare.

2. Dezvoltarea durabilă (protecția mediului, utilizarea eficientă a resurselor, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, biodiversitatea și prevenirea riscurilor).

Angajamentul de a conserva și proteja mediul înconjurător împotriva efectelor potențial nocive ale intervențiilor și de a asigura rezultate prin beneficii nete sociale, de mediu și privind clima a fost integrat în AP prin enunțarea priorităților de investiții din cadrul obiectivelor tematice 4, 5, 6 și 7 și prin activități de integrare, dedicate protecției mediului, eficienței energetice, atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, biodiversității, rezistenței la dezastre, prevenirii și gestionării riscurilor în alte obiective tematice.

Toate ghidurile aferente POIM, exceptând cele care vizează biodiversitatea și energia, solicită completarea cererii de finanțare în formatul solicitat în Regulamentul nr. 207/2015, Anexa II. Aceasta presupune că toate proiectele includ următoarele aspecte:

- descrierea modului în care proiectul contribuie la obiectivele politicii de mediu și le ia în considerare, inclusiv în ceea ce privește schimbările climatice (eficiența resurselor, conservarea biodiversității și a serviciilor eco-sistemice, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, rezistența la efectele schimbărilor climatice etc).
- descrierea principiului poluatorul plătește;
- analiza impactului asupra siturilor Natura 2000 (acolo unde există);
- introducerea unor soluții economice (spre exemplu soluții bazate pe consum redus de apă în cadrul OS 3.2, AP 7 POIM);

Pentru proiectele în infrastructura de transport, conform celor precizate în POIM, studiul de fezabilitate trebuie să includă analiza opțiunilor integrate de finanțare care presupun, pe lângă construcția/modernizarea tronsonului vizat, elementele necesare ce impun asigurarea unui serviciu de calitate și în parametri adecvați de siguranță, (sistemele telematice, iluminat public, perdele forestiere, panouri de protecție împotriva zgomotului, covoare asfaltice fonoabsorbante, și alte măsuri de siguranță, infrastructura verde prevăzută prin acordul de mediu – adaptate după caz și tipul de infrastructură).

Introducerea dezvoltării durabile în posibilitatea de finanțare prin fonduri ESI implică recunoașterea și luarea în considerare a principiului sub toate aspectele și în toate fazele ciclului de viață al programelor operaționale. În această privință, procesul de pregătire și implementare a AP și PO cuprinde și măsuri orizontale prin aplicarea principiului dezvoltării durabile în conformitate cu articolul 8 din RDC.

Pentru facilitarea aplicării principiului dezvoltării durabile în utilizarea fondurilor ESI și pentru a încuraja întreprinderea de acțiuni de evitare/reducere a efectelor dăunătoare asupra mediului și a asigura beneficii nete pe plan social și economic în toate stadiile de viață ale proiectelor, cu sprijinul autorităților de management, precum și consultarea autorităților în domeniu a fost elaborat, a fost elaborat și publicat *"Ghidul privind integrarea temelor orizontale în cadrul*

proiectelor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2014-2020 partea a II – a Dezvoltarea durabilă” (<http://www.fonduri-ue.ro/orientari-beneficiari>). Ghidul detaliază etapele în care trebuie aplicate principiile menționate, identifică tipurile de proiecte și propune modele de abordare a includerii principiilor de dezvoltare durabilă.

În plus, în contextul îndeplinirii condiționalităților ex-ante, s-a realizat formarea personalului din cadrul autorităților implicate în gestionarea și controlul fondurilor ESI prevăzute în domeniul evaluării de mediu.

De asemenea, trebuie menționată implicarea organismelor naționale responsabile de promovarea dezvoltării durabile și a organizațiilor ce reprezintă interesele grupurilor ce militează pentru egalitate prin consultările publice cu ocazia participării la elaborarea programelor operaționale, și ulterior prin implicarea participativă în cadrul Comitetelor de Monitorizare.

Integrarea dezvoltării durabile în cadrul programelor operaționale exprimă angajamentul de a pune în practică prevederile legale și orientările cuprinse în strategiile în domeniu, ținând cont de impactul pozitiv pe care implementarea acestor proiecte îl pot avea asupra mediului, prin aplicarea de acțiuni diverse, spre exemplu:

- elaborarea unei secțiuni dedicate în cadrul tuturor ghidurilor solicitantului în care este prezentat modul de abordare al principiului menționat. Pentru fiecare ghid, această secțiune este particularizată prin furnizarea unor exemple ce pot fi luate în considerare la nivel de proiect;
- realizarea unei secțiuni dedicate în cererea de finanțare, care trebuie completată inclusiv de către beneficiarii de proiecte majore, cu informații privind modul de respectare a principiului dezvoltării durabile;
- introducerea unui criteriu de eligibilitate care este analizat în etapa de verificare administrativă și a eligibilității pe baza informațiilor prezentate în cererea de finanțare.
- monitorizarea – în implementare – a modului în care angajamentele asumate prin cererea de finanțare au fost respectate;
- introducerea cerinței de a raporta anual nivelul indicatorilor de mediu relevanți stabiliți în urma Evaluării Strategice de Mediu pentru POIM și analizați în evaluarea de impact la nivel de proiect;

Planul de evaluarea de la nivelul acordului de parteneriat include evaluări ale aspectelor legate de egalitatea de șanse și nediscriminare în cadrul programelor.

(b) Un rezumat al măsurilor implementate pentru a asigura integrarea obiectivelor de politică orizontală, cu referire la conținutul acordului de parteneriat. (c) Alte elemente, dacă este cazul.

În vederea aplicării principiilor orizontale menționate la articolele 7 și 8 din RDC, următoarele obiective orizontale de politici au fost luate în considerare pentru implementare fondurilor ESI: (1) abordarea schimbărilor demografice și (2) atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea.

În acest sens, strategia programelor operaționale a stabilit cerințe pentru integrarea acestor obiective, după caz.

Diversele dimensiuni ale schimbărilor demografice includ diferitele domenii de politici (sănătate, educație, mediu, transport, planificare urbană și rurală etc.) și au necesitat intervenții adaptate la nevoile specifice ale regiunilor geografice sau ale grupurilor-țintă (NEET în regiunile cu o rată de șomaj în rândul tinerilor de peste 25%).

În acest sens, prin POR se finanțează investiții în infrastructura de învățământ și socială precum și în transporturi, care abordeze condițiile de trai ale populației, pe lângă reducerea izolării

comunităților rurale și periferice. Investițiile în TIC (complementare POC-POCU) contribuie la accesibilitatea și conectivitatea populației, iar prin intervențiile PNDR se urmărește structura de vârstă la nivelul exploatațiilor agricole.

Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea este una dintre provocările identificate în diversele domenii de politici, cum ar fi energia, agricultura, silvicultura sau transportul.

Integrarea atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea se realizează prin finanțarea priorităților de investiții în cadrul obiectivelor tematice relevante. Acestea includ sprijinirea tranziției către economia cu emisii scăzute de carbon (OT 4) și promovarea adaptării la schimbările climatice (OT 5). De asemenea, obiectivul tematic care vizează protecția mediului (OT 6) și promovarea transportului durabil (OT 7) ar putea contribui la atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea.

În etapa de pregătire a proiectelor care vizează infrastructura fizică și în selectarea operațiunilor propuse se are în considerare adecvarea acestora pentru prevenirea investițiilor cu efecte negative asupra climei și promovarea contribuției la schimbările climatice.

Cheltuielile privind schimbările climatice sunt monitorizate prin SMIS 2014+.

PARTEA II

Informații și evaluări privind inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” [în sensul articolului 19 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 1304/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (1)]

10. Implementarea inițiativei „Locuri de muncă pentru tineri” (YEI) [articolul 19 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 1304/2013]

- (a) O descriere generală a implementării YEI, inclusiv modul în care YEI a contribuit la implementarea garanției pentru tineret, cu exemple concrete de intervenții sprijinite în cadrul YEI.

În arhitectura POCU, acțiunile eligibile AP1 finanțate prin YEI sunt complementare intervențiilor sprijinite în cadrul AP 2, OS 2.3 “Creșterea numărului tinerilor NEETs inactivi înregistrați la Serviciul Public de Ocupare”, obiectiv specific la nivelul căruia sunt finanțate (prin FSE) acțiuni de identificare, înregistrare, informare și consiliere profesională a tinerilor NEETs, acestea reprezentând acțiuni de tip condiție pentru a putea beneficia de sprijin în cadrul YEI.

Pentru a veni în întâmpinarea acestei complementarități, în anii 2015 - 2016 principalele acțiuni în domeniul YEI au vizat operaționalizarea Registrului electronic al tinerilor NEETs (condiționalitate ex-ante), pregătirea pentru implementarea OS 2.3. și înregistrarea tinerilor NEETs în baza de date a ANOFM.

Pentru îndeplinirea condiționalității 8.6. (criteriul “*Se bazează pe dovezi care măsoară rezultatele pentru tinerii care nu au un loc de muncă, nu urmează studii sau nu participă la formare profesională și care constituie fundamentul pentru elaborarea de politici specifice și pentru monitorizarea evoluției*”), ANOFM a implementat proiectul „Chance 4 NEET – Registrul electronic al tinerilor NEET” prin care s-a realizat un instrument IT (Registrul electronic al tinerilor NEET) care are rolul de a facilita identificarea, din surse administrative, a tinerilor cu vârsta cuprinsă între 16 și 24 de ani care nu au loc de muncă și nu sunt incluși într-o formă de educație. Acest sistem asigură interoperabilitatea cu bazele de date ale Evidenței Populației, Agenției Naționale de Administrare Fiscală, Inspecției Muncii, Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială, Casei Naționale de Pensii Publice, Oficiului Național al Registrului Comerțului, Ministerului Educației Naționale și Agenției Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități. Prin interogarea acestui Registru se poate obține o imagine cât mai clară și realistă privind situația și

distribuția tinerilor NEETs la nivel teritorial. Numai tinerii astfel identificați și înregistrați în baza de date a ANOFM pot beneficia de pachete personalizate de măsuri, finanțate din POCU.

În vederea completării bazei de date NEETs, prin resursele FSE disponibile în cadrul OS 2.3 POCU, în noiembrie 2016 a fost lansat Ghidul solicitantului "Înregistrarea la Serviciul Public de Ocupare a tinerilor NEETs inactivi" și apelul de propuneri de proiecte de tip non-competitiv aferent acestui Ghid, (apel relansat în 31.03.2017) în valoare de aprox. 10,84 mil. euro, în cadrul căruia ANOFM a depus un proiect cu titlul "INTESPO" care a fost aprobat la finanțare.

Complementar, pentru pregătirea implementării măsurilor active dedicate tinerilor NEETs, încă din anul 2015 au fost publicate spre consultare următoarele ghiduri:

- Schema de ajutor de stat pentru recrutarea lucrătorilor defavorizați și pentru formarea acestora „Măsuri integrate pentru tinerii NEETs șomer”,
- Schema de ajutor de minimis „Măsuri integrate pentru tinerii NEETs șomer”,
- Măsuri integrate pentru tinerii NEETs șomeri din Regiunile Centru, Sud-Est și Sud-Muntenia

La sfârșitul anului 2016, ca urmare a modificării Programului Operațional (aprobată prin Decizia Comisiei C(2017) 1722 din 13 martie 2017), proiectele ghidurilor solicitantului referitoare la ocuparea tinerilor NEETs, mobilitate și formare profesională au fost revizuite, în acord inclusiv cu noile prevederi ale Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, modificată prin OUG 60/2016.

În luna iulie 2017 au fost finalizate și publicate în consultare și ghidurile solicitantului aferente programelor de ucenicie și stagii, respectiv antreprenoriat („Scheme naționale — programe de ucenicie și stagii” ; „Program de susținere a antreprenorialului pentru tineri NEETs”).

(b) Descrierea oricăror probleme întâmpinate în implementarea YEI și a măsurilor luate pentru remedierea acestor probleme.

Un aspect important pentru implementarea YEI l-a reprezentat clarificarea parcursului tinerilor NEETs de la intrarea la ieșirea din intervenție, în funcție de profilul acestora și încadrarea într-una dintre cele 4 categorii din punct de vedere al ocupabilității: ușor, mediu, greu sau foarte greu ocupabil, după cum urmează:

Tinerii ușor ocupabili:

- pot fi plasați de AJOFM pe un loc de muncă vacant,
sau
- pot fi cuprinși într-un program de sprijin pentru înființarea de întreprinderi și consiliere și formare în domeniul antreprenoriatului,
sau
- pot fi cuprinși într-un program de formare profesională (finanțare din AP 1, OS 1.1&1.2);

Tinerii care nu au finalizat învățământul obligatoriu:

- pot opta pentru programe tip "a doua șansă" (finanțate din AP 6),
sau
- pot opta pentru recunoașterea competențelor dobândite în context informal și non-formal (finanțare din AP 1 OS 1.1&1.2);

Tinerii care au finalizat învățământul obligatoriu:

- pot fi plasați de AJOFM pe un loc de muncă vacant,
sau

- pot fi cuprinși într-un program de sprijin pentru înființarea de întreprinderi și consiliere și formare în domeniul antreprenoriatului,
- sau
- pot opta pentru formare profesională (OS 1.1&1.2);

Tinerii mediu, greu sau foarte greu ocupabili:

- pot beneficia de un pachet personalizat de măsuri. Măsurile de acompaniere a acestora vor fi corelate cu cele furnizate prin intervențiile finanțate în cadrul axelor prioritare 4, 5, 6;

Tinerii care urmează să fie angajați pe un loc de muncă vacant comunicat de angajator la AJOFM:

- pot beneficia de primă de activare, încadrare sau instalare și / sau de subvenționarea locului de muncă (prin schemele naționale cuprinse în AP 1 OS 1.1&1.2) sau pot fi cuprinși în programe de ucenicie sau stagiu, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru acestea (prin schemele naționale cuprinse în AP 1 OS 1.1&1.2).

Un alt aspect important pentru implementarea intervențiilor YEI, l-a constituit clarificarea modului de aplicare complementară a celor două tipuri de mecanisme (competitiv și necompetitiv):

Mecanismul competitiv se aplica ghidului “Viitor pentru tinerii NEETs I” aferent AP 1 / PI 8.ii / OS 1.1 și 1.2, în cadrul căruia măsurile eligibile, adresate tuturor tinerilor NEETs din grupul țintă al proiectului, cu nivelurile “Mediu ocupabil”, “Greu ocupabil” și “Foarte greu ocupabil”, sunt:

- Organizarea și derularea de programe de formare profesională a adulților (cursuri de inițiere, calificare, recalificare, perfecționare sau specializare),
- Evaluarea și certificarea competențelor profesionale obținute pe alte căi decât cele formale, respectiv non-formale și/sau informale
- Furnizarea de servicii specializate pentru stimularea ocupării (ex. mediere)
- Activități de acompaniament (ex. servicii de asistență medicală, psihologică și socială pentru tânărul NEET, servicii de asistență (creșă, afterschool, acompaniere) pentru persoanele aflate în îngrijirea tânărului NEET)
- Activități de promovare și animare adresate tuturor tinerilor NEETs din grupul țintă, indiferent de nivelul de ocupabilitate.

Mecanismul Non-Competitiv vizează schemele naționale (ucenicie, stagii, subvenții acordate angajatorilor care angajează tineri NEETs, prime de activare și de mobilitate). Schemele naționale au fost publicate spre consultare și sunt în prezent în curs revizuire, actualizare și îmbunătățire (Măsuri pentru tinerii NEET - Stimularea mobilității și subvenționarea locurilor de muncă; Scheme naționale - programe de ucenicie și stagii).

ANOFM a transmis idei de proiecte non-competitive astfel:

- ACTIMOB 1 Activare și mobilitate tineri Neets (AP1, OS 1.1 & 1.2) care vizează încadrarea în muncă a 18.000 de tineri NEETs șomeri din regiunile eligibile, prin acordarea de prime și subvenții, proiectul având un buget total eligibil de 41.677.256 lei) – AM POCU a finalizat evaluarea în 25.04.2017, solicitând clarificări și completări de la ANOFM pe fișa de proiect,
- INTESPO Înregistrarea Tinerilor în Evidențele Serviciului Public de Ocupare (AP.2, OS 2.3) (proiectul ANOFM în parteneriat cu MMJS, MEN, ANPIS, buget estimativ 149,642,532.50 lei) – a fost aprobat de AM POCU în 24 aprilie 2017

(c) O evaluare a implementării YEI cu privire la obiectivele și țintele stabilite și la contribuția pentru implementarea garanției pentru tineret.

În 2016 a fost realizat raportul cu titlul „**Evaluarea contribuției POCU la creșterea ocupării în rândul tinerilor NEETs**” pe baza experienței din perioada precedentă de programare și a modului în care acesta au fost luate în considerare pentru programarea și implementarea asistenței financiare 2014-2020, privind aspectele legate de:

- evoluția situației tinerilor NEETs de la momentul adoptării programului, inclusiv tineri NEETs de etnie roma, în zonele vizate (regiunile de dezvoltare, zonele urbane vs rurale, zona ITI Delta Dunării);
- mecanismele care contribuie cel mai bine la îmbunătățirea situației tinerilor NEETs, (tipuri de intervenție, relații inter-instituționale, mecanisme de selecție a proiectelor, de monitorizare, de rambursare etc.), din perspectiva misiunii FSE în România;
- măsura în care sunt sau pot fi puse în practică mecanisme îmbunătățite pentru perioada 2014-2020.

Metodologia de evaluare a presupus extragerea lecțiilor învățate din implementarea a două proiecte pilot adresate tinerilor NEETs în perioada 2007-2013. Analiza a demonstrat că sprijinul acordat în cadrul celor două proiecte pilot analizate în profunzime a fost în mare parte relevant pentru nevoile tinerilor NEETs participanți, iar viitoarele proiecte pot fi însă îmbunătățite din această perspectivă prin includerea unor intervenții suplimentare, cum sunt activitățile individuale de informare, consiliere și orientare pe piața muncii, activitățile de consiliere psihologică, implicarea membrilor familiei susținătoare, activitățile care vizează analfabetismul funcțional și acompaniamentul la locul de ucenicie/muncă.

Intervențiile cele mai eficiente au fost: (1) formarea profesională, cu condiția ca partea practică a acesteia să fie realizată conform cerințelor în vigoare și nevoilor ofertei și cererii de muncă, (2) prospectarea și medierea muncii oferite la nivel individual și (3) informarea, consilierea și orientarea profesională.

O serie de mecanisme de implementare influențează semnificativ eficacitatea intervențiilor de sprijinire a tinerilor NEETs. Mecanismul cel mai important în acest context este cel de rambursare a cheltuielilor efectuate și solicitate la plată de către beneficiarii Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Un efect similar l-a avut și furnizarea de subvenții diferite de la proiect la proiect, care a creat un sistem de „concurență” între proiecte din aceeași zonă. Analizele efectuate demonstrează o eficacitate sporită în județele în care a existat o colaborare între partenerii din proiect și Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, inclusiv în ceea ce privește ucenicia, și acolo unde centrele de garanție au fost operaționalizate la nivel județean. Instituțiile implicate și-au întărit capacitatea pe palierul monitorizării de proiect, ceea ce constituie un beneficiu în perspectiva noilor proiecte și reglementări, în special în ceea ce privește colectarea datelor la nivel de participant.

Din perspectiva sustenabilității rezultatelor obținute, proiectele au un succes moderat. La șase luni de la finalizarea proiectului, tinerii NEETs care au beneficiat de sprijin și-au menținut, în mare parte, cunoștințele dobândite și 35-37% dintre aceștia și-au păstrat locul de muncă peste 6 luni de la angajare.

Din perspectiva activității de identificare a tinerilor NEETs, dar și de menținere a acestora activi în cadrul proiectelor, precum și după finalizarea lor, este esențială colaborarea între beneficiarii/ partenerii din proiectele finanțate și Inspectoratele Școlare Județene, școli și primării.

PARTEA III

Informațiile și evaluările care trebuie să fie oferite pentru politica de coeziune în cazul în care se recurge la opțiunea prevăzută la articolul 111 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de a include anumite elemente din rapoartele anuale de implementare în raportul de progres — care trebuie să fie prezentate în 2017 și 2019

11. Informații și evaluări suplimentare care pot fi adăugate în funcție de conținutul și obiectivele programului operațional [articolul 111 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, incluse, dacă este necesar, pentru a completa alte secțiuni din raportul de progres

Planul de evaluare pentru Acordul de parteneriat și Planurile de evaluare pentru programele subsecvente au fost elaborate și aprobate în CCMAP, respectiv în Comitetele de evaluare.

PARTEA IV

Informații și evaluări privind implementarea YEI în cazul în care se utilizează opțiunea prevăzută la articolul 111 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 — care trebuie să fie prezentate în 2019 (1)

N/A

PARTEA V

Informațiile și evaluările care trebuie să fie oferite pentru politica de coeziune în cazul în care se recurge la opțiunea prevăzută la articolul 111 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 (incluse, dacă este cazul, pentru a completa celelalte secțiuni ale raportului de progres) — care trebuie să fie prezentate în 2019

N/A